

Innehåll

Sammanfattning	9
1 Inledning.....	11
2 Bakgrund.....	13
2.1 Allmänt	13
2.2 Tillämpliga svenska regler.....	15
2.3 SE-förordningens innehåll.....	15
2.3.1 Allmänt	15
2.3.2 Bildandet av ett europabolag	16
2.3.3 Registrering	18
2.3.4 Europabolagets organisation	19
2.3.5 Redovisning.....	20
2.3.6 Likvidation och konkurs	20
2.3.7 Ombildning av ett europabolag till ett nationellt bolag.....	21
2.3.8 Övrigt	21
3 Sveriges beslutanderätt i vissa frågor.....	23
3.1 Allmänt	23
3.2 Bör ett bolag med huvudkontor utanför EES tillåtas att delta i bildandet av ett europabolag?	26

3.3	Bör ett europabolag som är registrerat i Sverige vara skyldigt att ha sitt huvudkontor och sitt säte på samma ort?	29
3.4	Skyddet för minoritetsaktieägare i samband med att ett europabolag flyttar sitt säte	30
3.5	Skyddet för europabolagets borgenärer i samband med flyttning av bolagets säte	32
3.6	Skyddet för europabolagets borgenärer i samband med flyttning av ett finansiellt bolags säte	36
3.7	Förfarandet vid flyttning av ett finansiellt europabolags säte	41
3.8	Bör en myndighet kunna motsätta sig att ett europabolag byter säte?	47
3.9	Bör en myndighet kunna motsätta sig att ett bolag deltar i bildandet av ett europabolag genom fusion?	49
3.10	Skyddet för minoritetsaktieägare vid bildandet av ett europabolag genom fusion	50
3.11	Fusion genom förvärv av aktier i dotterbolag	53
3.12	Skyddet för minoritetsaktieägare m.fl. vid bildandet av ett europabolag genom tillskapande av ett holdingbolag	54
3.13	Majoritetskrav för beslut om ombildning av ett nationellt aktiebolag till ett europabolag	56
3.14	Den verkställande direktören	57
3.15	Val av ledamöterna i ledningsorganet	57
3.16	Tidsbegränsning av uppdrag som ledamot i ledningsorganet i vissa fall	58

3.17	Antalet ledamöter i europabolagets organ.....	59
3.18	Dualistiskt organiserade europabolag	60
3.19	Tillsynsorganets rätt till information.....	68
3.20	Insynsställning i aktiemarknadsbolag	70
3.21	Skall en juridisk person få vara ledamot i europa- bolagets organ?.....	70
3.22	Åtgärder som kräver uttryckligt beslut av förvalt- ningsorganet respektive tillsynsorganets medgivande.....	72
3.23	När skall den första bolagsstämman hållas?	73
3.24	Minoritetsaktieägars rätt att sammankalla bolags- stämma	74
3.25	Aktieägars initiativrätt.....	74
3.26	Majoritetskrav för beslut om ändring av bolags- ordningen.....	75
3.27	Sanktioner vid överträdelse av kravet på att bolagets säte skall vara beläget i samma medlemsstat som huvudkontoret.....	76
3.28	Registrerings- och tillsynsfrågor	79
3.29	Filiallagen	83
3.30	Firma	84
3.31	Bokföringsskyldighet m.m.	86
3.32	Aktiekapitals- och redovisningsvaluta	87
4	Konsekvenser.....	89
5	Upprättade lagförslag.....	93

6	Författningskommentar	95
6.1	Förslaget till lag om europabolag	95
6.2	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)	126
6.3	Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)	127
6.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud.....	128
6.5	Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)	131
6.6	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	140
6.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder	149
6.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.....	150
6.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet	153
6.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet.....	155
6.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.....	158
6.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag ...	159
6.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag	160

6.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.....	162
6.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument.....	163
6.16	Förslag till lag om ändring av lagen (2002:149) om elektroniska pengar	165
Bilaga 1	Promemorians lagförslag.....	167
Bilaga 2	Rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag.....	219

Sammanfattning

I oktober 2004 träder EG:s förordning om europabolag i kraft. Ett europabolag skall vara en europeisk associationsform för gränsöverskridande samverkan i aktiebolagsform. Förordningen om europabolag innehåller bestämmelser om bl.a. hur ett europabolag skall bildas och hur det skall vara organiserat. På flera punkter överlåter förordningen den närmare regleringen till medlemsstaterna.

I promemorian lämnas förslag till en lag om europabolag. Förslaget innehåller bestämmelser som kompletterar EG-förordningen i frågor där denna delegerar normgivningen till medlemsstaterna eller där det annars har bedömts lämpligt att införa svenska regler vid sidan av förordningens regler.

I promemorian föreslås bl.a. att Patent- och registreringsverket skall föra ett särskilt register över europabolag med säte i Sverige och att sådana bolag skall ha en verkställande direktör med uppgift att svara för bolagets löpande förvaltning. Promemorian innehåller också förslag till bestämmelser för europabolag som tillämpar en s.k. dualistisk organisationsstruktur samt bestämmelser om vad som skall gälla om ett europabolag vill flytta sitt säte från Sverige till en annan medlemsstat.

I promemorian lämnas också förslag till ändringar i bl.a. aktiebolagslagen, bankrörelselagen och försäkringsrörelselagen. Frågor om beskattning av europabolag och om arbetstagarinflytande i sådana bolag behandlas inte i denna promemoria.

Lagen om europabolag föreslås träda i kraft den 8 oktober 2004, vilket är samma dag som EG-förordningen om europabolag träder i kraft.

1 Inledning

Frågan om en särskild europeisk aktiebolagsform, europabolag (Societas Europaea, SE), har diskuterats ända sedan EG:s tidiga dagar. Efter många års diskussioner och förhandlingar nådde medlemsstaterna hösten 2000 enighet kring såväl en förordning om europabolag (SE-förordningen) som ett därtill kopplat direktiv om arbetstagarinflytandet i europabolag (SE-direktivet). Efter det att Europaparlamentet hade hörts över förslagen, beslutade ministerrådet den 8 oktober 2001 att anta de båda rättsakterna¹. SE-förordningen träder i kraft den 8 oktober 2004. SE-direktivet skall vara införlivat i medlemsstaternas nationella lagstiftning senast samma dag.

Ett europabolag skall vara en europeisk associationsform för gränsöverskridande samverkan i aktiebolagsform. Tanken har varit att skapa en aktiebolagsform som i första hand skall falla under EG-regler och inte en viss nationell lagstiftning. Av SE-förordningen framgår att ett europabolag skall vara en juridisk person och ha ett aktiekapital fördelat på aktier. Förordningen innehåller vidare bestämmelser om bl.a. hur ett sådant bolag skall bildas och hur det skall vara organiserat. På flera punkter överlåter förordningen den närmare regleringen till medlemsstaterna.

En EG-förordning är direkt tillämplig i varje medlemsstat. Det innebär att en sådan rättsakt varken skall eller får inkorporeras

¹ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (EGT L 294, 10.11.2001, s. 1) och rådets direktiv nr 2001/86/EG av samma dag om komplettering av stadgan för europabolag vad gäller arbetstagarinflytande (EGT L 294, 10.11.2001, s. 22).

eller transformeras till nationell rätt för att bli gällande. Några särskilda åtgärder för att införliva SE-förordningen i den svenska rättsordningen behöver och får alltså inte vidtas av Sverige. Förordningen ger emellertid på flera punkter medlemsstaterna möjlighet att komplettera förordningen med nationella regler. I några avseenden är medlemsstaterna enligt förordningen också skyldiga att vidta lagstiftningsåtgärder på det nationella planet. I denna promemoria behandlas de frågor där Sverige får eller skall besluta om kompletterande lagstiftning.

Under ärendets beredning har överläggningar hållits med företrädare för de norska, finska och isländska justitiedepartementen samt med företrädare för Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i Danmark.

2 Bakgrund

2.1 Allmänt

En av EU:s grundpelare är upprättandet av en gemensam inre marknad. På denna marknad skall individer och företag kunna handla, byta tjänster, arbeta, investera och producera under lika konkurrensförhållanden. Som ett led i genomförandet av den inre marknaden har ett EG-rättsligt regelverk utvecklats på bolagsrättens område. Syftet med EG:s bolagsrätt kan sägas vara att underlätta bolagens verksamhet och samarbete på den gemensamma marknaden genom att skapa likvärdiga rättsliga förutsättningar för bolag verksamma i olika EU-länder.

EG:s regler på bolagsrättens område har hittills huvudsakligen meddelats i form av direktiv. Direktiven riktar sig till medlemsstaterna och anger ett visst resultat som skall uppnås inom en bestämd tid, men överlåter åt staterna själva att bestämma form och tillvägagångssätt för det nationella genomförandet. Hittills har nio bolagsrättsliga direktiv antagits. Genom dessa har en del av skillnaderna mellan medlemsstaternas bolagsrättsliga lagstiftning jämnats ut. Vid sidan av detta harmoniseringsarbete har det inom EU länge bedrivits ett arbete med att skapa särskilda europeiska associationsformer. Genom förordningen (2137/85/EEG) om europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EEIG) sjösattes i mitten av 1980-talet den första av dessa former.² En europeisk ekonomisk intressegruppering kan närmast liknas vid ett handelsbolag som verkar över nationsgrän-

² I lagen (1994:1927) om europeiska ekonomiska intressegrupperingar finns kompletterande svenska regler för intressegrupperingar med säte i Sverige.

serna. Genom antagandet av SE-förordningen har en motsvarande möjlighet öppnats för gränsöverskridande samverkan i aktiebolagsform.

Kommissionens ursprungliga tanke var att ett europabolag uteslutande skulle falla under gemensamma EG-regler. Under förhandlingarnas gång visade det sig emellertid vara mycket svårt att förverkliga denna tanke. Resultatet har blivit att många frågor har överlåtits till den nationella lagstiftaren. Sålunda innehåller SE-förordningen en rad hänvisningar till den nationella lagstiftning som gäller för publika aktiebolag i den medlemsstat där bolaget har sitt säte (se bl.a. artiklarna 5, 15 och 18). I andra frågor anges att den nationella lagstiftaren får eller, i vissa fall, skall utfärda kompletterande föreskrifter som skall tillämpas på europabolag hemmahörande i den medlemsstaten (se bl.a. artiklarna 2.5, 7 och 8.7). Därtill kommer att många frågor helt har lämnats utanför förordningens reglering (se punkt 20 i ingressen). Så är fallet när det gäller t.ex. beskattningen av europabolagen. I de delar där varken SE-förordningen eller annan EG-lagstiftning innehåller någon särskild reglering för europabolagen skall dessa enligt en särskild bestämmelse i förordningen (artikel 9) falla under samma regler som ett nationellt publikt aktiebolag i den stat där europabolaget har sitt säte.

Det sagda innebär att ett europabolag kommer att falla under en blandning av EG-rättsliga och nationella bestämmelser. De rättsliga förutsättningarna kommer alltså att skilja sig åt mellan europabolag hemmahörande i olika medlemsstater. Det kan därför – något tillspetsat – sägas att det inte kommer att finnas *en* europabolagsform utan lika många europabolagsformer som det finns medlemsstater. Samtidigt står det klart att europabolagsformen erbjuder vissa möjligheter som en nationell bolagsform inte gör. Som exempel kan nämnas möjligheten för aktiebolag i olika medlemsstater att genom fusion bilda ett europabolag och möjligheten att flytta ett europabolags säte över nationsgränserna.

2.2 Tillämpliga svenska regler

Såsom har konstaterats i det föregående avsnittet kommer ett europabolag med säte i Sverige i många avseenden att falla under de svenska bestämmelser som tillämpas på publika aktiebolag. Det innebär att många av aktiebolagslagens (1975:1385) bestämmelser – eller motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (1982:713) eller bankrörelselagen (1987:617) – kommer att vara tillämpliga på europabolag hemmahörande i Sverige. Även när det gäller t.ex. skatterätt, insolvensrätt och immaterialrätt kommer svenska regler att gälla för europabolag som är registrerade här (jfr stycke 20 i SE-förordningens ingress).

Enligt artikel 9.3 i SE-förordningen skall, om det finns särskilda bestämmelser i nationell lagstiftning för den typ av verksamhet som ett europabolag bedriver, dessa bestämmelser gälla fullt ut för europabolaget. I stycke 26 i ingressen påpekas särskilt att finansinstitutens verksamhet regleras av särskilda direktiv, och att de nationella bestämmelserna för genomförande av dessa direktiv och andra nationella regler för denna verksamhet gäller fullt ut för europabolag. Förordningen förutsätter alltså att de särskilda regler som gäller för bl.a. bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag och försäkringsaktiebolag tillämpas även på europabolag. Det innebär bl.a. att bestämmelser i bankrörelselagen, lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet, lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och försäkringsrörelselagen kommer att vara tillämpliga på europabolag som bedriver finansiell verksamhet som omfattas av någon av dessa lagar.

2.3 SE-förordningens innehåll

2.3.1 Allmänt

SE-förordningen innehåller till en början vissa allmänna bestämmelser om europabolagen (artiklarna 1–14). Av artikel 1

framgår att ett europabolag skall uppfylla vissa grundläggande aktiebolagsrättsliga krav. Sålunda skall bolaget vara en juridisk person med ett aktiekapital fördelat på aktier. Varje aktieägare skall vara ekonomiskt ansvarig endast för den del av aktiekapitalet som han eller hon har tecknat. Europabolagets kapital skall vara uttryckt i euro och uppgå till minst 120 000 euro (artikel 4). I övrigt skall nationella regler om aktiekapital och aktier tillämpas på europabolagen (artikel 5).

Ett europabolag skall ha sitt säte i en stat inom EU (artikel 7). Säte och huvudkontor skall finnas i en och samma medlemsstat. Sätet skall kunna flyttas från en medlemsstat till en annan utan att bolaget behöver avvecklas i det första landet och bildas på nytt i det andra (artikel 8). Europabolaget skall kännetecknas av att firman innehåller förkortningen "SE" (artikel 11).

2.3.2 Bildandet av ett europabolag

Ett europabolag skall kunna bildas på fem olika sätt. Gemensamt för alla sätten är att de sker genom åtgärder som vidtas av redan befintliga nationella juridiska personer. Fysiska personer kan alltså inte uppträda som stiftare.

Det första sättet att bilda ett europabolag på är att publika aktiebolag hemmahörande i minst två olika medlemsstater *fusioneras* till ett europabolag (artikel 2.1). En annan möjlighet är att två eller flera privata eller publika aktiebolag tillsammans bildar ett *holdingbolag* i form av ett europabolag (artikel 2.2). En förutsättning för den typen av bildande är att minst två av bolagen omfattas av olika medlemsstaters lagstiftning eller att de sedan minst två år har dotterbolag eller filial i en annan medlemsstat. Ytterligare en möjlighet är att två eller flera bolag skapar ett gemensamt *dotterbolag* i form av ett europabolag (artikel 2.3). Även i detta fall krävs att minst två av bolagen omfattas av olika medlemsstaters lagstiftning eller att de sedan minst två år har dotterbolag eller filial i en annan medlemsstat. Det är också möjligt att *ombilda* ett nationellt publikt aktiebolag till ett europabolag, under förutsättning att bolaget sedan minst

två år har ett dotterbolag som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat (artikel 2.4). Slutligen är det möjligt för ett *europabolag att självt bilda ett eller flera dotterbolag* i form av europabolag (artikel 3.2).

Förordningen innehåller närmare bestämmelser om de olika förfarandena för bildandet av europabolag. När det gäller bildande genom fusion hänvisar förordningen (artikel 17) till bestämmelserna i artiklarna 3.1 och 4.1 i EG:s tredje bolagsrättsliga direktiv (78/855/EG), det s.k. fusionsdirektivet. Det innebär att fusion kan ske antingen genom att ett eller flera bolag går upp i ett annat (absorption) eller genom att två eller flera bolag förenas genom att bilda ett nytt bolag (kombination). Förordningen innehåller bestämmelser om bl.a. det fusionsförslag som skall upprättas inför fusionen och den revisors- och myndighetskontroll som skall utövas i samband med fusionen. I de frågor som inte regleras i förordningen skall de bestämmelser som medlemsstaterna har infört till följd av fusionsdirektivet tillämpas på förfarandet.

Om ett europabolag skall bildas i form av ett holdingbolag, skall lednings- eller förvaltningsorganen (beträffande dessa organ, se nedan avsnitt 2.3.4) i de initiativtagande bolagen utarbeta likalydande förslag till bildandet av holdingbolaget. Förslaget skall innehålla bl.a. en redogörelse för bolagsbildningens juridiska och ekonomiska konsekvenser för aktieägare och arbetstagare. Vidare skall i förslaget anges den lägsta andel aktier i de bolag som deltar i bildandet som skall tillskjutas till det nya bolaget. Ett minimikrav är därvid att det till det nya bolaget skall tillskjutas aktier som berättigar till över 50 procent av rösterna i respektive bolag (artikel 32.2). Om de deltagande bolagens aktieägare vid stämmor i respektive bolag godkänner förslaget, skall detta offentliggöras och granskas av oberoende experter. Aktieägarna skall därefter beredas tillfälle att inom tre månader meddela om de har för avsikt att tillskjuta sina aktier för bildandet av europabolaget. Om ett tillräckligt antal aktier tillskjuts, kan bolagsbildningen fullföljas. De som har tillskjutit

aktier eller andra värdepapper för bildandet av europabolaget skall erhålla aktier i detta bolag.

Om europabolaget skall bildas i form av ett dotterbolag, skall detta ske på samma sätt som när ett företag bildar ett dotterbolag i form av ett nationellt publikt aktiebolag (artikel 36). Här skall man tillämpa den nationella lagstiftning som gäller i den medlemsstat där dotterbolaget skall ha sitt säte. Förordningen innehåller inte några närmare regler om förfarandet.

Ombildning av ett publikt aktiebolag till ett europabolag inleds med att det berörda bolagets lednings- eller förvaltningsorgan lämnar ett förslag till ombildning. Förslaget skall innehålla bl.a. en redogörelse för ombildningens konsekvenser för aktieägarna och arbetstagarna (artikel 37.4). Sedan förslaget har offentliggjorts (artikel 37.5) och granskats av oberoende experter (artikel 37.6), skall bolagsstämman besluta om ombildningen (artikel 37.7).

2.3.3 Registrering

När ett europabolag har bildats, skall det enligt artikel 12 registreras i ett sådant register som avses i det första bolagsrättsliga direktivet (68/151/EEG), det s.k. publicitetsdirektivet. Registreringen skall offentliggöras i enlighet med samma direktiv (artikel 13 och artikel 15.2). Vidare skall ett meddelande om registreringen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (artikel 14). Av förordningen följer att ett europabolag skall uppfylla vissa särskilda registreringskrav, bl.a. när det gäller frågor som har med arbetstagarinflytande att göra (se artikel 12.2–12.4). Därutöver skall bolaget uppfylla de allmänna registreringskrav som gäller för publika aktiebolag i den medlemsstat där bolaget skall ha sitt säte (jfr artikel 9).

2.3.4 Europabolagets organisation

Liksom i svenska aktiebolag utövas aktieägarnas beslutanderätt i europabolag vid bolagsstämma. När det gäller europabolagets övriga organisation kan denna vara uppbyggd på två olika sätt, antingen enligt ett monistiskt system eller enligt ett dualistiskt system. Det monistiska systemet – som är det som ligger närmast det svenska systemet – innebär att det utöver bolagsstämman finns ett bolagsorgan, förvaltningsorganet. I det dualistiska systemet finns det två bolagsorgan, ett ledningsorgan och ett tillsynsorgan. Det dualistiska systemet har sin förebild främst i den tyska aktiebolagsrätten men förekommer även i andra länder.

Det är bolaget självt – och alltså inte medlemsstaten – som bestämmer vilken av organisationsmodellerna som bolaget skall använda sig av. Det innebär att europabolag med säte i Sverige i vissa fall kan komma att tillämpa den för svensk aktiebolagsrätt främmande dualistiska organisationsmodellen. I det dualistiska systemet svarar ledningsorganet för bolagets ledning och förvaltning (artikel 39.1), medan tillsynsorganet har till uppgift att tillsätta och entlediga ledamöterna i ledningsorganet (artikel 39.2) samt att kontrollera ledningsorganets förvaltning (artikel 40.1). Tillsynsorganet får inte för egen del ha några befogenheter att vidta förvaltningsåtgärder (artikel 40.1). Ledamöterna i tillsynsorganet väljs av bolagsstämman (artikel 40.2).

I det monistiska systemet är det förvaltningsorganet som utövar ledningen och förvaltningen av bolaget (artikel 43.1). Förvaltningsorganets ledamöter tillsätts av bolagsstämman (artikel 43.3). Förvaltningsorganet kan sägas motsvara styrelsen i ett svensk aktiebolag.

Det är tillåtet att i nationell lagstiftning föreskriva att löpande förvaltningsåtgärder – såsom i svensk rätt – får vidtas av en verkställande direktör (artiklarna 39.1 och 43.1). Denna möjlighet gäller både monistiskt och dualistiskt organiserade bolag.

Förordningen innehåller vidare regler om beslutförhets- och majoritetskrav i de olika bolagsorganen (artiklarna 50 samt 56–59) samt krav på mötesfrekvens (artiklarna 44 och 54). Vidare

finns det regler om minoritetsaktieägars rätt att begära sammankallande av bolagsstämman (artikel 54) och att få upp punkter på dagordningen för en stämma (artikel 56). När det gäller genomförandet av bolagsstämman samt omröstningsförfarandet skall nationella regler för publika aktiebolag tillämpas på europabolagen.

2.3.5 Redovisning

SE-förordningen innehåller inte några detaljerade regler om hur redovisningen i ett europabolag skall se ut. I artikel 61 finns i stället en allmän hänvisning till nationella regler för publika aktiebolag om upprättande och offentliggörande av årsredovisning samt, i förekommande fall, koncernredovisning. Eftersom medlemsstaternas lagstiftning på detta område i stor utsträckning redan är harmoniserad genom olika direktiv innebär detta i praktiken att likartade redovisningsregler kommer att gälla för europabolag med säte i olika länder.

När det gäller europabolag som är kredit- eller finansinstitut eller försäkringsföretag anges i artikel 62 att dessa skall falla under de nationella redovisningsbestämmelser som har införts i enlighet med de särskilda direktiv som gäller för sådana företag³.

2.3.6 Likvidation och konkurs

I artikel 63 anges att frågor om avveckling, likvidation, obestånd och betalningsinställelse skall regleras av den nationella lagstiftning som i respektive land tillämpas på publika aktiebolag i dylika frågor. I några avseenden innehåller emellertid förordningen särskilda bestämmelser om detta. Det gäller t.ex. i de fall då ett europabolag inte uppfyller kravet på att bolaget skall ha sitt säte och huvudkontor i samma medlemsstat. Enligt artikel 64

³ Direktiv 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut och direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag.

skall i sådana fall lämpliga åtgärder vidtas för att bristen skall rättas till. Om detta visar sig vara otillräckligt, skall bolaget försättas i likvidation.

2.3.7 Ombildning av ett europabolag till ett nationellt bolag

Ett europabolag kan ombildas till ett nationellt publikt aktiebolag (artikel 66). En sådan ombildning får ske tidigast två år efter bolagets registrering och inte förrän de två första årsredovisningarna har godkänts. I fråga om förfarandet vid ombildningen gäller i allt väsentligt samma bestämmelser som när ett nationellt bolag ombildas till ett europabolag (se ovan).

2.3.8 Övrigt

I förordningen åläggs medlemsstaterna att vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande av förordningen samt att utse sådana behöriga myndigheter som förutsätts finnas för vissa uppgifter (artikel 68). Vidare föreskrivs att kommissionen fem år efter förordningens ikraftträdande skall lämna en rapport om förordningens tillämpning. Kommissionen skall därvid också lämna förslag till sådana förändringar som bedöms erforderliga (artikel 69).

3 Sveriges beslutanderätt i vissa frågor

3.1 Allmänt

Som redan har nämnts har reglerna om europabolag – bortsett från de som har med frågor om arbetstagarinflytande att göra – meddelats i förordningsform. En EG-förordning är bindande i sin helhet och direkt tillämplig i varje medlemsstat (se artikel 249 i EG-fördraget). EG-domstolen har slagit fast att förordningar inte får införlivas i nationell rätt eftersom detta skulle kunna skapa tvivel om deras ursprung och rättsliga effekt (jfr prop. 1994/95:19 del 1 s. 524 f.) Om en viss fråga regleras i förordningen, skall och får Sverige således inte utfärda några bestämmelser om samma fråga. Några nationella regler skall i princip inte heller införas när det gäller frågor som inte regleras direkt i förordningen. Förordningen innehåller nämligen bestämmelser (artikel 9) om vad som skall gälla i sådana fall. I första hand skall man då tillämpa de lagbestämmelser som har antagits för att tillämpa gemenskapsåtgärder som specifikt avser europabolag. I andra hand hänvisar förordningen till de lagbestämmelser som skulle gälla för ett publikt aktiebolag bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. I sista hand skall bestämmelserna i bolagets bolagsordning tillämpas.

Det sagda innebär att det inte är aktuellt att på något heltäckande sätt reglera frågor om europabolag i svensk lagstiftning. Förordningens regler gäller, utan omvandlingsåtgärder, såsom svensk rätt och i den mån någon fråga inte regleras direkt i SE-förordningen eller i annan EG-lagstiftning följer det av förord-

ningen att den svenska på publika aktiebolag tillämpliga lagstiftningen skall tillämpas på europabolagen.

Av artikel 10 följer vidare att ett europabolag i varje medlemsstat skall behandlas som ett publikt nationellt aktiebolag i den medlemsstat där det har sitt säte. Detta innebär att det inte är möjligt för en medlemsstat att – i andra fall än då detta följer av SE-förordningen – särbehandla SE-bolagen i förhållande till nationella aktiebolag. De rättigheter och skyldigheter som publika aktiebolag har enligt en medlemsstats nationella rättsordning skall alltså som regel gälla även för europabolag med säte i den staten.

Trots vad som har anförts ovan finns det i vissa delar anledning att överväga om förordningen bör kompletteras med svensk lagstiftning. I förordningen föreskrivs nämligen att medlemsstaterna har rätt att själva besluta i vissa frågor som rör europabolagen. I några avseenden är medlemsstaterna även skyldiga att införa lagregler eller vidta andra åtgärder vid sidan av förordningens reglering. Sålunda får eller skall Sverige komplettera förordningen med nationella bestämmelser när det gäller:

- möjligheten för ett bolag som inte har sitt huvudkontor i gemenskapen att i vissa fall delta i bildandet av ett europabolag (artikel 2.5),
- skyldigheten för europabolag att förlägga sitt huvudkontor och sitt säte till samma plats (artikel 7),
- skyddet för minoritetsaktieägare och borgenärer i samband med att ett europabolag flyttar sitt säte från en medlemsstat till en annan (artiklarna 8.5 och 8.7),
- möjligheten för en nationell myndighet att motsätta sig att ett europabolag flyttar sitt säte (artikel 8.14),
- möjligheten för en nationell myndighet att motsätta sig att ett bolag deltar i bildandet av ett europabolag genom fusion (artikel 19),
- skyddet för minoritetsägare som motsätter sig bildandet av ett europabolag genom fusion (artikel 24.2),
- fusion genom förvärv av aktier i dotterbolag (artikel 31.2),

- skyddet för minoritetsägare som motsätter sig tillskapandet av ett europabolag genom bildande av ett holdingbolag (artikel 34),
- majoritetskraven för beslut om ombildning av ett nationellt bolag till ett europabolag (artikel 37.8),
- den verkställande direktörens ansvar för europabolagets löpande förvaltning (artiklarna 39.1 och 43.1),
- val av ledamöter i ledningsorganet (artikel 39.2),
- tidsgräns för uppdrag som ledamot i ledningsorganet i vissa fall (artikel 39.3),
- antalet ledamöter i bolagsorganen (artiklarna 39.4, 40.3 och 43.2),
- dualistiskt organiserade europabolag med säte i Sverige (artikel 39.5),
- tillsynsorganets rätt till information (artikel 41.3),
- rätten för en juridisk person att vara ledamot i ett europabolags organ (artikel 47.1),
- angivande i bolagsordningen av vissa typer av åtgärder som kräver beslut av förvaltningsorganet respektive tillsynsorganets medgivande (artiklarna 48.1 och 48.2),
- tidpunkten för ett europabolags första bolagsstämma (artikel 54),
- aktieägars rätt att sammankalla bolagsstämma och att begära att nya ärenden tas upp på dagordningen (artiklarna 55 och 56),
- majoritetskrav för beslut om ändring av bolagsordningen (artikel 59.2),
- sanktioner för europabolag som inte uppfyller förordningens krav på sätets placering (artiklarna 64.2 och 64.3), samt
- ett europabolags aktiekapitals- och redovisningsvaluta (artikel 67).

Därutöver är Sverige enligt artikel 68 skyldigt att "vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande av förordningen" samt att utse de behöriga myndigheter som skall finnas enligt förordningen.

Utöver de frågor som anges i förordningen finns det anledning att överväga hur förordningen förhåller sig till lagen om utländska filialer samt vad som skall gälla i fråga om firma och bokföringsskyldighet.

De nämnda frågorna kommer att behandlas i de följande avsnitten (3.2–3.32).

3.2 Bör ett bolag med huvudkontor utanför EES tillåtas att delta i bildandet av ett europabolag?

Förslag: Ett aktiebolag eller, i förekommande fall, en ekonomisk förening med huvudkontor i en stat utanför EES skall få delta i bildandet av ett europabolag i Sverige, om bolaget eller föreningen är bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i en medlemsstat, har sitt säte i den medlemsstaten samt har faktisk och fortlöpande anknytning till ekonomin i en medlemsstat.

Bakgrund: Artikel 2 i SE-förordningen innehåller allmänna bestämmelser om hur ett europabolag bildas. Som har framgått av avsnitt 2.3.2 kan detta ske bl.a. genom fusion, ombildning eller tillskapandet av ett holding- eller dotterbolag. Gemensamt för dessa olika sätt är att de förutsätter att de bolag som deltar i bildandet har sitt säte och huvudkontor i gemenskapen. I artikel 2.5 öppnas dock en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta bolag som inte har sitt huvudkontor i gemenskapen att delta i bildandet av ett europabolag. I sådana fall skall det krävas att bolaget

- är bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i en medlemsstat,
- har sitt säte i den medlemsstaten, samt
- har faktisk och fortlöpande anknytning till ekonomin i en medlemsstat.

Förordningens huvudregel – att bolaget skall ha sitt säte och huvudkontor i samma stat – är ett uttryck för principen om det faktiska hemvistet (”siège réel”). Denna princip innebär att ett

bolag skall falla under de regler som gäller där det rent faktiskt är verksamt och inte där det formellt har registrerats. Det skall sålunda inte vara möjligt för ett bolag att välja de rättsregler som passar bolaget bäst genom att registrera sig i ett annat land än där det bedriver sin verksamhet (s.k. forum shopping). Följaktligen skall, enligt detta synsätt, ett bolag som flyttar sitt huvudkontor till ett annat land också vara underkastat det nya landets regler.

Principen om det faktiska hemvistet tillämpas i flera av EU:s medlemsstater, bl.a. i Tyskland och Frankrike. I Sverige råder dock ett annat synsätt. Sålunda karakteriseras ett svenskt bolag av att det är bildat enligt svensk lag och att det har sitt registrerade säte inom Sverige. Enligt det svenska synsättet förblir bolaget svenskt även om det flyttar sitt huvudkontor och hela sin verksamhet till ett annat land. Om ett bolag i samband med flyttning av huvudkontoret vill underkasta sig det nya landets lagstiftning, krävs, enligt detta synsätt, att det svenska bolaget först upplöses genom likvidation varefter verksamheten överförs till ett nybildat bolag i det nya landet. Det svenska synsättet delas av bl.a. Nederländerna och Storbritannien.

För bankaktiebolag och vissa andra finansiella bolag, är förhållandena annorlunda. För dessa bolag gäller att de måste ha säte och huvudkontor i samma medlemsstat⁴. Syftet med detta är att underlätta för tillsynsmyndigheten i det land som har auktoriserat det finansiella företaget att driva en effektiv tillsyn (se prop. 1992/93:90 s. 68, 1994/95:50 s. 346 och 1995/96:173 s. 92 f). Bestämmelserna om detta följer av EG-direktiv⁵.

⁴ se 1 kap. 1 § sjätte stycket bankrörelselagen, 2 kap. 5 § andra stycket lagen om finansieringsverksamhet, 2 kap. 9 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar, 2 kap. 4 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, 6 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och 1 kap. 1 § femte stycket försäkringsrörelselagen.

⁵ Artikel 6.2 Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG av den 20 mars 2000 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet), artikel 3.2 rådets direktiv 93/22/EEG om investeringstjänster inom värdepappersområdet (investeringstjänstedirektivet), artikel 3 rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondbolag) (UCITS-direktivet) och artikel 3 Europaparlamentets och rådets direktiv 95/26/EG om ändring av bl.a första skade- och livförsäkringsdirektiven, 73/293/EEG respektive 79/267/EEG.

Skälen för förslaget: Som har framgått av det föregående kan ett svenskt aktiebolag flytta sitt huvudkontor till ett annat land och ändå anses som ett svenskt bolag. Det gör härvid inte någon skillnad om huvudkontoret förläggs i ett annat land inom eller utanför EES. Med det svenska synsättet finns det alltså inte någon anledning att behandla bolag olika beroende på var huvudkontoret är beläget. Ett bolag som har sitt registrerade säte inom EES bör följaktligen kunna delta i bildandet av ett europabolag i Sverige även om det har sitt huvudkontor utanför EES. För att detta skall vara möjligt krävs enligt artikel 2.5 i SE-förordningen att särskilda föreskrifter tas in i svensk lag. Sådana bör alltså införas. I enlighet med vad förordningen föreskriver skall det därvid uppställas krav på att bolaget är bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i en medlemsstat, har sitt säte i den medlemsstaten samt har faktisk och fortlöpande anknytning till ekonomin i en medlemsstat.

Bestämmelserna i artikel 2.3 om bildande av europabolag i form av dotterbolag omfattar inte endast aktiebolag utan alla typer av bolag som ryms inom EG-rättens bolagsbegrepp (se artikel 48 i EG-fördraget). I praktiken torde bestämmelserna emellertid främst vara av betydelse för aktiebolag och ekonomiska föreningar. Den kompletterande svenska bestämmelsen om vilka företag som kan delta i bildandet av ett europabolag med säte i Sverige bör därför – när det gäller detta sätt att bilda bolaget – lämpligen göras tillämplig på dessa båda associationsformer och deras europeiska motsvarigheter. När det gäller övriga sätt att bilda bolaget tillåter förordningen endast att aktiebolag medverkar (se artikel 2.1, artikel 2.2 och artikel 2.4). Den svenska bestämmelsen bör följaktligen i de delarna omfatta endast den typen av bolag.

Som nyss har nämnts kan ett svenskt aktiebolag flytta sitt huvudkontor till ett annat land och ändå anses som ett svenskt bolag. Det krav som rörelsereglerna ställer på bankaktiebolag och andra finansiella bolag att ha säte och huvudkontor i Sverige innebär dock att om ett sådant företag flyttar sitt huvudkontor till en annan stat, torde det föranleda att Finansinspektionen

(eller i förekommande fall regeringen) ingriper med sanktioner. Den ovan föreslagna associationsrättsliga regeln som tillåter att ett aktiebolag eller en ekonomisk förening med huvudkontor i en stat utanför EES att delta i bildande av europabolag i Sverige, kommer alltså inte att få någon effekt för dessa finansiella bolag. Någon uttrycklig undantagsbestämmelse för att framhålla detta behövs dock inte.

3.3 Bör ett europabolag som är registrerat i Sverige vara skyldigt att ha sitt huvudkontor och sitt säte på samma ort?

Bedömning: Det bör inte krävas att ett europabolag som är registrerat i Sverige har sitt huvudkontor och sitt säte på samma ort.

Skälen för bedömningen: I artikel 7 stadgas att ett europabolags säte skall vara beläget inom gemenskapen i samma medlemsstat som huvudkontoret. Bestämmelsen utgör inte något hinder mot att bolaget har säte och huvudkontor på olika orter inom medlemsstaten. I andra meningen av samma artikel ges dock medlemsstaterna en möjlighet att uppställa ett krav på att bolag som är registrerade inom en viss medlemsstat skall vara skyldiga att förlägga sitt huvudkontor och sitt säte till samma plats. Möjligheten torde främst vara avsedd för de medlemsstater som tillämpar principen om det faktiska hemvistet (se avsnitt 3.2). För Sverige, som inte tillämpar denna princip, framstår emellertid ett sådant krav som främmande. Ett europabolag som är registrerat i Sverige bör ha samma möjligheter som ett svenskt aktiebolag att ha sitt säte och sitt huvudkontor på olika orter inom landet. Det bör därför inte uppställas något sådant krav som avses i artikel 7 andra meningen i svensk lagstiftning.

3.4 Skyddet för minoritetsaktieägare i samband med att ett europabolag flyttar sitt säte

Bedömning: Det bör inte införas några särskilda regler i svensk lag om minoritetsskyddet vid flyttning av ett europabolags säte.

Bakgrund: Ett europabolag skall enligt artikel 8 kunna flytta sitt säte från en medlemsstat till en annan utan att behöva avveckla bolaget i det ursprungliga hemlandet och bilda en ny juridisk person i det nya landet. Förordningen ställer härvid upp vissa regler till skydd för enskilda aktieägare. Sålunda krävs att ett förslag om flyttning upprättas och offentliggörs av lednings- eller förvaltningsorganet. Vidare skall lednings- eller förvaltningsorganet avfatta en redogörelse där flyttningens juridiska och ekonomiska aspekter förklaras och motiveras samt där det förklaras vilka följder flyttningen får för bl.a. aktieägarna. Aktieägarna skall ha rätt att kostnadsfritt få kopior på förslaget och redogörelsen senast en månad före den stämma vid vilken beslutet om flyttning skall fattas. Ett beslut om flyttning förutsätts vidare kräva ändring av bolagsordningen. För sådana beslut krävs enligt artikel 59 minst två tredjedelars majoritet.

Skälen för bedömningen: SE-förordningen erbjuder alltså minoritetsaktieägarna ett visst skydd i samband med flyttning av ett europabolags säte. I artikel 8.5 ges medlemsstaterna en rätt att utvidga minoritetsskyddet. Detta skulle kunna göras genom att ett ännu strängare majoritetskrav införs eller genom regler av annat slag, t.ex. föreskrifter om att aktieägare som har motsatt sig beslutet om flyttning har rätt att få sina aktier inlösta.

Som argument för ett utvidgat minoritetsskydd kan anföras att en aktieägare som har gått in i bolaget under förutsättning att vissa regler skall gälla inte utan vidare skall behöva acceptera att de rättsliga förutsättningarna ändras på ett så ingripande sätt som de kan göra vid ett byte av säte. Visserligen är tanken att europabolagen i stor utsträckning skall falla under samma regler oavsett var de har sitt säte men i praktiken kommer bolagen ändå i många avseenden att falla under den nationella lagstiftning som

gäller för bolag i det land där europabolaget har sitt säte. Trots den harmonisering av bolagsrätten som har skett genom EG:s bolagsrättsliga direktiv kan därför de rättsliga förutsättningarna komma att skilja sig i betydande grad mellan europabolag med säte i olika medlemsstater. Att bolaget flyttar sitt säte kan också medföra praktiska olägenheter för aktieägarna, i form av t.ex. kommunikationssvårigheter.

Mot det sagda skall dock vägas att europabolaget är tänkt att vara just en *europaisk* bolagsform och att aktieägarna i ett sådant bolag har att räkna med att bolaget kan komma att flytta från en medlemsstat till en annan. Denna möjlighet kan i själva verket förväntas komma att bli en av huvudanledningarna till att europabolagsformen väljs i stället för en nationell bolagsform. Det framstår då som mindre lämpligt att införa minoritetsskyddsregler som i praktiken gör det svårt för bolag att utnyttja den flyttningsmöjlighet som förordningen ger. Om man skulle välja att skydda enskilda aktieägare genom exempelvis bestämmelser om inlösenrätt, skulle detta alldeles tydligt kunna ge upphov till diverse olägenheter och problem för ett bolag som vill flytta säte. Erfarenheterna från svenska hembuds- och tvångsinlösenförfaranden ger vid handen att förfaranden av detta slag inte sällan kan dra ut på tiden, inte minst till följd av tvister om villkoren för inlösen. Liknande olägenheter skulle kunna uppkomma vid andra typer av minoritetsskyddande förfaranden. Regler av detta slag kan mot denna bakgrund sägas stå i mindre god överensstämmelse med syftet bakom bestämmelserna om flyttning av säte.

Övervägande skäl får därför anses tala för det inte bör införas några särskilda regler i svensk lag om minoritetsskyddet vid flyttning av ett europabolags säte. Minoritetens intressen får anses vara tillräckligt tillgodosedda genom SE-förordningens regler.

3.5 Skyddet för europabolagets borgenärer i samband med flyttning av bolagets säte

Förslag: Ett europabolag som har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan medlemsstat skall ansöka om tillstånd att verkställa beslutet hos Patent- och registreringsverket. Om en sådan ansökan tas upp till prövning, skall Patent- och registreringsverket kalla bolagets borgenärer att inom viss tid anmäla om de bestrider flyttningen av säte. Inkommer inte någon sådan anmälan och är övriga förutsättningar uppfyllda, skall verket bifalla ansökan. Om någon borgenär motsätter sig flyttningen, skall ärendet överlämnas till rätten. För att rätten skall bifalla bolagets ansökan skall det krävas att bolaget visar att de borgenärer som har bestritt ansökan har fått full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar

Bakgrund: Som har framgått av det föregående avsnittet skall vissa formaliteter iakttas innan ett europabolag får flytta sitt säte från en medlemsstat till en annan. Som ett sista led i detta förfarande skall en domstol, notarie eller annan behörig myndighet i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte utfärda ett intyg som slutgiltigt bekräftar att vad som krävs i fråga om handlingar och formaliteter före flyttningen har fullgjorts (artikel 8.8). Innan ett sådant intyg utfärdas, skall europabolaget visa att borgenärer och andra rättighetsinnehavare är skyddade på ett betryggande sätt när det gäller sådana skulder som bolaget har ådragit sig före tidpunkten för offentliggörandet av förslaget till flyttning (artikel 8.7 andra stycket). Medlemsstaterna skall fastställa vilka närmare krav som skall gälla i fråga om borgenärernas och andra rättighetshavares skydd. En medlemsstat får utvidga skyddet till att avse även skulder som uppkommer mellan tidpunkten för kungörelsen och flyttningen.

Skälen för förslaget: Det förhållandet att ett europabolag flyttar sitt säte från ett land till ett annat innebär givetvis inte att bolagets borgenärer förlorar sin rätt att göra fordringar gällande mot bolaget. Samtidigt står det klart att en sådan förändring i

praktiken kan påverka borgenärens ställning högst väsentligt. Så kan vara fallet t.ex. om lagstiftningen i det land till vilket bolaget flyttar erbjuder ett sämre borgenärsskydd i fråga om krav på kapitaltäckning o.d. Även skillnader i den insolvensrättsliga lagstiftningen kan vara av betydelse för borgenären. Som exempel kan nämnas att det nya hemvistlandets regler om förmånsrätt vid konkurs är mindre gynnsamma för borgenären än de regler som gäller i bolagets förra hemvistland.

Att bolaget byter hemvist kan också leda till betydande praktiska svårigheter för en borgenär som önskar bevaka sin rätt. Geografiska avstånd, bristande språkkunskaper m.m. kan utgöra svåröverkomliga hinder för borgenären i en sådan situation. Även värdet av ställda säkerheter kan påverkas av att bolaget byter säte. Förutom de praktiska svårigheter som kan vara förenade med att göra säkerhetsrätten gällande i ett annat land kan det finnas rättsliga skillnader som påverkar säkerhetens värde. Detta torde gälla inte minst i fråga om ett företagshypotek som har beviljats i ett visst land.

Med hänsyn till det sagda är det motiverat att, såsom SE-förordningen förutsätter, införa särskilda skyddsregler för borgenärer i samband med flyttning av säte. Ett sådant skydd kan lämpligen utformas med den svenska aktiebolagslagens fusionsförfarande som förebild (se 14 kap. 13–18 §§). Sålunda bör följande gälla. När lednings- eller förvaltningsorganet har upprättat ett förslag om flyttning av säte, skall detta anmälas för registrering. Uppgiften om registrering skall kungöras. Om förslaget sedermera antas av bolagsstämman skall bolaget underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Vidare skall bolaget ansöka om tillstånd att få verkställa beslutet. Tas en sådan ansökan upp till prövning, skall den behöriga myndigheten, dvs. Patent- och registreringsverket (jfr avsnitt 3.28), kalla bolagets borgenärer att inom viss tid anmäla om de motsätter sig flyttningen av säte. Om någon sådan anmälan inte inkommer, skall verket bifalla ansökan och utfärda ett sådant intyg som anges i artikel 8.8. Om någon borgenär har motsatt sig flyttningen, skall ärendet överlämnas till rätten. För att rätten skall bifalla ansökan

skall det krävas att bolaget visar att de borgenärer som har bestritt ansökan har fått full betalning eller betryggande säkerhet för sina fordringar.

I de svenska fusionsreglerna görs vissa undantag från skyldigheten att underrätta bolagets borgenärer (se 14 kap. 13 § andra stycket). Sålunda krävs inte någon underrättelse om revisorerna i ett yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för borgenärerna i det övertagande bolaget. Inte heller behöver underrättelse skickas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979) eller en fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § samma lag. Dessa fordringar omfattas enligt lönegarantilagen (1992:497) av statlig lönegaranti. Lönegarantin är dock begränsad både tids- och beloppsmässigt.

Det förstnämnda undantaget har motiverats med att skyddsbehovet är mindre för det övertagande bolagets borgenärer eftersom en fusion inte innebär något gäldenärsbyte för deras del (se prop. 1993/94:196 s. 100). Den distinktion mellan överlåtande respektive övertagande bolags borgenärer som härvid har gjorts är emellertid inte relevant vid flyttning av ett europabolags säte. Att låta revisorsyttrandet helt ersätta underrättelseförfarandet framstår inte heller som någon lämplig lösning. Det bör därför inte införas något undantag av detta slag när det gäller flyttning av ett europabolags säte.

Det undantag som enligt aktiebolagslagens fusionsbestämmelser gäller för borgenärer med fordringar som omfattas av lönegarantilagen har sin grund i att sådana borgenärer anses ha betryggande säkerhet för sina fordringar redan genom lönegarantibestämmelserna (se prop. 1993/94:196 s. 101). Frågan är om det finns anledning att bedöma saken annorlunda när det gäller den situationen att ett europabolag flyttar sitt säte från Sverige till ett annat land.

Arbetstagares rätt till lönegaranti är reglerad i ett EG direktiv⁶. Av direktivet följer att medlemsstaterna är skyldiga att upprätthålla ett visst skydd för arbetstagarna vid en arbetsgivares insolvens. Man kan därför i och för sig förutsätta att det finns regler om lönegaranti i alla medlemsstater. Direktivet är emellertid ett minimidirektiv, vilket innebär att den ersättning som arbetstagaren är berättigad till i händelse av arbetsgivarens konkurs kan vara lägre i den medlemsstat till vilket bolaget har flyttat. När ett bolag har haft verksamhet i två medlemsstater och ett insolvensförfarande har inletts mot bolaget i den ena medlemsstaten har arbetstagarna varit hänvisade till att vända sig till den medlemsstats garantiinstitution där insolvensförfarandet inletts. Emellertid har på senare år ansetts att arbetstagaren i vissa fall även skall kunna vända sig till garantiinstitutionen i den medlemsstat där denne har utfört arbetet⁷. Vidare har en översyn av lönegarantidirektivet nyligen avslutats i vilken bl.a. transnationella situationer behandlats⁸.

Man kan i dag inte räkna med att de som arbetar i Sverige för ett europabolag med säte i en annan medlemsstat har ovillkorlig rätt till ersättning ur den svenska lönegarantin. Med hänsyn till att lönegarantinivåerna och att tidsintervallen under vilken lönegaranti utgår skiljer sig mellan olika europeiska länder är det också svårt att hävda att själva förekomsten av lönegaranti i det nya hemvistlandet i dag ger arbetstagarna ett tillräckligt skydd. De skäl som ligger bakom undantaget för löneborgenärer i de svenska fusionsreglerna har mot denna bakgrund inte samma styrka när det gäller de regler som diskuteras här. Något motsvarande undantag föreslås därför inte här. Bedömningen kan emellertid komma att påverkas av hur andra medlemsstater väljer att hantera frågan i den nationella lagstiftning som skall komp-

⁶ Rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens

⁷ Mål C-117/96 Carina Mosbaek mot Lonmodtagarnes Garantifond, REG 1997, s. I-5017, Mål C-1998/98 G.Evereson, T.J Barrass. mot Secretary of State for Trade and Industry, Bell Lines Ltd, REG 1999, s. I-8903.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/74/EG av den 23 september 2002 om ändring av rådets direktiv 80/987/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens.

lettera SE-förordningen. Frågan bör också bli föremål för nya överväganden i samband med att de ändringar i lönegaranti-direktivet som avser de transnationella situationerna skall införlivas med svensk rätt.

Som redan har nämnts får medlemsstaterna utvidga tillämpningen av borgenärsskyddsförfarandet till att avse även fordringar som uppkommer efter tidpunkten för kungörelsen fram till flyttningen. Den ovan föreslagna ordningen innebär att denna möjlighet i viss mån utnyttjas. Fordringar som har uppkommit efter tidpunkten för kungörelsen men innan anmälningstiden har löpt ut kommer nämligen att omfattas av förfarandet. Någon ytterligare utvidgning av tillämpningsområdet framstår inte som motiverad.

Det bör noteras att SE-förordningen föreskriver att de regler och förfaranden som tillämpas vid flyttning av ett europabolags säte inte skall påverka tillämpningen av medlemsstaternas nationella lagstiftning om erläggande eller säkring av betalningar till offentliga organ. Sålunda skall det vara möjligt för medlemsstaten att från bolaget kräva in skatter och andra avgifter som har uppkommit först vid en senare tidpunkt än vad som har angetts i det föregående. För detta krävs det inte några särskilda regler.

Skyddet för borgenärerna i finansiella bolag behandlas i avsnitt 3.6.

3.6 Skyddet för europabolagets borgenärer i samband med flyttning av ett finansiellt bolags säte

Förslag: För europabolag som bedriver bank- eller försäkringsrörelse skall i stället för det förfarande som har föreslagits i föregående avsnitt följande gälla. En ansökan om tillstånd att verkställa beslutet om flyttning prövas av Finansinspektionen eller, om ärendet är av principiell betydelse eller av särskild vikt, av regeringen. Någon kallelse på bolagets borgenärer skall inte ske. I stället skall Finansinspektionen pröva dels om bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, dels om ett sådant

skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden, dels om bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen kan anses förenlig med insättares/försäkringstagares och andra fordringsägares intressen.

Skälen för förslaget: I avsnitt 3.5 har behandlats vilka skyddsregler som i allmänhet bör ställas upp för borgenärerna i samband med att ett europabolag flyttar sitt säte. I det följande behandlas frågan om borgenärsskyddet med avseende på de finansiella bolagen.

De finansiella bolagens verksamhet skiljer sig i flera avseenden från andra bolags. Vissa av de finansiella verksamheterna innebär att bolagen har ett stort antal borgenärer och andra rättighetsinnehavare, och att verksamheten kringgärdas av regler som avser att skydda dessa. Som exempel kan nämnas bankerna, vars tillgångar till stor del består av krediter och liknande samt dess förpliktelser till stor del av insättningar och obligationslån. Bankens tillgångar och skulder är som regel inte helt löptidsmatchade. Om insättare och övriga borgenärer väljer att avsluta sina förbindelser med banken i förtid, kan banken därför få likviditetsproblem. Insättare i ett bankaktiebolag kan som regel ta ut sina pengar med kort varsel. I villkoren för svenska bolags obligationslån ingår normalt en möjlighet till förtidsinlösen av lånet vid fusion. Det kan inte uteslutas att det på motsvarande sätt kommer att finnas möjlighet att säga upp lånen till förtidsinlösen i samband med flyttning av ett europabolags säte. Det finns emellertid också borgenärer som har avtal med längre löptider med banken, avtal som kommer att fortsätta att löpa efter det att bolaget har flyttat sitt säte.

För försäkringstagare innebär försäkringsavtalet att försäkringstagaren betalar i förskott för att försäkringsgivaren skall överta en risk för viss tid. Ibland är det fråga om komplicerade paketförsäkringar. En ersättning från försäkringen aktualiseras först vid ett försäkringsfall viss tid efter det att avtalet ingåtts. När det gäller livförsäkringar är det ofta fråga om avtal över lång tid med ett stort moment sparande och ersättningar som skall

falla ut först efter flera decennier. För livförsäkringar är det normalt svårt för försäkringstagaren att byta försäkringsgivare under avtalsperioden. Försäkringstagaren är således under lång tid beroende av försäkringsbolagets förmåga att förvalta sparandet och betala ut försäkringsbeloppen. Ett för försäkringsföretag speciellt problem är frågan om försäkringstagarnas förmånsrätt. Vad händer med den när ett europabolag flyttar sitt säte från Sverige? Av 4 a § förmånsrättslagen framgår att förmånsrätt följer med försäkringstagares fordran på grund av försäkringsavtal hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 a § försäkringsrörelselagen och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Förmånsrätten är en s.k. särskild förmånsrätt, vilket innebär att den gäller såväl vid utmätning som vid konkurs och i viss egendom. Hänvisningen till försäkringsrörelselagen och 1998 års lag om utländska försäkringsgivare avser att beskriva den egendom i vilken förmånsrätten gäller. Den egendomen är de s.k. försäkringstekniska skulderna (eller tekniska avsättningarna). De sålunda tekniskt avsatta tillgångarna är de tillgångar i vilka förmånsrätten gäller.

År 2001 antogs ett EG-direktiv om rekonstruktion och likvidation av försäkringsföretag⁹. Medlemsstaterna skall ha genomfört direktivet före den 20 april 2003. Direktivet harmoniserar medlemsstaternas bestämmelser om jurisdiktion, lagval och förmånsrätt för försäkringsfordringar.

I artikel 10 behandlas frågan om förmånsrätt för försäkringsfordringar. Där anges att medlemsstaterna skall se till att försäkringstagarnas fordringar har förmånsrätt framför andra fordringar enligt en eller båda av två metoder. Utan att gå närmare in på vad dessa metoder innebär, kan det konstateras att direktivet ställer krav på en mer omfattande förmånsrätt än vad som för närvarande följer av svensk rätt. När direktivet genomförts kommer den förmånsrätt som gäller för försäkringsfordringar att ligga på i huvudsak samma nivå i alla medlemsstater.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/17/EG av den 19 mars 2001 om rekonstruktion och likvidation av försäkringsföretag

De skyddsregler som i det föregående avsnittet föreslås för flyttning av ett europabolags säte, har fusionsreglerna i aktiebolagslagen som förebild. För vissa finansiella bolag, t.ex. kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag, gäller i dag aktiebolagslagens regler om fusion. För dessa bolag bör tillämpas de borgenärsskyddsregler för europabolag som beskrivits i det föregående.

För bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag gäller emellertid fusionsregler som skiljer sig från aktiebolagslagens (se 9 kap. 21–28 §§ bankrörelselagen och 15 a kap. försäkringsrörelselagen). I Ds 2002:5 Reformerade bank- och finansieringsrörelse regler, föreslås dessutom att det för kreditmarknadsbolag skall gälla samma associationsrättsliga regler som för bankaktiebolag.

För bankaktiebolag gäller som huvudregel att endast ett svenskt bankaktiebolag genom fusion kan överta ett annat svenskt bankaktiebolags tillgångar och skulder. Ett svenskt försäkringsaktiebolags tillgångar och skulder kan endast övertas av ett annat svenskt försäkringsaktiebolag. Dessa ordningar är naturligtvis inte möjliga att upprätthålla i samband med att ett europabolag som driver bankrörelse eller försäkringsrörelse byter säte eller vid en fusion som innebär bildande av ett utländskt europabolag. I dessa fall tar förordningen över.

Bankrörelselagens och försäkringsrörelselagens fusionsbestämmelser skiljer sig från motsvarande bestämmelser i aktiebolagslagen även genom att en ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan inte prövas av Patent- och registreringsverket eller rätten. Sådana ansökningar prövas i stället av Finansinspektionen eller, i fråga om ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt, av regeringen. Någon kallelse på bolagets borgenärer sker inte heller. I stället prövar Finansinspektionen eller, i förekommande fall, regeringen dels att bolagens borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden om de inte redan har en sådan säkerhet, dels att de fusionerade bolagens ekonomiska förhållan-

den i övrigt är sådana att fusionen kan anses förenlig med insättares/försäkringstagares och andra fordringsägares intressen.

Vid tillståndsprövningen skall Finansinspektionen eller, i förekommande fall, regeringen alltså beakta följdverkningarna för borgenärerna, främst insättarna i ett bankaktiebolag och försäkringstagarna i försäkringsaktiebolaget. Tillstånd att verkställa fusionsplanen kan ges utan att varje enskild försäkringstagare eller annan borgenär har gett sitt medgivande till fusionen. Finansinspektionen eller regeringen fungerar sålunda som något av ställföreträdare för insättarna/försäkringstagarna och övriga borgenärer och bevakar att deras intressen inte äventyras genom fusionen (se prop. 1994/95:70 s. 133 f och 1997/98:166 s. 160).

Till skillnad från vad som gäller vid nationella fusioner, uppkommer det inte, när ett europabolag avser att flytta sitt säte från Sverige, några frågor om beviljande av tillstånd eller ändring av bolagsordningen som Finansinspektionen eller regeringen behöver ta ställning till. Dessutom kommer bolaget inte att fortsätta att driva sin verksamhet med stöd av svenska regler. För banker och försäkringsbolag, med deras stora antal insättare respektive försäkringstagare, är emellertid ett liknande förfarande som det som beskrivits i det föregående för europabolag i allmänhet, inte praktiskt genomförbart. Det kan konstateras att förordningen i fråga om bildande av europabolag genom fusion förutsätter att prövningen av ett enskilt bolags deltagande i fusionen sker enligt motsvarande nationella regler som en liknande inhemsk fusion. Vid bildande av europabolag genom fusion kommer alltså de nyss beskrivna fusionsreglerna att tillämpas för europabolag som bedriver bank- eller försäkringsrörelse. Det har ett egenvärde att samma prövning görs vid bildande av ett europabolag genom fusion som när ett befintligt europabolag byter säte. Även om det inte sker någon kallelse på bolagets borgenärer har dessa möjlighet att lämna synpunkter på flyttningen till Finansinspektionen, eftersom ett förslag om flyttningen offentliggörs. För att inspektionen som huvudregel skall vara den myndighet som prövar ärendet talar också den omständigheten att myndigheten kan behöva inhämta och ut-

värdera information från tillsynsmyndigheten i det nya hemlandet.

Mot bakgrund av vad nu sagts görs bedömningen att det för bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag tillämpliga fusionsreglerna bör tas som förebild för de regler som skall gälla när ett sådant europabolag flyttar sitt säte från Sverige. Reglerna bör därför ges följande utformning När lednings- eller förvaltningsorganet har upprättat ett förslag om flyttning av säte, skall detta anmälas för registrering. Uppgiften om registrering skall kungöras. Om förslaget sedermera antas av bolagsstämman skall bolaget ansöka om tillstånd att verkställa beslutet. En sådan ansökan skall prövas av Finansinspektionen eller, om ärendet är av principiell betydelse eller av särskild vikt, av regeringen. Någon kallelse på bolagets borgenärer skall inte ske. I stället skall Finansinspektionen pröva om bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden, och om bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen kan anses förenlig med insättarnas/försäkringstagarnas och andra fordringsägares intressen. Liksom vid fusion fungerar Finansinspektionen eller regeringen som något av ställföreträdare för insättarna/försäkringstagarna och övriga borgenärer och kan meddela tillstånd utan att dessa har gett sitt medgivande till fusionen.

3.7 Förfarandet vid flyttning av ett finansiellt europabolags säte

Bedömning: Ett europabolag som driver vad som i Sverige betraktas som bankrörelse, försäkringsrörelse eller liknande tillståndspliktig verksamhet måste ansöka om tillstånd för rörelsen innan bolaget flyttar sitt säte till Sverige.

Vid flyttning av ett finansiellt europabolags säte är det nödvändigt att utbyte av information kan ske mellan de närmast berörda tillsynsmyndigheterna. Någon ändring i svensk rätt

är inte nödvändig för att möjliggöra ett sådant informationsutbyte.

Om ett europabolag som driver bankrörelse eller värdepappersrörelse flyttar sitt säte till Sverige, kommer den svenska insättningsgarantin respektive det svenska investerarskyddet att gälla för rörelsen. Om ett europabolag flyttar sitt säte från Sverige, kommer de svenska garantisystemen att upphöra att gälla.

Skälen för bedömningen

SE-förordningen öppnar en möjlighet för bolag av olika nationalitet att gå samman och bilda ett europabolag. Dessutom ges ett europabolag möjlighet att flytta sitt säte mellan olika medlemsstater. EG:s regelverk för de finansiella företagen har dock inte ändrats med avseende på europabolagen utan det skall tillämpas även på dessa bolag. I det följande diskuteras vilka konsekvenser den nya associationsformen får i fråga om verksamhetstillstånd, informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter och garantisystem.

Behöver ett bolag som flyttar sitt säte ett nytt verksamhetstillstånd?

När ett europabolag byter säte, kommer delvis nya regler att bli tillämpliga på verksamheten. För finansiella bolag kan det exempelvis förekomma att bolaget driver verksamhet som är tillståndspliktig i en medlemsstat men inte i en annan och vice versa. Direktiven på området innehåller enbart vissa grundläggande regler, som skall göra det möjligt för medlemsstaterna att ömsesidigt erkänna varandras auktorisationer. Medlemsstaterna får emellertid införa mer långtgående regler för de nationella instituten. Även rörelsereglerna kan därför skilja sig åt mellan medlemsstaterna. Detsamma gäller reglerna om insättningsgaranti och investerarskydd.

SE-förordningen reglerar vilka formaliteter som skall vara uppfyllda i det land från vilket bolaget avser att flytta. Den

behandlar emellertid inte de krav som det nya hemlandet kan komma att ställa upp. Av svensk rätt följer exempelvis att bankrörelse, försäkringsrörelse etc. får drivas endast efter tillstånd av Finansinspektionen. Tillstånd skall ges innan verksamheten påbörjas. Ett europabolag som flyttar sitt säte till Sverige måste alltså ansöka om tillstånd dessförinnan. Detta bedöms också vara förenligt med direktiven på området, t.ex. kreditinstitutsdirektivet.

I vissa lagar sägs att tillstånd kan meddelas aktiebolag (se t.ex. 9 kap. 1 § bankrörelselagen och 1 kap. 2 § lagen om finansieringsverksamhet). I artikel 10 i SE-förordningen sägs att europabolag skall behandlas som publika aktiebolag. Av detta följer att ett europabolag liksom ett svenskt publikt aktiebolag skall kunna ges tillstånd att ägna sig åt bankrörelse eller finansieringsverksamhet. De särskilda rörelseregler som gäller för bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, försäkringsaktiebolag, värdepappersbolag m.fl. finansiella bolag under tillsyn kommer också automatiskt att bli tillämpliga även på europabolag.

Ett aktiebolag som fått tillstånd att driva bankrörelse betecknas "bankaktiebolag". På motsvarande sätt betecknas ett aktiebolag som har fått tillstånd att driva försäkringsrörelse "försäkringsaktiebolag". Någon ändring av det begreppet bedöms inte nödvändig med den nya europabolagsformen. En annan sak är att ett europabolags firma inte får innehålla ordet aktiebolag, se den föreslagna 3 § lagen om europabolag.

De befintliga reglerna om förutsättningarna för tillstånd kommer alltså att bli tillämpliga även på europabolag, även om vissa redaktionella ändringar blir nödvändiga. Det kan noteras att det för t.ex. bankaktiebolag är möjligt att pröva en ansökan om tillstånd innan bolaget bildats. För andra bolag, t.ex. fondbolag, måste emellertid bolaget vara registrerat innan tillstånd kan ges. Det bedöms att dessa olika lösningar bör fungera lika väl beträffande europabolag, som de gör i fråga om svenska aktiebolag. Någon ändring av de principer som styr de olika lagarna föreslås alltså inte i detta sammanhang. Det kan dock noteras att i de fall, då lagarna förutsätter att bolaget är registrerat innan tillstånd kan

ges, är det nödvändigt att Finansinspektionen och Patent- och registreringsverket samarbetar så att registrering sker och tillstånd beviljas i nära anslutning till varandra.

Informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter

När ett finansiellt bolag flyttar sitt säte mellan medlemsstaterna liksom vid bildande av europabolag genom fusion är det viktigt att tillsynsmyndigheten i det nya hemlandet får tillräcklig information om bolaget och dess verksamhet. Även om viss information kan erhållas direkt från bolaget är det av stor betydelse att sådan information kan utväxlas mellan den befintliga och den blivande tillsynsmyndigheten.

Det får antas att det informationsutbyte som behöver ske, kan komma till stånd med stöd av gällande EG-direktiv inom området finansiella tjänster. I tidigare lagstiftningsärenden har bedömts att svensk rätt medger det informationsutbyte som EG-rätten i dag föreskriver (se exempelvis prop. 1992/93:89 Ändrad lagstiftning för banker och andra kreditinstitut med anledning av EES-avtalet m.m. s. 135 f, prop. 1994/95:50 Nya kapitaltäckningsregler m.m. s. 134 f, prop. 1994/95:184 Genomförande av EG:s tredje skade- resp. livförsäkringsdirektiv s. 231, prop. 1995/96:173 Förstärkt tillsyn över finansiella företag s. 93 ff och prop. 1999/2000:94 Moderniserade kapitaltäckningsregler m.m. s. 54 ff).

Det behövs alltså inte någon ändring för att svenska myndigheter skall kunna utbyta information med utländska myndigheter. De principer som gäller kan sammanfattas enligt följande.

Om de svenska sekretessbestämmelserna tillåter ett väl avvägt informationsutbyte av sekretesskyddad information mellan tillsynsmyndigheterna och andra myndigheter som med sin verksamhet bidrar till att stärka stabiliteten i det finansiella systemet, finns det inte någon anledning att som komplement ta in direktivens föreskrifter i lag.

Beträffande Finansinspektionens möjlighet att lämna ut uppgifter till utländska tillsynsmyndigheter kan det konstateras att

den informationsskyldighet som följer av EG-direktivens regler till stor del avser sådana uppgifter som är sekretessbelagda enligt 8 kap. 5 § första stycket sekretesslagen (1980:100).

En svensk myndighets möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet regleras i 1 kap. 3 § tredje stycket sekretesslagen. Uppgift som är sekretessbelagd enligt sekretesslagen får enligt bestämmelsen inte lämnas ut till utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation i annat fall än om utlämnandet sker i enlighet med föreskrift därom i lag eller förordning eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller mellanfolkliga organisationen. Bestämmelsen ger Finansinspektionen goda möjligheter att i tillsynsarbetet lämna ut handlingar och uppgifter till behöriga utländska myndigheter.

Beträffande uppgifter av förtrolig karaktär som inspektionen erhållit från en utländsk tillsynsmyndighet, gäller enligt 8 kap. 5 § fjärde stycket sekretesslagen sekretess, om uppgifter har erhållits enligt avtal härom med främmande stat eller mellanfolklig organisation, i den mån riksdagen godkänt avtalet. Såväl EES-avtalet som tilläggsavtalet till detta är av sådan karaktär som avses i 8 kap. 5 § fjärde stycket sekretesslagen. Bestämmelsen anses därför vara tillämplig på information som erhållits i enlighet med EG-direktiv som ingår i de nämnda avtalen.

Insättningsgarantin och investerarskyddet

För insättningar i banker och värdepappersbolag finns det en särskild insättningsgaranti. Ett liknande skydd finns för investerares finansiella instrument och medel hos ett värdepappersinstitut. Insättningsgarantin har sin grund i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG om system för garanti av insättningar. Investerarskyddet faller tillbaka på Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG om system för ersättning till investerare. Ändamålet med direktivet om system för garanti

av insättningar är bl.a. att skydda insättarnas medel vid finansiella kriser (se prop. 1995/96:60 s. 32). En grundläggande tanke med investerarskyddet är att investerare med förlitande på att skyddet finns, i större utsträckning skall våga köpa investeringstjänster. Till skillnad från det skydd som föreskrivs i direktivet om insättningsgarantin torde det främst vara omfattande brottsliga förfaranden eller hanteringsfel som kan aktualisera investerarskyddet (prop. 1998/99:30 s. 31). Både insättningsgarantin och investerarskyddet har dessutom till syfte att bevara förtroendet för det finansiella systemet.

Svenska banker och värdepappersbolag omfattas av de svenska garantisystemen (3 § lagen [1995:1571] om insättningsgaranti och 4 § lagen [1999:158] om investerarskydd). Direktiven förutsätter också att det är garantisystemen i hemlandet, dvs. det land som auktoriserat institutet, som träder in vid behov och att det är hemlandsmyndigheten som ser till att direktivens bestämmelser följs (se t.ex. prop. 1995/96:60 s. 45 f och 1998/99:30 s. 55 f).

Om ett bankaktiebolag eller ett värdepappersbolag byter säte, kommer det garantisystem som gäller i det nya hemlandet att träda i stället för de svenska systemen. Detta gäller även för insättningar och investeringar som gjorts före flyttningen. Direktiven anger visserligen att när tillståndet för banken eller värdepappersbolaget har återkallats skall skyddet fortsätta att gälla för insättningar och investeringar som gjorts före återkallelsen (artikel 5 direktivet om system för garanti av insättningar och artikel 6 i direktivet om system för ersättning till investerare). Motsvarande svenska bestämmelser finns i 23 § lagen om insättningsgaranti och 28 § lagen om investerarskydd. Även om ett i Sverige meddelat tillstånd upphör vid utflyttningen är situationen inte jämförbar med den återkallelse-situation som behandlas i direktiven. Vid flyttning liksom vid fusion tillvaratas nämligen borgenärernas och andra rättighetsinnehavares intressen genom den prövning som sker inför flyttningen. Även om skyddet försämrats eller upphör helt, kan detta beaktas inom ramen för den prövningen. Något behov av

att låta insättningsgarantin eller investerarskyddet i Sverige fortsätta att gälla efter utflyttningen finns alltså inte. Det är också rimligt att det nya hemlandet tar över hela ansvaret för såväl tillsynen av det utflyttande bolagets stabilitet som kontrollen av garantisystemen.

På motsvarande sätt kommer de svenska garantisystemen att bli tillämpliga när en bank eller ett värdepappersbolag flyttar sitt säte till Sverige.

I Sverige finns i dag för försäkringsföretag ingen motsvarighet till insättningsgarantin eller investerarskyddet (se prop. 1998/99:87 s. 353 f, jfr SOU 1995:87 s. 237 f och SOU 1998:22). Vissa andra EU-stater har någon form av försäkringsgaranti. Ett arbete har påbörjats inom EU i syfte att harmonisera regleringen av försäkringsgarantier.

3.8 Bör en myndighet kunna motsätta sig att ett europabolag byter säte?

Förslag: Finansinspektionen får motsätta sig att europabolag som står under dess tillsyn byter säte, om ett sådant motsättande grundar sig på hänsyn till allmänintresset.

Bedömning: Det bör i övrigt inte införas någon möjlighet för en myndighet att motsätta sig att ett europabolag byter säte.

Skälen för förslaget och bedömningen: I artikel 8.14 ges medlemsstaterna en möjlighet att föreskriva att en flyttning av bolagets säte som skulle medföra en ändring av tillämplig lag inte skall bli gällande om någon behörig myndighet i medlemsstaten motsätter sig flyttningen. Ett sådant motsättande får grunda sig endast på allmänintresset. Artikeln får förstås på det sättet att en medlemsstat som önskar utnyttja möjligheten är skyldig att införa särskilda bestämmelser om detta i sin nationella lagstiftning och därvid peka ut den eller de myndigheter som ges rätt att motsätta sig flyttning av säte.

Förordningen innehåller inte några närmare anvisningar om vad begreppet "allmänintresset" innebär. Några sådana anvisningar finns inte heller i förordningen (EEG/2137/85) om europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EEIG), som innehåller en motsvarande bestämmelse (artikel 14.4). För att tolka begreppet får därför ledning sökas i hur liknande begrepp har tolkats på andra områden inom EG-rätten. Av särskilt intresse är därvid artikel 58 i EG-fördraget, som öppnar möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från principen om kapitalets fria rörlighet när det rör sig om "åtgärder som är motiverade med hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet". EG-domstolen har uttalat att undantag från nämnda princip kan grundas även på andra "tvingande hänsyn av allmänintresse" (se t.ex. domstolens dom den 4 juni 2002 i mål C-483/99). Det ligger nära till hands att anta att det i SE-förordningen använda begreppet "allmänintresset" har en liknande innebörd (jfr dock Werlauff, SE-selskabet – det europaeiske aktieselskab, 2002, s. 121).

Som exempel på godtagbara undantag från principen om kapitalets fria rörlighet har i litteraturen nämnts intresset av att säkerställa effektiv skattetillsyn samt att förhindra olagliga aktiviteter som skatteflykt och penningtvätt (se Kapteyn och VerLoren van Themaat, *Introduction to the Law of the European Communities*, 3:e uppl. 1998, s. 768). Även mångfalden inom massmedia, konsumentskydd och ett finansiellt centrums goda rykte har ansetts kunna åberopas som grund för inskränkningar i kapitalets fria rörlighet (a.a. s. 769).

Som tidigare har nämnts, gavs medlemsstaterna i förordningen om europeiska ekonomiska intressegrupperingar en motsvarande möjlighet att ge en nationell myndighet rätt att, på grund av allmänintresset, motsätta sig ett byte av säte. Vid införlivandet i svensk rätt av den förordningen valde Sverige att inte utnyttja denna möjlighet. Det ansågs inte finnas några allmänna intressen som kunde motivera att en myndighet skall få motsätta sig ett byte av säte (se prop. 1994/95:68 s. 44). När det gäller bolag som inte bedriver finansiell verksamhet bör saken bedömas på samma

sätt i fråga om europabolag. För sådana bolag bör det alltså inte införas några regler av det slag som anges i artikel 8.14.

När det gäller finansiella europabolag finns det anledning att beröra de motiv som ligger bakom den tämligen omfattande regleringen av finansiella företag. Motiven skiljer sig visserligen något beroende på vilken verksamhet det är fråga om, men generellt kan sägas att motiven är att säkerställa stabila bolag som har allmänhetens förtroende och ett gott kundskydd. För att begränsa risken för penningtvätt är de finansiella bolagen under tillsyn dessutom skyldiga att följa särskilda regler som finns bl.a. i lagen (1993:768) om penningtvätt.

Regleringen av de finansiella företagen präglas alltså av att deras verksamhet är central för samhället och för bolagens kunder. Det är svårt att nu förutse vilka situationer som kan uppkomma när ett finansiellt europabolag flyttar sitt säte eller om en sådan flytt i ett enskilt fall kan komma i konflikt med vad som i förordningen betecknas som allmänintresset. Mot bakgrund av det samhällsintresse som ligger bakom regleringen av de finansiella företagen är det emellertid rimligt att Finansinspektionen ges möjlighet att beträffande europabolag som inspektionen auktoriserat och som står under inspektionens tillsyn motsätta sig flyttningen på grund av hänsynen till allmänintresset.

I förordningen sägs att myndigheten får motsätta sig flyttningen inom en tvåmånadersfrist räknad från offentliggörandet av förslaget om densamma. För att Finansinspektionen skall få tillräckligt med tid på sig för att göra den prövning som är nödvändig, bör prövningen föregås av en ansökan som görs i ett tidigt skede av processen.

3.9 Bör en myndighet kunna motsätta sig att ett bolag deltar i bildandet av ett europabolag genom fusion?

Förslag: Finansinspektionen får motsätta sig att ett bolag som står under dess tillsyn deltar i bildandet av ett europa-
--

bolag genom fusion, om ett sådant motsättande grundar sig på hänsyn till allmänintresset.

Bedömning: Det bör i övrigt inte införas någon möjlighet för en myndighet att motsätta sig att ett bolag deltar i bildandet av ett europabolag genom fusion.

Skälen för förslaget och bedömningen: I det föregående avsnittet har behandlats frågan om huruvida Sverige bör utnyttja möjligheten att ge en myndighet rätt att motsätta sig en flyttning av bolagets säte. Medlemsstaterna ges i artikel 19 en motsvarande möjlighet när det gäller nationella bolag som deltar i bildandet av europabolag genom fusion. Sålunda får det i nationell lagstiftning föreskrivas att en myndighet kan motsätta sig att ett bolag deltar i en sådan fusion. Frågan bör för svenskt vidkommande behandlas på samma sätt som när det gäller flyttning av säte. Således bör Finansinspektionen kunna motsätta sig att europabolag som står under dess tillsyn deltar i bildandet av ett europabolag genom fusion, om ett sådant motsättande grundar sig på hänsyn till allmänintresset. Beträffande skälen för detta ställningstagande hänvisas till avsnitt 3.8. För övriga bolag bör det inte införas några regler av detta slag.

3.10 Skyddet för minoritetsaktieägare vid bildandet av ett europabolag genom fusion

Bedömning: Det bör inte införas några särskilda regler om minoritetsskyddet vid bildandet av europabolag genom fusion.

Skälen för bedömningen: I artiklarna 17–31 finns bestämmelser om förfarandet när ett europabolag bildas genom fusion. I den mån någon fråga inte regleras i förordningen skall de bestämmelser som gäller för nationella fusioner tillämpas. Genom EG:s tredje bolagsrättsliga direktiv (78/855/EEG) är medlemsstaternas lagstiftningar på detta område i stor utsträckning

harmoniserade. Nämnda direktiv innehåller bl.a. ett krav på att beslut om fusion skall fattas med minst två tredjedelars majoritet på bolagsstämman i vart och ett av de deltagande bolagen (artikel 7). I svensk lagstiftning kommer detta krav till uttryck i 14 kap. 11 § aktiebolagslagen. Eftersom SE-förordningen inte innehåller några särskilda majoritetskrav för beslut om fusion, kommer vad som sägs i aktiebolagslagen att gälla för de svenska bolag som deltar i bildandet av ett europabolag genom fusion. Det innebär att aktieägare som tillsammans innehar mer än en tredjedel av aktierna eller rösterna i bolaget kan förhindra att bolaget ingår i en fusion av ifrågavarande slag. Detta ger ett visst minoritetsskydd. I artikel 24.2 ges medlemsstaterna rätt att införa ytterligare regler till skydd för minoriteten.

Som har anförts i avsnitt 3.4 kan aktieägarnas ställning påverkas av att det bolag i vilket de äger aktier byter hemvist. Sådana effekter kan inträda också i de fall då bolaget deltar i en fusion av ifrågavarande slag. I fusionsfallet har aktieägarna dessutom – till skillnad från i de fall som behandlades i avsnitt 3.4 – som regel inte haft anledning att räkna med en sådan förändring. Mot denna bakgrund finns det anledning att överväga om Sverige bör utnyttja möjligheten i artikel 24.2 att införa särskilda minoritetsskyddsregler.

Här kan noteras att det i vissa andra länder, bl.a. i Danmark och Finland, finns särskilda regler till skydd för minoritetsaktieägare vid nationella fusioner. Enligt dansk aktiebolagsrätt har aktieägare i ett bolag som upphör i samband med en fusion under vissa förutsättningar rätt till ersättning från bolaget. Den finska aktiebolagslagen innehåller bestämmelser om att en aktieägare i ett överlåtande bolag, som har röstat mot ett fusionsbeslut, har rätt att få sina aktier inlösta av bolaget. En tvist om inlösenrätt eller om lösenbeloppets storlek prövas av skiljemän i samma ordning som gäller vid moderbolagets inlösen av minoritetsaktier. Inlösenregler av det slag som finns i Finland fanns också i 1944 års svenska aktiebolagslag, liksom i aktiebolagsutredningens förslag till ny aktiebolagslag i betänkandet SOU 1971:15 (s. 49 och 345 f.). Några sådana regler togs emellertid inte in i

den nya aktiebolagslag som trädde i kraft den 1 januari 1977. I propositionen framhölls att en sådan rätt att kräva inlösen kunde medföra en besvärande belastning på det övertagande bolagets likviditet och att den kunde leda till att de förhandlingar som måste föregå fusionen kompliceras, eftersom man då inte säkert kan veta om anspråk på inlösen kommer att resas (se prop. 1975:103 s. 520 f.). Aktiebolagskommitténs förslag till ny aktiebolagslag (SOU 2001:1) innehåller inte heller några inlösenbestämmelser av detta slag.

Om Sverige skall utnyttja den möjlighet som SE-förordningen ger att införa kompletterande minoritetsskyddsregler vid bildande av europabolag genom fusion, är det mot den beskriva bakgrunden naturligt att sådana regler ges en liknande innebörd som de inlösenbestämmelser som tidigare fanns i svensk aktiebolagsrätt och som alltså finns i den finska aktiebolagslagen. Förfarandet skulle således kunna utformas i stora drag på följande sätt. De aktieägare som vill få sina aktier inlösta anmodas att anmäla detta till bolagets förvaltnings- eller ledningsorgan inom viss tid. Om sådana anmälningar inkommer, skall aktieägarna erbjudas att få aktierna inlösta till ett visst pris. Om parterna inte kan enas om priset, skall frågan hänskjutas till rättslig prövning i skiljenämnd. Till dessa regler kan knytas bestämmelser, motsvarande de som finns i 7 kap. aktiebolagslagen, om att inlösta aktier skall avyttras inom viss tid och att de annars skall förklaras ogiltiga.

Ett förfarande av angivet slag skulle alltså förutsätta en tämligen ingående rättslig reglering. Det torde också stå klart att regler av detta slag skulle kunna föranleda betydande praktiska svårigheter och kostnader för bolag som vill bilda ett europabolag genom fusion. De skäl som har legat bakom det tidigare svenska ställningstagandet att inte införa inlösenregler av detta slag när det gäller nationella fusioner gör sig i betydande utsträckning gällande även här. Till detta kommer att riskerna för aktieägarna trots allt får anses vara förhållandevis begränsade. I de flesta fall torde bytet av hemvist inte påverka aktieägarens ställning på något mer ingripande sätt.

Vid en samlad bedömning får övervägande skäl anses tala mot att införa några särskilda minoritetsskyddsregler i fusionsfallet. Frågan bör alltså bedömas på samma sätt som när det gäller flyttning av europabolagets säte.

3.11 Fusion genom förvärv av aktier i dotterbolag

Bedömning: Den i SE-förordningen erbjudna möjligheten att tillämpa förenklade fusionsregler när moderbolaget innehar mer än 90 procent av rösterna i dotterbolaget bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: I artikel 31 finns särskilda bestämmelser om fusion mellan moderbolag och dotterbolag. I artikel 31.2 föreskrivs att vissa av förordningens bestämmelser om fusion inte behöver tillämpas vid en fusion genom förvärv av ett annat bolags tillgångar och skulder. Så är bl.a. fallet när det övertagande bolaget innehar mellan 90 och 100 procent av de aktier och övriga värdepapper som berättigar till rösträtt i det överlåtande bolaget. Medlemsstaterna får föreskriva att ett sådant förenklat fusionsförfarande också skall kunna tillämpas när moderbolaget innehar mellan 90 och 100 procent av *rösterna* i bolaget.

Bestämmelserna i artikel 31.2 är avsedda för sådana medlemsstater som tillämpar ett förenklat förfarande för fusion mellan moderbolag och icke-helägda dotterbolag. I svensk rätt tillämpas motsvarande förenklade förfarande enbart vid fusion mellan ett moderbolag och helägda dotterbolag. Artikeln saknar därmed intresse för svenskt vidkommande. Möjligheten att göra bestämmelsens tillämplighet avhängig av viss röstandel bör följaktligen inte heller utnyttjas av Sverige.

3.12 Skyddet för minoritetsaktieägare m.fl. vid bildandet av ett europabolag genom tillskapande av ett holdingbolag

Bedömning: Det bör inte införas några särskilda regler som skyddar minoritetsaktieägare, borgenärer eller arbetstagare i samband med bildandet av ett holdingbolag i formen av ett europabolag.

Skälen för bedömningen: I artiklarna 32–34 finns bestämmelser om bildandet av ett europabolag genom tillskapandet av ett holdingbolag. Liksom när det gäller flyttning av ett europabolags säte och bildandet av europabolag genom fusion ges medlemsstaterna en rätt att införa särskilda minoritetsskyddsregler. I holdingbolagsfallet får medlemsstaterna därutöver införa särskilda regler för att skydda borgenärer och arbetstagare.

Vad först gäller minoritetsskyddet kan det konstateras att det – till skillnad från i flyttnings- och fusionsfallen – inte finns något krav på kvalificerad majoritet för beslut om bildande av ett europabolag i form av ett holdingbolag. Däremot finns det ett krav på att bolagsstämman, på förslag från lednings- eller förvaltningsorganet, skall bestämma en lägsta procentuell andel aktier i vart och ett av de bolag som tar initiativet till bildandet, som måste tillskjutas av aktieägarna för att europabolaget skall bildas. Denna andel skall bestå av aktier som berättigar till över 50 procent av de ordinarie rösterna. En förutsättning för att beslutet skall kunna verkställas är sålunda att aktieägare med minst 50 procent av rösterna i respektive bolag är beredda att tillskjuta aktier till det nya bolaget. I bolagsordningen kan föreskrivas strängare krav än så.

Den svenska aktiebolagslagen innehåller inte särskilda regler till skydd för aktieägarna vid bildandet av ett holdingbolag. Det har inte ansetts att bildandet av ett sådant bolag är förenat med några särskilda risker eller olägenheter för aktieägarna. Det är ju fullt frivilligt om de vill tillskjuta sina aktier till det nya bolaget. Aktieägarnas ställning är i detta avseende i princip inte mer utsatt för att det nya holdingbolaget ges formen av ett europa-

bolag. Aktieägarna kan visserligen komma att påverkas av att det bolag i vilket de äger aktier i praktiken styrs av ett utländskt holdingbolag men denna situation skiljer sig inte från den då ett svenskt aktiebolag på annat sätt hamnar i utländska ägares kontroll. Sverige bör därför inte utnyttja möjligheten att för dessa situationer införa skyddsregler för aktieägare.

Svensk lagstiftning innehåller inte några särskilda regler som syftar till att trygga borgenärers och arbetstagares ställning vid bildandet av ett holdingbolag. Det torde inte finnas skäl att särreglera det fallet att holdingbolaget ges formen av ett europabolag. Anställnings- och fordringsförhållanden påverkas inte som sådana av att de inblandade bolagen inordnas i en ny organisatorisk struktur. De nationella reglerna om relationen mellan arbetstagare och arbetsgivare fortsätter att gälla i de bolag som har tagit initiativet till bildandet av holdingbolaget. Möjligheten i artikel 34 att införa särskilda bestämmelser om arbetstagarnas och borgenärernas ställning bör således inte utnyttjas för svensk del.

För de finansiella bolagen finns det särskilda bestämmelser om att den, som avser att förvärva aktier i ett finansiellt bolag, skall prövas ur lämplighetssynpunkt innan förvärvet sker. Om förvärvaren är en juridisk person är det dess ledning som prövas.¹⁰ Prövningen görs av Finansinspektionen.

När ett SE-holdingbolag bildas enligt SE-förordningen, sker ett förvärv av aktier som skall ägarprövas enligt nyss nämnda regler. Det bör uppmärksammas att tillstånd skall sökas före förvärvet. Att tillstånd inte söks innebär i och för sig inte att bildandet av europabolaget blir ogiltigt. Om Finansinspektionen anser att europabolaget inte är lämpligt som ägare kan inspektionen emellertid besluta att holdingbolaget inte får företräda aktierna i det finansiella bolaget vid bolagsstämman. Holdingbolaget kan också föreläggas att avyttra aktierna. Om det finns

¹⁰ se 7 kap. 10–14 b §§ bankrörelselagen, 5 kap. 11–15 b §§ lagen om finansieringsverksamhet, 6 kap. 10 § lagen om utgivning av elektroniska pengar, 6 kap. 3 a–3 h §§ lagen om värdepappersrörelse, 11 kap. 2 a–2 h §§ lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet, 9 kap. 1 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument och 3 kap. 2–2 f §§ försäkringsrörelselagen.

särskilda skäl får Finansinspektionen begära att tingsrätten förordnar en lämplig person som förvaltare av aktierna.

Av det sagda följer att det inte heller för de finansiella företagen finns behov av några särskilda regler av det slag som enligt artikel 34 får antas av medlemsstaterna.

3.13 Majoritetskrav för beslut om ombildning av ett nationellt aktiebolag till ett europabolag

Bedömning: Det bör inte införas regler om att beslut om ombildning av ett nationellt bolag till ett europabolag skall kräva kvalificerad röstmajoritet eller enhällighet i det organ inom vilket arbetstagarinflytandet organiseras.

Skälen för bedömningen: I förordningen föreskrivs att ett nationellt publikt bolag, under vissa förutsättningar, skall kunna ombildas till ett europabolag. Det ankommer på bolagsstämman att fatta beslut om sådan ombildning. Förordningen hänvisar därvid till de nationella bestämmelser som har antagits i enlighet med EG:s fusionsdirektiv. Detta innebär bl.a. att det skall krävas minst två tredjedelars majoritet på stämman. I förordningen ges medlemsstaterna därutöver en möjlighet att göra ombildningen avhängig av kvalificerad röstmajoritet eller enhällighet i det organ i bolaget inom vilket arbetstagarinflytandet organiseras (artikel 37.8), dvs. – för svenskt vidkommande – styrelsen. En sådan ordning framstår från svenska utgångspunkter som mindre lämplig. Att ge enskilda ledamöter eller en minoritet av ledamöterna i detta organ vetorätt i dylika frågor skulle föra mycket långt. Någon motsvarande rätt finns inte i andra situationer. Arbetstagarnas inflytande vid ombildning får anses vara tillräckligt väl tillgodosett genom SE-direktivet och befintliga nationella regler. Möjligheten i artikel 37.8 bör mot denna bakgrund inte utnyttjas.

3.14 Den verkställande direktören

Förslag: Ett europabolag med säte i Sverige skall ha en verkställande direktör som ansvarar för bolagets löpande förvaltning på samma sätt som en verkställande direktör i ett svenskt aktiebolag.

Skälen för förslaget: Ett europabolag skall kunna vara organiserat antingen enligt ett dualistiskt system eller ett monistiskt system. Det monistiska systemet innebär att det utöver bolagsstämman finns ett bolagsorgan, förvaltningsorganet. I det dualistiska systemet finns det i stället två ytterligare organ, nämligen ett ledningsorgan och ett tillsynsorgan. I det dualistiska systemet skall bolaget förvaltas av ledningsorganet medan denna uppgift i det monistiska systemet skall ankomma på förvaltningsorganet. Ledningsorganet och förvaltningsorganet kan sålunda närmast liknas vid styrelsen i ett svenskt aktiebolag.

Både när det gäller monistiskt och dualistiskt organiserade europabolag medger förordningen att medlemsstaterna föreskriver att det skall finnas en verkställande direktör med uppgift att ansvara för den löpande förvaltningen på samma villkor som gäller för publika aktiebolag med säte på denna medlemsstats territorium (artiklarna 39.1 och 43.1). I svenska publika aktiebolag har den verkställande direktören ett sådant ansvar. Det svenska systemet, där större bolag normalt har en verkställande direktör, torde i allmänhet uppfattas som ändamålsenligt. För svenskt vidkommande är det därför naturligt att utnyttja möjligheten att ge en verkställande direktör ansvaret för den löpande förvaltningen.

3.15 Val av ledamöterna i ledningsorganet

Bedömning: Det bör inte införas bestämmelser som avviker från SE-förordningens regel om att ledamöterna i ledningsorganet väljs av tillsynsorganet.

Skälen för bedömningen: Som har framgått tidigare skall det i ett europabolag som är organiserat enligt det dualistiska systemet finnas ett ledningsorgan och ett tillsynsorgan. I artikel 40.2 anges att ledamöterna i tillsynsorganet skall väljas av bolagsstämman. Ledamöterna i ledningsorganet skall enligt huvudregeln väljas av tillsynsorganet (artikel 39.2). En medlemsstat får emellertid föreskriva att ledamöterna i ledningsorganet skall väljas och entledigas av bolagsstämman på samma sätt som sker i de publika aktiebolag som har sitt säte inom dess territorium. Möjligheten att meddela föreskrifter av detta slag gäller sålunda endast för de medlemsstater som har nationella bestämmelser om dualistiskt organiserade bolag. I Sverige finns inte några sådana bestämmelser. För svensk del saknas följaktligen förutsättningar att införa bestämmelser som avviker från SE-förordningens regel om att ledamöterna i ledningsorganet väljs av tillsynsorganet.

3.16 Tidsbegränsning av uppdrag som ledamot i ledningsorganet i vissa fall

Förslag: Om en ledamot av tillsynsorganet utses till ledamot i ledningsorganet, skall uppdraget som ledamot i det senare organet få sträcka sig längst två månader.

Skälen för förslaget: I artikel 39.3 föreskrivs att ingen samtidigt får vara ledamot i europabolagets ledningsorgan och dess tillsynsorgan. Dock får enligt samma bestämmelse tillsynsorganet i händelse av vakans utse någon av sina ledamöter till ledamot i ledningsorganet, varvid dennes uppdrag som ledamot i tillsynsorganet tillfälligt upphävs. En medlemsstat får föreskriva att denna period skall vara tidsbegränsad.

Det kan antas att den situation som har beskrivits i det föregående kommer att inträffa endast i undantagsfall. De problem som är förenade med att en ledamot i tillsynsorganet tillfälligt lämnar sin befattning för att i stället ingå i ledningsorganet får vidare som regel anses vara av begränsad omfattning. Likväl får

det anses vara oförenligt med grunderna för regleringen att låta ett sådant tillstånd bestå under någon längre tid. Om det är fråga om längre vakansperioder, bör det krävas att en ersättare utses enligt det förfarande som normalt tillämpas vid förordnande av nya ledamöter. Möjligheten att införa nationella bestämmelser som begränsar denna tidsperiod bör därför utnyttjas. En gräns på två månader framstår därvid som lämplig.

3.17 Antalet ledamöter i europabolagets organ

Förslag: För europabolag med säte i Sverige skall det uppställas krav på ett minsta antal ledamöter i förvaltnings-, lednings- och tillsynsorganen. Förvaltnings- och ledningsorganen skall bestå av minst tre ledamöter medan det i tillsynsorganet skall finnas minst fem ledamöter.

Skälen för förslaget: I artiklarna 39.4, 40.3 och 43.2 anges att antalet ledamöter i förvaltnings-, lednings- och tillsynsorganen skall fastställas i europabolagets bolagsordning. I samtliga fall ger emellertid förordningen medlemsstaterna en möjlighet att i nationell lagstiftning fastställa ett lägsta och/eller högsta antal ledamöter i dessa organ. När det gäller tillsynsorganet är det även möjligt att bestämma att det skall bestå av ett visst antal ledamöter.

Lednings- och förvaltningsorganen i ett europabolag motsvaras närmast av styrelsen i ett svenskt aktiebolag. Det framstår då som naturligt att ställa samma krav på dessa organs sammansättning som det krav som gäller för ett publikt aktiebolag. Av 8 kap. 1 § aktiebolagslagen framgår att ett aktiebolag skall ha en styrelse med minst tre ledamöter. Motsvarande bör lämpligen gälla för lednings- och förvaltningsorganen i ett europabolag med säte i Sverige. Det finns inte någon övre gräns för antalet styrelseledamöter i svenska aktiebolag. Någon sådan gräns bör inte heller uppställas när det gäller motsvarande organ i ett europabolag.

Som tidigare har angetts förekommer den dualistiska organisationsmodellen inte i Sverige. Således finns det inte heller någon motsvarighet i svensk rätt till det tillsynsorgan som skall finnas i ett europabolag. Det går följaktligen inte att söka i svenska regler beträffande vad som bör gälla om antalet ledamöter i ett sådant organ. SE-förordningen synes dock utgå från att organet skall bestå av i vart fall fler än en ledamot. Med hänsyn härtill och med beaktande av vad som ovan har föreslagits beträffande övriga bolagsorgan, framstår det som lämpligt att ställa upp ett krav på ett lägsta antal ledamöter även i fråga om tillsynsorganet. Härvid kan noteras att den finska aktiebolagslagen innehåller ett krav på att förvaltningsrådet – som i väsentliga delar fyller samma funktion som tillsynsorganet – skall bestå av minst fem medlemmar. Ett motsvarande krav bör lämpligen uppställas i svensk lag när det gäller tillsynsorganet i europabolag med säte i Sverige.

3.18 Dualistiskt organiserade europabolag

Förslag: Bestämmelserna i aktiebolagslagen och i andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter, såvida inte annat följer av SE-förordningen.

När det gäller tillsynsorganet och dess ledamöter skall vissa särskilda bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas, bl.a. de som avser:

- bosättningskrav och obehörighetsgrunder för ledamöterna,
- sammanträden, jäv för ledamot och protokollföring,
- förbud mot penninglån och ställande av säkerhet till ledamot, samt
- ledamöternas skadeståndsansvar.

Tillsynsorganet skall, utöver de uppgifter som det ges i SE-förordningen, utöva tillsyn över den verkställande direktörens förvaltning samt yttra sig över årsredovisningen och revisionsberättelsen inför varje ordinarie bolagsstämma.

För europabolag som bedriver försäkringsrörelse skall i stället för aktiebolagslagens regler, motsvarande associationsrättsliga regler i försäkringsrörelselagen om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

Dessutom skall för europabolag som driver försäkringsrörelse, bankrörelse eller annan tillståndspliktig finansiell verksamhet, vissa verksamhetsspecifika regler som behandlar styrelsen eller dess ledamöter tillämpas också på tillsynsorganet eller dess ledamöter. Dessa bestämmelser avser bl.a. ledningsprövning och lämnande av kredit till vissa befattningshavare.

Skälen för förslaget

Allmänt

Den svenska aktiebolagslagen innehåller, som tidigare har påpekats, inte några regler om bolag som är organiserade enligt den dualistiska modellen. I artikel 39.5 föreskrivs att en medlemsstat som saknar bestämmelser om ett dualistiskt system får "vidta lämpliga åtgärder rörande europabolag".

I denna del bör det först noteras att förordningen ger medlemsstaterna *en möjlighet* att vidta åtgärder men att det inte är någon skyldighet. Avsikten är att förordningen i dessa delar i princip skall kunna "stå på egna ben". Samtidigt kan det konstateras att förordningens reglering av de olika bolagsorganen är av övergripande karaktär och att det finns åtskilliga frågor som inte behandlas i förordningen. När det gäller de dualistiskt organiserade bolagen finns det i dessa frågor inte – i motsats till vad som gäller för monistiskt organiserade bolag – några svenska regler att falla tillbaka på. Det finns därför behov av att utnyttja den möjlighet som förordningen ger att utfärda kompletterande svenska bestämmelser för dessa bolag.

När det gäller ledningsorganet kan det konstateras att detta organ i allt väsentligt har samma funktion som styrelsen i ett svenskt aktiebolag. Det är mot den bakgrunden naturligt att

svenska bestämmelser om styrelsen tillämpas på ledningsorganet när en viss fråga inte regleras i förordningen. För att uppnå detta bör en särskild föreskrift tas in i den svenska lagen. Föreskriften kan lämpligen ges den innebörden att bestämmelserna i aktiebolagslagen och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter, såvida inte annat följer av SE-förordningen.

En sådan generell hänvisning till nationell rätt är inte ändamålsenlig när det gäller tillsynsorganet, eftersom svensk aktiebolagsrätt saknar egentlig motsvarighet till detta organ. Vad som här bör komma i fråga är i stället att komplettera förordningens regler i vissa specifika avseenden. Organet bör dock inte ges några omfattande befogenheter utöver de som framgår av SE-förordningen. Sålunda bör tillsynsorganets huvudsakliga uppgifter vara de som anges i förordningen, nämligen att välja och entlediga ledamöterna i ledningsorganet (artikel 39.2), att kontrollera ledningsorganets förvaltning (artikel 40.1) samt att i vissa fall sammankalla bolagsstämma (artikel 54.2).

Vid bedömningen av om tillsynsorganet bör ges några ytterligare uppgifter och befogenheter kan det finnas anledning att se på den finska aktiebolagslagen. Denna lag innehåller nämligen bestämmelser om ett organ, förvaltningsrådet, som kan liknas vid SE-förordningens tillsynsorgan. Det kan också noteras att det inför tillkomsten av 1975 års svenska aktiebolagslag diskuterades att även i svensk rätt ta in regler om ett organ av detta slag. Aktiebolagsutredningens betänkande innehöll förslag till sådana bestämmelser (se SOU 1971:15 s. 28, 203 och 212 f.) men dessa togs inte med i den proposition som sedermera lades fram (se prop. 1975:103 s. 234 f.). Enligt såväl den finska aktiebolagslagen som de bestämmelser som aktiebolagsutredningen föreslog är förvaltningsrådets uppgift att övervaka styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning av bolagets angelägenheter. Detta överensstämmer således i princip med vad som föreskrivs i SE-förordningen om tillsynsorganets uppgift (artikel 40.1), låt vara att SE-förordningen inte nämner den verkställande direktören i detta sammanhang. För svensk del bör det därför i

nationell rätt tas in en kompletterande föreskrift om att tillsynsorganets kontroll skall omfatta även denna del av förvaltningen (jfr avsnitt 3.12).

I den finska lagen föreskrivs vidare att förvaltningsrådet till ordinarie bolagsstämma skall avge ett särskilt yttrande rörande bokslutet och revisionsberättelsen. Detta föreslogs också av aktiebolagsutredningen i det tidigare nämnda betänkandet. Det får anses att en sådan uppgift är av central betydelse för att organet skall kunna fylla den avsedda funktionen. Med hänsyn härtill och då SE-förordningen inte ger tillsynsorganet någon sådan uppgift bör det även i detta avseende tas in kompletterande bestämmelser i den svenska lagen.

Den finska lagen ger tillsynsorganet vissa ytterligare befogenheter. Bland annat föreskrivs att det i bolagsordningen kan bestämmas att förvaltningsrådet skall besluta i ärenden, som avser betydande inskränkningar eller utvidgning av verksamheten eller en väsentlig ändring av bolagets organisation. Vidare skall förvaltningsrådet, enligt den finska lagen, alltid kunna ge styrelsen anvisningar i frågor som är av stor betydelse eller principiellt viktiga. Det är här alltså fråga om uppgifter som går utöver den rena tillsynsfunktionen. Från svenska utgångspunkter framstår det inte som motiverat att på detta sätt utvidga tillsynsorganets befogenheter i förhållande till vad som följer av SE-förordningen. Det bör därför inte införas några sådana bestämmelser i den svenska lagen. Bedömningen bör vara densamma när det gäller sådana regler som finns i den finska lagstiftningen om förvaltningsrådets beslutanderätt i fråga om styrelseledamöternas arvoden samt förvaltningsrådets granskning av styrelsens redogörelse i samband med bl.a. nyemission.

Behovet av utfyllande regler för tillsynsorganet gör sig gällande även i andra frågor än de som gäller organets uppgifter och befogenheter. En sådan fråga är vilka bosättnings- och behörighetskrav som skall gälla för tillsynsorganets ledamöter. I SE-förordningens artikel 47.2 förutsätts att det finns nationella bestämmelser av detta slag som kan tillämpas på tillsynsorganets ledamöter. Det som därvid ligger närmast till hands för svensk

del är att låta relevanta bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelseledamöter omfatta även tillsynsorganets ledamöter. En hänvisning till dessa bestämmelser bör således tas in i den svenska lagen.

Också när det gäller tillsynsorganets ledamöters skadeståndsansvar utgår SE-förordningen från att det finns nationella bestämmelser som kan fylla ut förordningens reglering (se artikel 51). Även i detta avseende framstår det som naturligt att hänvisa till relevanta bestämmelser i aktiebolagslagen. En genomgång av aktiebolagslagens bestämmelser om styrelsen och dess ledamöter ger vid handen att det finns ytterligare ett antal bestämmelser som lämpligen bör gälla även för tillsynsorganet och dess ledamöter. Det gäller t.ex. bestämmelserna i 8 kap. om en styrelseledamöts förtida avgång samt om styrelsens sammanträden, jäv för styrelseledamöter och protokollföring vid styrelsesammanträden. Det får också anses naturligt att aktiebolagslagens förbud mot penninglån och ställande av säkerhet till vissa befattningshavare omfattar även tillsynsorganets ledamöter.

I författningskommentaren kommer vissa ytterligare bestämmelser som bör gälla för tillsynsorganet eller dess ledamöter att tas upp.

Särskilt om finansiella bolag

Europabolag med säte i Sverige som avser att driva finansiell verksamhet kommer att omfattas av såväl de associationsrättsliga bestämmelserna i aktiebolagslagen som de särskilda rörelse- och associationsrättsliga regler som gäller för banker, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, försäkringsbolag m.fl.

Som har anförts ovan föreslås att bestämmelserna i aktiebolagslagen och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter, om inte annat följer av SE-förordningen. Därigenom kommer ledningsorganet i ett finansiellt bolag att omfattas av de bestämmelser om styrelsen som finns i de särskilda författningar som reglerar de finansiella bolagens verksamhet.

När det gäller tillsynsorganet föreslås ovan att vissa bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter. I vissa avseenden finns det också behov av fler utfyllande regler för tillsynsorgan i finansiella bolag. För försäkringsaktiebolagen är det exempelvis nödvändigt att införa särskilda bestämmelser, som hänvisar till de associationsrättsliga bestämmelser som för försäkringsaktiebolagen finns i försäkringsrörelselagen i stället för i aktiebolagslagen.

I den finansiella lagstiftningen finns det dessutom ett antal särskilda bestämmelser om styrelsen. Dessa bestämmelser kan vara antingen sådana som inte har någon motsvarighet i de allmänna bestämmelserna i aktiebolagslagen eller sådana som skall tillämpas i stället för bestämmelserna i aktiebolagslagen. Det är därför nödvändigt att göra en bedömning av vilka bestämmelser i den finansiella lagstiftningen om styrelsen eller dess ledamöter som skall tillämpas också på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

En förutsättning för att ett svenskt aktiebolag skall få tillstånd att driva finansiell verksamhet är att de personer som ingår i bolagets ledning har den insikt och den erfarenhet som måste krävas av dem samt även i övrigt är lämpade för en sådan uppgift. Lämplighetsprövningen omfattar styrelse, verkställande direktör och dennes ställföreträdare. Om någon som inte uppfyller lämplighetskraven ingår i bolagets ledning utgör det grund för att återkalla ett meddelat tillstånd.

När det gäller dualistiskt organiserade europabolag som avser att driva tillståndspliktig finansiell verksamhet uppkommer frågan om tillsynsorganets ledamöter också bör omfattas av de bestämmelser om lämplighet som gäller för styrelseledamöterna i svenska aktiebolag som driver verksamhet av samma slag.

I förarbetena (prop. 1995/96:173 s. 84 f.) till reglerna om lämplighetskrav på ledningen i en bank – som numera finns i 9 kap. 3 § tredje stycket 3 bankrörelselagen – uttalades bl.a. följande. Banker och andra kreditinstitut har en central uppgift i det finansiella systemet. Det är därför väsentligt att verksamheten

bedrivs på ett sunt sätt. Vikten av detta har ansetts motivera att det ställs vissa krav på större ägare i en bank. Samma förhållanden utgör skäl att uppställa lämplighetskrav för en banks ledning. Med en banks ledning avses i första hand ledamöterna i bankens styrelse. Prövningen skall således omfatta styrelsen, verkställande direktören och dennes ställföreträdare, dvs. de personer som har det yttersta ansvaret för hur verksamheten bedrivs. Styrelse och verkställande direktör utövar den omedelbara ledningen av banken och har det direkta ansvaret för verksamheten. Den som ingår i ledningen bör ha de kvalifikationer som fordras för att driva rörelsen på ett korrekt sätt. Det finns därför anledning att ställa strängare krav beträffande lämpligheten när det gäller den som ingår i ledningen för en bank än då fråga är om den som avser att förvärva eller redan äger ett kvalificerat innehav. Av dem som ingår i en banks ledning bör fordras ett tillräckligt kunnande på området eller i vart fall förmågan att skaffa sig sådan kunskap. Viss erfarenhet från näringsverksamhet eller något annat område av betydelse för uppgiften bör också förutsättas. Vidare bör den som ingår i ledningen ha de personliga egenskaper i fråga om omdömesgillhet som uppgiften kräver. I propositionen föreslogs också att i huvudsak motsvarande regler skulle införas för kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag och försäkringsbolag.

I dualistiskt organiserade europabolag är det ledningsorganet som skall ansvara för bolagets ledning och förvaltning (se artikel 39.1 i SE-förordningen), dvs. uppgifter som motsvarar styrelsens uppgifter i svenska aktiebolag (8 kap. 3 § aktiebolagslagen). Tillsynsorganet får inte för egen del ha några befogenheter att vidta förvaltningsåtgärder avseende europabolaget (artikel 40.1). Genom att det är tillsynsorganet – och inte bolagsstämman – som väljer och entledigar ledamöterna i ledningsorganet (artikel 39.2) kommer ledamöterna i tillsynsorganet emellertid att ha möjlighet att i vart fall indirekt påverka bolagets löpande verksamhet. På tillsynsorganet ankommer också att kontrollera ledningsorganets och den verkställande direktörens förvaltning. Därtill skall tillsynsorganet – enligt vad som föreslås i denna promemoria – till varje ordinarie bolags-

stämman avge ett yttrande angående årsredovisningen och revisionsberättelsen.

Tillsynsorganet och dess ledamöter kommer således att ha en viktig och framträdande roll i europabolag som är organiserade enligt det dualistiska systemet. Härvid bör man beakta att allmänhetens förtroende för de bolag som driver finansiell verksamhet har stor betydelse för att finansmarknaden skall fungera väl samt det samband som finns mellan förtroendet för dessa bolag och de personer som deltar i ledningen av verksamheten.

Skälen för att uppställa lämplighetskrav för styrelseledamöter också gör sig alltså gällande också i fråga om ledamöterna i tillsynsorganet. Bestämmelserna om lämplighetsprövning bör således tillämpas också på ledamöterna i tillsynsorganet.

I det föregående har det nämnts att aktiebolagslagens förbud mot penninglån och ställande av säkerhet till vissa befattningshavare bör gälla även tillsynsorganets ledamöter. På motsvarande sätt skall de särskilda reglerna i försäkringsrörelselagen (1982:713) som förbjuder penninglån till styrelseledamöter omfatta också tillsynsorganets ledamöter i försäkringsbolag. I fråga om banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag gäller inte aktiebolagslagens låneförbudsregler. I stället anges att ett sådant bolag inte på andra villkor än det normalt ställer upp får lämna kredit till styrelseledamöter. Bestämmelsen är tillämplig även på vissa andra kreditliknande åtaganden. Dessa bestämmelser bör omfatta också ledamöterna i tillsynsorganet i sådana bolag.

I författningskommentaren kommer vissa ytterligare bestämmelser som bör gälla för tillsynsorganet eller dess ledamöter att tas upp.

Riksbankslagen

I riksbankslagen (1988:1385) finns det bestämmelser som anger förutsättningarna för valbarhet till fullmäktige och direktionen i Riksbanken. Till valbarhetskriterierna hör att ledamöter i fullmäktige eller direktionen inte får vara ledamot eller suppleant i

styrelsen för en bank eller annat företag som står under Finansinspektionens tillsyn (2 kap. 1 § första stycket 3 och 3 kap. 1 § första stycket 5 riksbankslagen).

Vid tillämpningen av dessa bestämmelser kommer ledningsorganet att jämföras med styrelsen. Detta följer av den ovan föreslagna regeln som anger att bestämmelserna i aktiebolagslagen och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter.

För att bestämmelsen även uttryckligen skall utesluta att ledamöterna ingår som ledamot i tillsynsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag, skulle bestämmelsen behöva ändras. Som framgår av vad som sagts i det föregående gäller nämligen samma bestämmelser för styrelse och tillsynsorgan endast i de fall som uttryckligen anges.

Utöver de valbarhetskriterier som specificeras får emellertid en ledamot av fullmäktige eller direktionen inte innehålla annan anställning eller annat uppdrag som gör dem olämpliga att vara ledamot (se 2 kap. 1 § första stycket 3 och 3 kap. 1 § första stycket 6 riksbankslagen). Att en ledamot i fullmäktige eller i direktionen ingår i tillsynsorganet i ett europabolag torde vara en sådan omständighet som faller under den bestämmelsen. Någon ändring i riksbankslagen bedöms därför inte nu nödvändig.

3.19 Tillsynsorganets rätt till information

Bedömning: Det bör inte införas regler om att varje ledamot i tillsynsorganet skall ha rätt att på begäran få del av den information som krävs för utövandet av kontrollen över ledningsorganets förvaltning.

Skälen för bedömningen: Som redan har nämnts är tillsynsorganets uppgift att kontrollera ledningsorganets förvaltning (artikel 40.1). För att utöva denna kontroll är det angeläget att organet har rätt att få del av erforderlig information från ledningsorganet. I artikel 41.3 ges tillsynsorganet en sådan rätt. Enligt samma artikel får en medlemsstat föreskriva att även varje

ledamot i tillsynsorganet skall ha möjlighet att begära in informationen.

Som argument för att enskilda ledamöter i tillsynsorganet ges en sådan rätt kan anföras att en sådan möjlighet är ägnad att skapa bättre förutsättningar för ledamöterna att fullgöra sina uppgifter och att tillsynen därmed blir mer effektiv. Det kan också noteras att den finska lagen ger enskilda ledamöter i förvaltningsrådet rätt att från styrelsen och den verkställande direktören få de upplysningar som de finner påkallade för handhavandet av sitt uppdrag. Det kan vidare noteras att i svensk aktiebolagsrätt anses enskilda styrelseledamöter normalt ha rätt att få den information som de begär från bolagets verkställande direktör (jfr prop. 1975:103 s. 375); frågan har dock inte lagreglerats.

Det finns emellertid också skäl som talar mot lagregler om att enskilda ledamöter i tillsynsorganet skall ha rätt att få den information som de begär. Organet förutsätts fatta sina beslut och göra sina bedömningar kollegialt. Det kan hävdas att alla ledamöter då också bör ha tillgång till samma underlag för sina beslut och att de bör agera kollegialt när det gäller att begära in information. I svensk aktiebolagsrättslig doktrin har sålunda uttalats att det kan höra till god sed att vid meningsskiljaktigheter inom styrelsen inte lämna ut uppgifter till en styrelseledamot förrän samtliga ledamöter delges uppgiften. I förarbetena till aktiebolagslagen har också påpekats att det i sällsynta fall vara påkallat i bolagets intresse att inte lämna ut en uppgift till en enskild styrelseledamot. En generell lagstadgad rätt för enskilda ledamöter att få all den information som de begär kan därför få olämpliga konsekvenser.

Vid en samlad bedömning får övervägande skäl anses tala mot att införa nationella bestämmelser av det slag som avses i artikel 41.3 andra meningen.

3.20 Insynsställning i aktiemarknadsbolag

Förslag: I lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument klargörs att ledamöter i tillsynsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag skall anses ha insynsställning i ett aktiemarknadsbolag och därmed vara skyldiga att anmäla innehav av aktier i bolaget och ändring av innehavet.

Skälen för förslaget: Enligt lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument anses ledamot eller suppleant i bolagets eller dess moderföretags styrelse ha insynsställning i ett aktiemarknadsbolag. Sådana personer är ålagda att till Finansinspektionen skriftligen anmäla innehav av aktier i bolaget och ändring av innehavet. I likhet med vad som gäller för styrelseledamot bör ledamot i tillsynsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag räknas in i den grupp av personer som anses ha insynsställning i ett aktiemarknadsbolag.

3.21 Skall en juridisk person få vara ledamot i europabolagets organ?

Förslag: I aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen införs bestämmelser om att en juridisk person inte får vara styrelseledamot.

Skälen för förslaget: I artikel 47.1 anges att europabolagets bolagsordning får föreskriva att ett bolag eller en annan juridisk person skall ha rätt att vara ledamot i ett organ, såvida inte annat stadgas i den på publika aktiebolag tillämpliga lagen i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. Varken den svenska aktiebolagslagen eller någon annan författning innehåller något uttryckligt förbud mot att en juridisk person utses till styrelseledamot i ett aktiebolag.

Även om det alltså inte finns något uttryckligt förbud mot att en juridisk person utses till styrelseledamot i ett svenskt aktiebolag, har det emellertid sedan länge ansetts att detta inte är

möjligt. Frågan om huruvida detta är en lämplig ordning eller inte har behandlats bl.a. inom ramen för den pågående översynen av aktiebolagslagen. I Aktiebolagskommitténs betänkande Aktiebolagets organisation (SOU 1995:44 s. 196) uttalas att ett styrelseuppdrag i hög grad bygger på aktieägarnas förtroende för personen i fråga och att det därför framstår som främmande att tillåta en juridisk person att vara styrelseledamot. Någon annan bedömning gjordes inte av regeringen eller riksdagen vid behandlingen av kommitténs förslag (se prop. 1997/98:99, bet. 1997/98:LU26 och rskr. 1997/98:257). Regeringen har även i andra sammanhang (se ärenden Ju1996/4712 och Ju1997/1743) avvisat tanken på att tillåta juridiska personer som styrelseledamöter i aktiebolag.

Mot den angivna bakgrunden framstår det inte som lämpligt att en juridisk person tillåts vara ledamot i något bolagsorgan i ett europabolag med säte i Sverige. En sådan ordning skulle vara främmande för svensk rätt. För att förhindra detta bör man lagfästa den princip som redan anses gälla, nämligen att endast fysiska personer får utses till styrelseledamöter. En regel av detta slag bör således införas i aktiebolagslagen. En motsvarande regel bör tas in i försäkringsrörelselagen.

Från ett systematiskt perspektiv vore det givetvis tilltalande att införa motsvarande bestämmelser i de lagar som reglerar andra associationsformer, såsom lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar och stiftelselagen (1994:1220). Detta skulle emellertid innebära att ett stort antal författningar måste ändras. Med hänsyn till att det endast rör sig om att lagfästa en redan gällande princip får det anses att en sådan reform skulle föra onödigt långt. Några motsvarande bestämmelser bör därför för närvarande inte tas in i andra lagar än aktiebolagslagen.

3.22 Åtgärder som kräver uttryckligt beslut av förvaltningsorganet respektive tillsynsorganets medgivande

Bedömning: Det bör inte uppställas några särskilda krav när det gäller angivandet i bolagsordningen av de åtgärder som skall kräva uttryckligt beslut av förvaltningsorganet respektive tillsynsorganets medgivande. Det bör inte heller införas regler om att tillsynsorganet självt får besluta att dess medgivande skall inhämtas för vissa kategorier av åtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 48 skall ett europabolags bolagsordning innehålla en uppräkningslista av de kategorier av åtgärder för vilka tillsynsorganets medgivande måste inhämtas i det dualistiska systemet, eller för vilka det krävs ett uttryckligt beslut av förvaltningsorganet i det monistiska systemet. Svensk rätt innehåller inte någon motsvarande regel. Det krävs alltså inte att bolagsordningen i ett svenskt aktiebolag skall ange vilka slags frågor som kräver styrelsens beslut. Inget hindrar i och för sig att ett svenskt aktiebolag tar in en uppräkningslista av det slaget i bolagsordningen, så länge som uppräkningslistan är förenlig med tvingande regler om vem som beslutar i särskilda frågor.

I artikel 48.2 anges att en medlemsstat får bestämma vilka kategorier av åtgärder som under alla omständigheter skall ingå i den ovan nämnda uppräkningslistan för de europabolag som är registrerade på medlemsstatens territorium. Med det svenska synsättet framstår det som främmande att ställa upp några särskilda krav på vad bolagsordningen i ett europabolag skall innehålla i detta hänseende. Sverige bör således inte utnyttja möjligheten att införa regler av detta slag.

I artikel 48.1 ges medlemsstaterna vidare en möjlighet att föreskriva att tillsynsorganet självt får besluta att dess medgivande skall inhämtas för vissa kategorier av åtgärder. I konsekvens med de bedömningar som har gjorts i avsnitt 3.18 talar emellertid övervägande skäl mot att på sådant sätt ge tillsynsorganet i svenska europabolag vidare befogenheter än vad SE-

förordningen kräver. Inte heller denna möjlighet bör således utnyttjas.

3.23 När skall den första bolagsstämman hållas?

Bedömning: Möjligheten att införa regler om att den första bolagsstämman skall äga rum inom arton månader efter europabolagets bildande bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Ett europabolag skall, liksom ett svenskt aktiebolag, hålla ordinarie bolagsstämma minst en gång om året. Stämman skall hållas inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. Även detta överensstämmer med svensk rätt (9 kap. 7 § aktiebolagslagen). I SE-förordningen ges medlemsstaterna en möjlighet att föreskriva att den första bolagsstämman i europabolaget skall äga rum inom arton månader efter europabolagets bildande (artikel 54). Något sådant krav finns inte i svensk rätt. Enligt de svenska reglerna kan det inträffa att den första bolagsstämman inte hålls förrän närmare två år efter bolagets bildande. Ett nybildat bolag får nämligen utsträcka det första räkenskapsåret att omfatta högst 18 månader från den tidpunkt då bokföringsskyldigheten inträdde för bolaget (3 kap. 3 § bokföringslagen). Bokföringsskyldigheten inträder i och med bolagets registrering. Om bolaget registreras den 1 juli år 1 och bolaget beslutar att det första räkenskapsåret skall löpa till den 31 december år 2, behöver sålunda den första bolagsstämman inte hållas förrän den 30 juni år 3.

En bestämmelse om att den första bolagsstämman i ett europabolag måste hållas inom arton månader från bolagets bildande skulle alltså innebära att det i detta avseende skulle ställas strängare krav på europabolag med säte i Sverige än på svenska aktiebolag. En sådan särbehandling av europabolag framstår inte som motiverad. Sverige bör därför inte utnyttja möjligheten att utfärda regler av detta slag.

3.24 Minoritetsaktieägars rätt att sammankalla bolagsstämma

Bedömning: I svensk lagstiftning bör inte införas någon bestämmelse som avviker från SE-förordningens bestämmelser om sammankallande av bolagsstämman och fastställande av dagordning.

Skälen för bedömningen: I artikel 55 föreskrivs att sammankallande av bolagsstämman och fastställande av dagordning får begäras av en eller flera aktieägare som tillsammans innehar aktier motsvarande minst 10 procent av det tecknade aktiekapitalet. En lägre procentsats får föreskrivas i bolagsordningen eller i den nationella lagen på samma villkor som gäller för publika aktiebolag.

Den i förordningen angivna gränsen överensstämmer med vad som föreskrivs i den svenska aktiebolagslagen (9 kap. 8 §). Såsom bestämmelsen i SE-förordningen är utformad saknas det möjlighet att tillämpa en lägre gräns på europabolag än på nationella publika aktiebolag. En sådan ordning framstår för övrigt inte heller som motiverad. Således bör Sverige inte utnyttja möjligheten att i nationell lagstiftning fastställa en lägre procentsats.

3.25 Aktieägars initiativrätt

Förslag: En aktieägare skall, oberoende av storleken på sitt aktieinnehav, ha rätt att begära att ett ärende behandlas på bolagsstämman. En sådan begäran skall i monistiskt organiserade europabolag ges in till förvaltningsorganet och i dualistiskt organiserade bolag till ledningsorganet.

Bakgrund: Enligt artikel 56 skall en eller flera aktieägare som tillsammans innehar aktier som motsvarar minst 10 procent av det tecknade aktiekapitalet få begära att en eller flera nya punkter upptas på dagordningen för en bolagsstämma. Medlemsstaterna

skall fastställa de förfaranden och tidsfrister som skall gälla för en sådan begäran. Vidare har medlemsstaterna en möjlighet att sänka den ovan nämnda procentsatsen. Detta skall i så fall ske ”på samma villkor som gäller för publika aktiebolag”.

Skälen för förslaget: I den svenska aktiebolagslagen (9 kap. 11 §) stadgas att en begäran om att få ett ärende behandlat vid bolagsstämma skall anmälas skriftligen till styrelsen. För att ärendet skall tas upp krävs enligt huvudregeln att begäran har inkommit senast en vecka före den tidpunkt då kallelse tidigast får utfärdas. Även om begäran har kommit in efter den angivna tidpunkten skall emellertid ärendet tas upp på stämman under förutsättning att den har kommit in i sådan tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till bolagsstämman. Den beskrivna ordningen framstår som ändamålsenlig även när det gäller europabolag. Det bör således införas regler med motsvarande innehåll för dessa bolag.

I svensk rätt finns inte något krav på att den eller de aktieägare som begär att en fråga tas upp på bolagsstämma skall inneha en viss andel av aktierna i bolaget för att begäran skall beaktas. Även en aktieägare med enbart någon enstaka aktie har rätt att få ett ärende behandlat på stämman, under den allmänna förutsättningen att det rör sig om ett för bolaget relevant spørsmål som kan bli föremål för beslut av stämman. Denna ordning synes ha fungerat väl. Det faller sig därför naturligt att aktieägare i europabolag med säte i Sverige skall ha motsvarande rätt. Sverige bör således utnyttja möjligheten att sänka den gräns som anges i SE-förordningen, varvid – i enlighet med vad som gäller för svenska aktiebolag – varje aktieägare bör ha initiativrätt, oberoende av storleken på hans eller hennes aktieinnehav.

3.26 Majoritetskrav för beslut om ändring av bolagsordningen

Bedömning: Det bör inte införas något undantag från SE-förordningens huvudregel om två tredjedelars majoritet för beslut om ändring av bolagsordningen.

Skälen för bedömningen: För ändring av bolagsordningen krävs, enligt artikel 59, ett beslut av bolagsstämman fattat med en majoritet om minst två tredjedelar av de avgivna rösterna, såvida inte den på publika aktiebolag tillämpliga nationella lagstiftningen föreskriver eller medger högre majoritet. I artikel 59.2 föreskrivs att en medlemsstat, med undantag från den ovan behandlade huvudregeln, får föreskriva att enkel majoritet skall räcka när minst hälften av det tecknade aktiekapitalet är företräd.

I svensk rätt krävs det för beslut om ändring av bolagsordningen minst två tredjedelars majoritet av såväl de avgivna rösterna som de vid bolagsstämman företrädde aktierna. Detta innebär ett strängare krav än det som gäller enligt SE-förordningens huvudregel, som alltså endast avser avgivna röster. I svensk rätt finns det inte heller något hinder mot att i bolagsordningen föreskriva strängare majoritetskrav än det som anges i lagen. Såsom artikel 59 i SE-förordningen är utformad kommer de svenska reglerna att vara tillämpliga på europabolag med säte i Sverige i de fall då reglerna innebär ett strängare majoritetskrav än vad som följer av förordningens huvudregel. Detta framstår från svenska utgångspunkter som ändamålsenligt. Mot denna bakgrund saknas det anledning att för svenskt vidkommande utnyttja den i SE-förordningen angivna möjligheten att för visst fall kräva endast enkel majoritet.

3.27 Sanktioner vid överträdelse av kravet på att bolagets säte skall vara beläget i samma medlemsstat som huvudkontoret

Förslag: Om ett europabolag med säte i Sverige har sitt huvudkontor i en annan medlemsstat, skall Patent- och registreringsverket i ett beslut fastställa att det föreligger en överträdelse av artikel 7 i SE-förordningen. När beslutet har vunnit laga kraft, skall verket förelägga bolaget att inom viss tid vidta rättelse genom att flytta antingen säte eller huvud-
--

kontor. Vidtar bolaget inte rättelse, skall Patent- och registreringsverket besluta att bolaget skall gå i likvidation.

Patent- och registreringsverkets beslut i ett ärende av detta slag skall kunna överklagas till allmän domstol. Likvidationsbeslutet skall inte få verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

Bakgrund: Ett europabolag skall ha sitt säte och sitt huvudkontor i samma medlemsstat (artikel 7). Om bolaget inte uppfyller detta krav, skall den medlemsstat där bolaget har sitt säte vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att bolaget uppfyller kravet (artikel 64.1). Åtgärderna kan syfta antingen till att få bolaget att flytta tillbaka sitt huvudkontor till den medlemsstat där det har sitt säte eller till att få bolaget att flytta sätet till den stat där huvudkontoret är beläget. Om bolaget inte vidtar rättelse, skall det försättas i likvidation (artikel 64.2). Den medlemsstat där bolaget har sitt säte är skyldig att inleda ett rättsligt förfarande vid varje konstaterad överträdelse av artikel 7 (artikel 64.3). Den medlemsstat där bolaget har sitt huvudkontor är skyldig att omgående underrätta den medlemsstat där bolaget har sitt säte om det har blivit fastställt att ett europabolag bryter mot kraven i artikel 7.

Skälen för förslaget: SE-förordningen uppställer alltså krav på olika åtgärder som skall vidtas när ett europabolag bryter mot artikel 7. Till största delen ligger ansvaret på den stat där bolaget har sitt säte. Det gäller till en början skyldigheten att vidta "lämpliga åtgärder" för att få bolaget att vidta rättelse (64.1) och skyldigheten att inleda ett "rättsligt förfarande" vid överträdelser av artikel 7. Enligt den svenska förordningstexten är det däremot den medlemsstat där bolaget har sitt huvudkontor som skall säkerställa att bolaget försätts i likvidation. Här rör det sig dock av allt att döma om en felskrivning. Det rimliga är att likvidationsförfarandet äger rum i den stat där bolaget har sitt säte. I andra språkversioner har texten också den innebörden. Sverige har initierat ett rättelseförfarande för att få till stånd en ändring i den svenska språkversionen. Vid prövningen av vad Sverige skall

vidta för lagstiftningsåtgärder bör det därför förutsättas att förordningen har den nyss angivna innebörden.

Mot bakgrund av det sagda framstår följande ordning som ändamålsenlig. Om det visar sig att ett europabolag som är registrerat i Sverige har sitt huvudkontor i en annan stat, skall den svenska behöriga myndigheten, dvs. Patent- och registreringsverket (jfr avsnitt 3.28), i ett beslut fastställa att det föreligger en överträdelse av artikel 7 i SE-förordningen. Verket skall därefter förelägga bolaget att inom viss tid vidta rättelse. I föreläggandet skall bolaget, i enlighet med vad som anges i artikel 64.1, uppmanas att inom viss tid antingen flytta tillbaka sitt huvudkontor till den medlemsstat där det har sitt säte eller inleda ett förfarande för att flytta sätet till den stat där huvudkontoret är beläget. Om bolaget inte vidtar rättelse inom angiven tid, skall verket förordna att bolaget skall gå i likvidation. Verkets handläggning av ett sådant likvidationsärende bör lämpligen följa de regler som gäller vid likvidation av ett svenskt aktiebolag (se 13 kap. 23 § aktiebolagslagen).

Enligt artikel 64.3 är Sverige är vidare skyldigt att ”inleda ett rättsligt förfarande” mot europabolag med säte i Sverige som bryter mot artikel 7 (artikel 64.3). En jämförelse med andra språkversioner ger emellertid vid handen att vad som avses är att Sverige skall *tillhandahålla* ett rättsligt förfarande. Sverige har påtalat denna brist i översättningen och initierat ett rättelseförfarande hos rådets generalsekretariat. Vad som här torde avses är att den behöriga myndighetens beslut i dylika frågor skall kunna bli föremål för rättslig överprövning (jfr t.ex. de danska och tyska språkversionerna). För att detta krav skall uppfyllas, bör det föreskrivas att talan kan föras i allmän domstol mot Patent- och registreringsverkets olika beslut i ett ärende av detta slag. Talan bör få föras både mot verkets fastställelse av överträdelsen och verkets beslut om att försätta bolaget i likvidation.

Enligt SE-förordningen skall en talan i ärenden av detta slag ha ”suspensiv verkan”. Verket bör därför inte få vidta några ytterligare åtgärder förrän det beslut varigenom verket har fastställt att det föreligger en överträdelse av artikel 7 har vunnit laga

kraft. Det får anses oklart om SE-förordningen även utgör hinder mot att ett beslut om likvidation på den ifrågavarande grunden – såsom är fallet för Patent- och registreringsverkets övriga likvidationsbeslut – gäller omedelbart. Med hänsyn till de svårigheter som kan uppkomma att avgöra om bolaget har vidtagit erforderliga rättelseåtgärder framstår det emellertid under alla omständigheter som lämpligt att föreskriva att likvidationsbeslutet inte får verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

Som framgår av avsnitt 3.2 skall bankaktiebolag, försäkringsaktiebolag med flera finansiella bolag ha säte och huvudkontor i samma medlemsstat. Om ett svenskt bolag brister i detta avseende, skall Finansinspektionen ingripa med sanktioner. Inspektionen kan förelägga bolaget att göra rättelse. Den mest ingripande sanktionen är återkallelse av tillståndet. De nu nämnda möjligheterna bör vara tillämpliga parallellt med bestämmelserna i lagen om europabolag. För bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag gäller visserligen att ett bolag vars tillstånd återkallas skall gå i likvidation (9 kap. 19 § bankrörelselagen och 14 kap. 3 § försäkringsrörelselagen). Om den situationen skulle uppkomma saknas det anledning för Patent- och registreringsverket att använda sig av det tillvägagångssätt som, enligt de regler som nyss beskrivits, kommer att tillämpas i normalfallet. Detta får anses följa av allmänna rättsgrundsatser och någon särbestämmelse om detta behövs därför inte.

3.28 Registrerings- och tillsynsfrågor

Förslag: Patent- och registreringsverket skall handha registreringen av europabolag. Verket skall även utöva de funktioner som enligt SE-förordningen skall utövas av en ”behörig myndighet” i respektive medlemsstat i samband med flyttning av bolagets säte, bildande av europabolag genom fusion samt vid överträdelse av artikel 7. Uppgiften att i vissa fall sammankalla bolagsstämma i europabolag skall utövas av länsstyrelsen.

Skälen för förslaget: SE-förordningen förutsätter att det i medlemsstaterna finns "behöriga myndigheter" för utövande av vissa funktioner. I artikel 68.2 åläggs varje medlemsstat att utse sådana myndigheter för fullgörandet av följande uppgifter:

- utfärdande av intyg i samband med flyttning av ett europabolags säte (artikel 8),
- laglighetskontroll och utfärdande av intyg i samband med bildande av europabolag genom fusion (artiklarna 25 och 26),
- sammankallande av bolagsstämma i vissa fall (artiklarna 54 och 55),
- ingripande mot europabolag som inte uppfyller kravet på att sätet och huvudkontoret skall vara belägna i samma medlemsstat (artikel 64).

När det gäller de uppgifter som avses i artiklarna 8, 25, 26 och 64 ligger det för svenskt vidkommande närmast till hands att låta Patent- och registreringsverket utgöra den "behöriga myndigheten". Verket fullgör liknande uppgifter för svenska bolag. De uppgifter som verket enligt 14 kap. aktiebolagslagen skall utföra under ett nationellt fusionsförfarande liknar t.ex. de uppgifter som enligt artiklarna 25 och 26 skall utövas av den nationella behöriga myndigheten vid bildande av europabolag genom fusion.

Patent- och registreringsverket bör vidare ges uppgiften att handha registrering av europabolagen samt därtill knutna uppgifter. Registreringen bör lämpligen ske i ett särskilt register, europabolagsregistret. Det är naturligt att beträffande sådan registrering tillämpa de bestämmelser om registrering i aktiebolagsregistret som finns i aktiebolagslagen och andra författningar. En hänvisning till dessa bestämmelser bör därför tas in i lagen om europabolag. Föreskrifter om avgifter i ärenden om registrering i europabolagsregistret bör meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Patent- och registreringsverket.

Av artikel 9 följer att verket i ett ärende om registrering av ett europabolag skall pröva att bolaget uppfyller de krav som

enligt svensk rätt gäller för publika aktiebolag. Sålunda skall verket exempelvis kontrollera att bolagsordningen uppfyller de krav som anges i 2 kap. 4 § aktiebolagslagen samt att eventuella förbehåll i bolagsordningen är förenliga med svensk rätt. För detta behövs inte några särskilda regler. Därutöver skall verket kontrollera att de krav som uppställs i SE-förordningen är uppfyllda. Som exempel kan nämnas bestämmelsen i artikel 12 om att bolaget inte får registreras om det inte har uppfyllt de krav som uppställs i SE-direktivet beträffande överenskommelse om riktlinjer för arbetstagarinflytande m.m.

I avsnitt 3.27 har redogjorts för de uppgifter som bör ankomma på Patent- och registreringsverket i de fall då ett europabolag i strid med artikel 7 har säte och huvudkontor i olika medlemsstater. Utöver vad som har tagits upp i det avsnittet föreskrivs i artikel 64.4 att myndigheterna i den medlemsstat där ett bolag i strid med artikel 7 har sitt huvudkontor skall underrätta den medlemsstat där bolaget har sitt säte. För svenskt vidkommande bör denna undermåttsskyldighet lämpligen åvila Patent- och registreringsverket. Om verket får kännedom om att ett europabolag har sitt huvudkontor i Sverige i strid med artikel 7, bör verket sålunda vara skyldigt att anmäla överträdelsen till den behöriga myndigheten i den stat där bolaget har sitt säte.

När det gäller de uppgifter som en behörig myndighet skall fullgöra enligt artiklarna 54 och 55 är det inte lika naturligt att välja Patent- och registreringsverket. I Sverige ankommer motsvarande uppgift – att i vissa situationer sammankalla bolagsstämman – på länsstyrelsen. Sålunda föreskrivs i 9 kap. 12 § aktiebolagslagen att länsstyrelsen skall sammankalla bolagsstämma om en stämma som skall hållas enligt lag, bolagsordning eller stämmobeslut inte har sammankallats på föreskrivet sätt. Det synes lämpligt att länsstyrelsen ges motsvarande funktion när det gäller sammankallande av bolagsstämma i ett europabolag enligt artiklarna 54 och 55.

Det kan här noteras att det i artikel 55.3 anges att den behöriga myndigheten får beordra att stämman skall sammankallas inom en bestämd tid *och* ge antingen de aktieägare som har begärt att så skall ske eller ett ombud för dessa rätt att sammankalla stämman (artikel 55.3). Trots ordalydelsen får det antas att det här rör sig om alternativa tillvägagångssätt (jfr t.ex. de engelska och franska språkversionerna). Det ankommer alltså på varje medlemsstat att välja om den behöriga myndigheten skall beordra att stämman sammankallas *eller* om myndigheten skall ge aktieägarna eller deras ombud en rätt att sammankalla stämman. För svenskt vidkommande framstår det förra alternativet som lämpligast.

Även för de finansiella bolagen är det rimligt att Patent- och registreringsverket respektive länsstyrelsen fullgör de uppgifter som har beskrivits i det föregående. Det finns emellertid anledning att närmare beröra registreringsfrågan.

Medan värdepappersbolag och kreditmarknadsbolag registreras i aktiebolagsregistret registreras banker och försäkringsföretag i särskilda bank- och försäkringsregister. Även de sistnämnda registren förs av Patent- och registreringsverket. För europabolagen görs här bedömningen att samtliga europabolag bör registreras i ett enda register. Något särskilt "bankeuropabolagsregister" eller "försäkringseuropabolagsregister" föreslås alltså inte. De regler som gäller för registrering i bank- och föreningsregistret överensstämmer inte helt med de som gäller för registrering i aktiebolagsregistret. De skillnader som finns kommer att "följa med" vid registrering i europabolagsregistret. Registreringsmyndigheten måste alltså vid registreringen i europabolagsregistret ta hänsyn till vilken sorts europabolag det är fråga om.

När europabolaget registrerats i det nya hemlandet och bolaget strukits ur det svenska europabolagsregistret, är bolaget inte längre en svensk juridisk person. Därmed upphör också bolagets tillstånd att driva finansiell verksamhet i Sverige att gälla. Finansinspektionen behöver alltså inte besluta om återkallelse av tillståndet. Om bolaget avser att flytta

tillbaka sitt säte till Sverige, måste det alltså ansöka om ett nytt tillstånd.

Av det sagda följer att det inte fordras någon ny lagreglering i de angivna avseendena.

3.29 Filiallagen

Bedömning: Europabolag bör inte undantas från filiallagens tillämpningsområde.

Skälen för bedömningen: Utländska företag som bedriver näringsverksamhet i Sverige omfattas av lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. (filiallagen). Ett europabolag med säte i ett annat land än Sverige torde vara att betrakta som ett utländskt företag i filiallagens bemärkelse och kommer således i princip att falla under den lagens tillämpningsområde. Det finns anledning att överväga om detta är en lämplig ordning eller om europabolagen bör undantas från lagens tillämpningsområde. Det kan därvid noteras att ett sådant undantag har gjorts när det gäller den enda sedan tidigare existerande europeiska associationsformen, europeiska ekonomiska intressegrupperingar. Detta undantag har sin grund i att många av de regler som finns i filiallagen har sin motsvarighet i förordningen om europeiska ekonomiska intressegrupperingar (se prop. 1994/95:68 s. 62). Sålunda innehåller nämnda förordning t.ex. regler om att huvud- och avdelningskontor som finns i en annan stat än där grupperingen har sitt säte skall registreras. Några motsvarande regler finns inte i SE-förordningen. Skälen för att undanta europeiska ekonomiska intressegrupperingar från filiallagens tillämpningsområde gör sig alltså inte gällande med avseende på europabolagen.

Till det sagda kommer att det får anses tveksamt om ett sådant undantag skulle vara förenligt med artikel 10 i SE-förordningen. Där föreskrivs att ett europabolag i varje medlemsstat skall behandlas som ett publikt aktiebolag bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i den medlemsstat där

europabolaget har sitt säte. Ett europabolag med säte i exempelvis Tyskland skall alltså i Sverige behandlas på samma sätt som ett tyskt publikt aktiebolag. Eftersom ett bolag av det senare slaget faller under filiallagens tillämpningsområde, torde det följa av artikel 10 att lagen skall tillämpas även på ett ”tyskt” europabolag.

Mot bakgrund av det anförda bör europabolag inte undantas från filiallagens tillämpningsområde. Ett europabolag med säte i ett annat land än Sverige bör således, på samma sätt som andra utländska företag, vara skyldigt att etablera en filial i Sverige om det avser att bedriva verksamhet här i landet.

För de finansiella bolagen innebär det att de regler som gäller när ett bolag vill driva verksamhet i Sverige via filial kommer att gälla även för de europabolag som bedriver finansiell verksamhet.

3.30 Firma

Förslag: Ett europabolags firma skall innehålla beteckningen ”SE”.

Skälen för förslaget: I SE-förordningens artikel 11 föreskrivs att europabolagets firma skall innehålla förkortningen ”SE” före eller efter firman. Vidare föreskrivs att endast europabolag får ha firmor som innehåller förkortningen ”SE”. Bolag eller andra juridiska personer som har registrerats i en medlemsstat före den dag då SE-förordningen träder i kraft och vilkas firmor innehåller förkortningen ”SE” skall dock inte vara skyldiga att ändra sina firmor.

SE-förordningens lydelse är inte entydig när det gäller huruvida det krävs att beteckningen ”SE” skall ingå i firman eller om det räcker med att den anges i anslutning till firman. Visserligen anges att firman skall *innehålla* beteckningen men samtidigt föreskrivs att förkortningen skall anges *före eller efter firman*. Texten skulle därför kunna tolkas som att beteckningen inte behöver ingå i firman om den anges före eller efter denna. En sådan tolkning vinner också stöd i andra språkversioner. I den

engelska texten föreskrivs sålunda: "The name of an SE shall be preceded or followed by the abbreviation SE". Den franska texten har samma innebörd. En liknande konstruktion finner man också i förordningen om europeiska ekonomiska intressegrupperingar. Där föreskrivs att grupperingsavtalet skall ange grupperingens namn, föregånget eller följt av antingen orden "europeisk ekonomisk intressegruppering" eller förkortningen "EEIG", om inte dessa ord eller denna förkortning redan ingår i namnet (artikel 5 a).

När det gäller svenska aktiebolag föreskrivs i 16 kap. 1 § aktiebolagslagen att firman skall innehålla ordet aktiebolag eller förkortningen AB. Ett krav av detta slag har också uppställts i fråga om europeiska ekonomiska intressegrupperingar. Sålunda skall orden "europeisk ekonomisk intressegruppering" eller förkortningen "EEIG" ingå i grupperingens firma (se 8 § lagen om europeiska ekonomiska intressegrupperingar). Det faller sig naturligt att kräva att även ett europabolags firma innehåller ett särskiljande kännetecken. Således bör det krävas att beteckningen "SE" ingår i ett europabolags firma. Med hänsyn till att det får anses oklart om ett sådant krav följer direkt av SE-förordningen bör kravet tydliggöras i svensk lagstiftning. En sådan bestämmelse måste anses förenlig med förordningen, trots att denna inte i detta avseende innehåller någon uttrycklig delegering av beslutanderätten till medlemsstaterna. Denna bedömning överensstämmer med den som gjordes med avseende på lagen om europeiska ekonomiska intressegrupperingar (se prop. 1994/95:68 s. 67 f.).

Utöver det ovan berörda kravet innehåller SE-förordningen inte några regler om europabolagets firma. Det innebär att ett europabolag med säte i Sverige i övrigt faller under svenska nationella regler om firma (jfr EG-domstolens dom den 18 december 1997 i mål C-402/96). Sålunda kommer firmalagen (1974:156) att gälla för sådana europabolag. En erinran om detta bör lämpligen tas in i den svenska lagen om europabolag.

3.31 Bokföringsskyldighet m.m.

Förslag: Ett europabolag som har säte i Sverige skall vara bokföringsskyldigt enligt bokföringslagen, även om det inte utövar näringsverksamhet i Sverige. Europabolag som bedriver verksamhet i Sverige genom filial skall vara bokföringsskyldiga för sin verksamhet här och skall hålla bokföringen skild från bolagets bokföring i övrigt.

Bedömning: Det bör inte införas några särskilda redovisningsbestämmelser i svensk lagstiftning med avseende på den situationen då ett europabolag under löpande räkenskapsår flyttar sitt säte till eller från Sverige.

Skälen för förslaget och bedömningen: Juridiska personer som bedriver näring i Sverige är som regel bokföringsskyldiga, se 2 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078). Samma princip gäller för svenska företag som bedriver verksamhet utomlands. Det finns inte någon anledning att behandla europabolag på något annat sätt i detta avseende. Europabolag med säte i Sverige bör alltså vara bokföringsskyldiga i Sverige även om verksamheten helt eller delvis bedrivs i ett annat land. För att uppnå detta fordras inte några särskilda bestämmelser. Det följer redan av den ovan nämnda bestämmelsen i bokföringslagen. För tydlighetens skull kan det dock vara motiverat att ta in en erinran om bokföringslagens bestämmelser i den svenska lagen.

När det gäller utländska företag som bedriver verksamhet i Sverige genom filial finns ett krav på att bokföring för den verksamhet som bedrivs i Sverige skall hållas avskild från övrig bokföring (11 § filiallagen). Detta bör rimligen gälla även "utländska" europabolag som bedriver verksamhet i Sverige genom filial. Om europabolag, såsom har föreslagits i avsnitt 3.29, omfattas av filiallagen, kommer detta att gälla även utan att det införs några särskilda bestämmelser. Några sådana föreslås därför inte.

En särskild fråga är vad som skall gälla i redovisningshänseende när ett europabolag under löpande räkenskapsår flyttar sitt säte till eller från Sverige. Av SE-förordningen följer att det nya

hemvistlandets redovisningslagstiftning skall tillämpas från den tidpunkt då bolaget registreras i det nya landet. Det kan inte uteslutas att detta leder till vissa tillämpningsproblem vid upprättandet av årsredovisningen för det år under vilken flyttningen har skett. Att införa någon särskild reglering av dessa situationer i svensk lagstiftning framstår emellertid inte som lämpligt. Frågor av detta slag bör i stället överlämnas till normgivande organ på redovisningsområdet.

3.32 Aktiekapitals- och redovisningsvaluta

Bedömning: Det bör inte införas bestämmelser som avviker från SE-förordningens bestämmelser om att ett europabolag skall ange sitt aktiekapital och upprätta sin redovisning i euro.

Skälen för bedömningen: SE-förordningen utgår från att ett europabolag anger sitt aktiekapital i euro. Enligt artikel 67.1 får emellertid varje medlemsstat, om och så länge som EMU:s tredje fas inte är tillämplig på staten i fråga, tillämpa samma bestämmelser på de europabolag som har sitt säte inom dess territorium som på de publika aktiebolag som faller under dess lagstiftning, vad beträffar i vilken valuta aktiekapitalet skall vara uttryckt. Ett europabolag skall emellertid under alla omständigheter också få uttrycka sitt aktiekapital i euro, varvid omräkningskursen mellan den nationella valutan och euron skall vara den som gäller den sista dagen i månaden före bildandet av europabolaget. Enligt artikel 67.2 skall ett europabolag få upprätta sitt årsbokslut och, om så är lämpligt, sin koncernredovisning i euro. Medlemsstaterna får dock föreskriva att europabolagets årsredovisning och, i förekommande fall, koncernredovisning skall ske i nationell valuta på samma villkor som gäller för publika aktiebolag som omfattas av denna stats lagstiftning.

När det gäller svenska publika aktiebolag finns en valmöjlighet mellan redovisning i svenska kronor och euro (se 4 kap. 6 § bokföringslagen). Motsvarande valmöjlighet finns när det gäller frågan om i vilken valuta aktiekapitalet skall anges (se 1 kap. 3 §

aktiebolagslagen). Aktiekapitalet skall emellertid alltid vara bestämt i samma valuta som redovisningsvalutan. Som framgått ovan medger SE-förordningen att Sverige ger även europabolag rätt att ha aktiekapital och redovisning i svenska kronor. Det får emellertid anses tveksamt om det finns något behov av att utnyttja denna möjlighet. I normala fall torde man kunna utgå från att de som väljer att driva sin verksamhet i form av ett europabolag eftersträvar de fördelar som är förknippade med just en *européisk* bolagsform. För sådana bolag torde det falla sig naturligt att ha sitt aktiekapital och sin redovisning i den europeiska valutan. Därtill kommer att den ordning som SE-förordningen föreskriver för de medlemsstater som utnyttjar möjligheten till aktiekapital och redovisning i nationell valuta är förenad med vissa olägenheter. Det gäller i synnerhet kravet på att ett europabolag som har sitt aktiekapital i nationell valuta också skall få uttrycka sitt aktiekapital i euro. Ett sådant system med ”dubbla” aktiekapitalsvalutor blir komplicerat och är ägnat att skapa förvirring.

Mot bakgrund av det ovan anförda får övervägande skäl anses tala för att Sverige inte bör utnyttja möjligheten att låta europabolag med säte i Sverige ange sitt aktiekapital och upprätta sin redovisning i svenska kronor.

4 Konsekvenser

Genom SE-förordningen skapas en möjlighet att bedriva näringsverksamhet i en ny associationsform. Ett europabolag kommer att falla under delvis andra regler än de som gäller för ett svenskt aktiebolag. Förordningen innebär däremot inte några ändringar i regelverket för företag som inte utnyttjar denna möjlighet. Med hänsyn till det förhållandevis höga minimikapitalet för europabolag (120 000 euro), kan det antas att det företrädesvis är bland de större företagen som europabolagsformen kommer att vara ett intressant alternativ till befintliga nationella företagsformer. För de små och medelstora företagen kan därför SE-förordningen och de kompletterande svenska lagbestämmelserna väntas ha liten betydelse. Det är dock, även i fråga om något mindre företag, tänkbart att europabolaget i viss utsträckning kommer till användning vid företagssammanslutningar över gränserna.

Som tidigare har framgått, kommer ett europabolag med säte i Sverige i stor utsträckning att falla under samma regler som ett svenskt publikt aktiebolag. Detta gäller såväl i fråga om bolagsrättsliga regler som i fråga om exempelvis skatteregler. För företag med anknytning till olika EU-länder öppnas visserligen vissa nya möjligheter genom SE-förordningen, bl.a. när det gäller flyttning av säte över gränserna. Sammantaget kan emellertid introduktionen av europabolagsformen inte anses ändra villkoren för det svenska näringslivet på något avgörande sätt. SE-förordningens effekter på svenska förhållanden kan därför väntas bli begränsade.

Ikraftträdandet av SE-förordningen och de i denna promemoria föreslagna lagbestämmelserna kan inte antas få några mer betydande kostnadseffekter för det allmänna. Vissa kostnader kommer initialt att uppstå hos Patent- och registreringsverket för att inrätta ett register över europabolag. Dessa kostnader bör finansieras genom registeravgifter enligt principen om full kostnadstäckning. De nya uppgifter som tillkommer för verket kan väntas ha endast marginell betydelse i förhållande till verkets verksamhet i stort. Detta gäller i synnerhet som de företag som väljer att driva sin verksamhet i form av europabolag kan antas göra det som ett alternativ till någon nationell associationsform som också registreras hos Patent- och registreringsverket.

För Finansinspektionen innebär ikraftträdandet av SE-förordningen och de i denna promemoria föreslagna lagbestämmelserna nya uppgifter. Finansinspektionen skall dels utöva tillsyn över de företag som väljer att bedriva tillståndspliktig finansiell verksamhet i europabolagsform, dels pröva ärenden om tillstånd m.m. beträffande dessa företag. De nya uppgifterna får emellertid antas komma att utgöra en obetydlig del av Finansinspektionens verksamhet. De ökade kostnader som de nya uppgifterna trots allt kan medföra kommer att finansieras av de företag som väljer att bedriva finansiell verksamhet i Sverige i europabolagsform. I likhet med andra företag som bedriver samma slags verksamhet skall dessa företag nämligen bekosta Finansinspektionens verksamhet. Företag som har sitt säte i Sverige och som står under Finansinspektionens tillsyn betalar årliga avgifter för finansiering av inspektionens verksamhet. Dessa avgifter beräknas enligt principen om full kostnadstäckning. Principen om full kostnadstäckning tillämpas också när Finansinspektionen tar ut avgifter av sådana företag för prövning av olika slags ansökningar och anmälningar.

Vid beskattning skall svenska europabolag likabehandlas med svenska aktiebolag; danska europabolag likabehandlas med danska aktieselskab, etc. En hel del ändringar kommer att krävas såväl i EU:s företagsskattedirektiv som i medlemsstaternas interna lagstiftning. Ett europabolag skall utan uttagsbeskattning

kunna byta säte från en medlemsstat till en annan, förutsatt att tillgångarna knyts till ett fast driftställe i den förra medlemsstaten. Skattefrågorna är föremål för särskilda överväganden inom Finansdepartementet.

5 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad som har anförts har upprättats förslag till

1. lag om europabolag,
2. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
4. lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud
5. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
6. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
7. lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
8. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
9. lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
10. lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsrörelse,
11. lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag,
12. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
13. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
14. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
15. lag om ändring i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,
16. lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument, samt

17. lag om ändring av lagen (2002:149) om elektroniska
pengar.

Förslagen finns fogade till denna promemoria som *bilaga 1*.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om europabolag

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 §

I denna lag finns bestämmelser som kompletterar rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE-förordningen).

Vad som sägs i denna lag om europabolag gäller, om annat inte anges, endast europabolag med säte i Sverige.

Bakgrunden till paragrafen har behandlats i avsnitt 3.1

SE-förordningen är direkt tillämplig i varje medlemsstat. Det innebär att förordningen grundar rättigheter och skyldigheter för enskilda samt att den kan åberopas inför svenska domstolar och andra myndigheter utan att den genom en särskild svensk rättsakt införlivas i den svenska rättsordningen. Den svenska texten av SE-förordningen har också publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT L 294, 10.11 2001, s. 1). Något särskild nationell publicering av förordningen skall följaktligen inte heller ske. Förordningen föreskriver emellertid att Sverige får – och i vissa fall skall – komplettera förordningen med nationella bestämmelser. Såsom framgår av *första stycket* finns sådana bestämmelser i denna lag.

Av SE-förordningen följer att även andra svenska bestämmelser än de som finns i denna lag kan vara tillämpliga på europabolag med säte i Sverige. I vissa fall innehåller förordningen direkta hänvisningar till den nationella lag som tillämpas på publika aktiebolag. Så är fallet t.ex. när det gäller regler om kapitalskydd samt regler om aktier, obligationer och andra värdepapper (artikel 5). Vidare innehåller förordningen en generell hänvisning till den på publika aktiebolag tillämpliga nationella rätten beträffande sådana frågor som inte regleras i förordningen eller i andra EG-regler om europabolag (artikel 9). Det sagda innebär att stora delar av den svenska aktiebolagslagen (1975:1385) kommer att vara tillämpliga på europabolag med säte i Sverige, t.ex. dess bestämmelser om olika aktieslag, aktiers överlåtbarhet, förande av aktiebok, ökning och nedsättning av aktiekapitalet, konvertibla skuldebrev samt förvärv och försäljning av egna aktier. Europabolagen kommer även att falla under annan svensk lagstiftning, t.ex. på skatteområdet.

Den normgivningskompetens som SE-förordningen delegerar till medlemsstaterna avser europabolag som är registrerade inom medlemsstatens territorium. I konsekvens härmed anges i *andra stycket* att bestämmelserna i den svenska lagen gäller europabolag med säte i Sverige, om inte annat anges särskilt.

Bokföringsskyldighet

2 §

Ett europabolag är bokföringsskyldigt enligt bokföringslagen (1999:1078).

Av 11 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. följer att ett europabolag som har sitt säte i en annan medlemsstat men som bedriver verksamhet i Sverige genom filial är skyldigt att hålla filialens bokföring skild från bolagets bokföring i övrigt.

Paragrafen anger vad som gäller om europabolags bokföringsskyldighet. Frågan har behandlats i avsnitt 3.31.

I paragrafen har, i förtydligande syfte, tagits in en erinran om den bokföringsskyldighet som följer av bokföringslagen samt en erinran om skyldigheten för europabolag som bedriver verksamhet i Sverige genom filial att hålla filialens bokföring avskild.

Bokföringslagen skall inte tillämpas när det gäller frågor som regleras i SE-förordningen (se artikel 9). Det innebär bl.a. att bestämmelserna i bokföringslagen om svenska kronor som redovisningsvaluta inte gäller för europabolag. Av SE-förordningen följer nämligen att ett europabolag skall ha euro som redovisningsvaluta, om inte den medlemsstat där bolaget har sitt säte bestämmer något annat (se artikel 67). För svenskt vidkommande har den möjligheten inte utnyttjats (se vidare avsnitt 3.32).

Firma

3 §

Ett europabolags firma skall innehålla beteckningen "SE". Firman skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående firmor som är införda i det europabolagsregister som avses i 8 §.

Ytterligare bestämmelser om firma finns i firmalagen (1974:156).

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.30.

I SE-förordningens artikel 11.1 föreskrivs att europabolagets firma skall innehålla förkortningen "SE" före eller efter firman. Bestämmelsen kan tolkas som att det inte krävs att beteckningen "SE" ingår i bolagets firma om den i stället anges i anslutning till denna. Det har emellertid bedömts lämpligt att i den svenska lagen uppställa ett krav på att beteckningen ingår i bolagets firma (*första stycket*). Kravet har, när det gäller svenska aktiebolag, sin motsvarighet i 16 kap. 1 § aktiebolagslagen.

Andra stycket innehåller en erinran om de ytterligare bestämmelser om firma som finns i firmalagen. Vidare finns det sådana bestämmelser i SE-förordningen (artikel 11.2 och artikel 11.3). Av dessa följer att beteckningen "SE" inte får ingå i firman för

någon annan än ett europabolag, såvida inte registreringen av firman skedde före SE-förordningens ikraftträdande.

Att firmalagen är tillämplig på europabolag med säte i Sverige innebär bl.a. att ett sådant bolag inte får ha en firma som är förväxlingsbar med någon annan näringsidkares skyddade närings- eller varukännetecken. Registreringsmyndigheten skall alltså, på motsvarande sätt som vid registrering av ett svenskt aktiebolag, kontrollera firman mot de olika register som verket för (se dock förslagen i SOU 2001:26). En sådan kontroll skall ske såväl när ett nybildat europabolag ansöker om registrering som när ett europabolag flyttar sitt säte från en annan medlemsstat till Sverige. SE-förordningen innehåller dock inte något krav på att registreringsmyndigheten kontrollerar firman mot register i andra medlemsstater. Det kan således inte krävas att det i registreringsärendet undersöks om det i någon annan medlemsstat har registrerats europabolag med identisk eller liknande firma.

I 10 § första stycket 3 firmalagen anges att en firma inte får registreras om den är ägnad att vilseleda allmänheten. Bland de uppgifter som anses kunna vara ägnade att vilseleda ingår uppgift om associationsform. Det innebär att ett europabolags firma inte får innehålla någon uppgift som ger allmänheten intrycket att det är fråga om någon annan associationsform än ett europabolag. Vid denna bedömning bör europabolagsformen betraktas som en från den svenska aktiebolagsformen särskild associationsform, trots att ett i Sverige registrerat europabolag i många avseenden kommer att falla under samma regler som ett svenskt aktiebolag. Ett europabolags firma torde således inte få innehålla benämningen "aktiebolag" eller förkortningen "AB".

Arbetstagarinflytandet i europabolag

4 §

Regler om arbetstagarinflytande i europabolag finns i lagen (2004:000) om arbetstagarinflytande i europabolag.

Paragrafen innehåller en erinran om de bestämmelser om arbetstagarinflytandet i europabolag som kommer att finnas i den lag om arbetstagarinflytande i europabolag som skall träda i kraft vid samma tidpunkt som lagen om europabolag. Bestämmelserna i den lagen kommer att grunda sig på EG:s direktiv (2001/86/EG) om komplettering av stadgan för europabolag vad gäller arbetstagarinflytandet.

Bildandet av ett europabolag

Deltagande i bildandet av ett europabolag

5 §

Ett aktiebolag som har sitt huvudkontor i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får delta i bildandet av ett europabolag, om bolaget

- 1. är bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,*
- 2. har sitt säte i den stat som avses i 1, samt*
- 3. har faktisk och fortlöpande anknytning till ekonomin i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

I fall som avses i artikel 2.3 i SE-förordningen skall vad som sägs i första stycket om ett aktiebolag gälla även en ekonomisk förening.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.2.

SE-förordningens huvudregel är att endast bolag som har säte och huvudkontor inom EES får delta i bildandet av europabolag. Genom förevarande paragraf utnyttjar Sverige den möjlighet som förordningen (artikel 2.5) ger att göra undantag från denna huvudregel. Ett aktiebolag får sålunda enligt *första stycket* under vissa förutsättningar delta i bildandet av ett europabolag som skall ha sitt säte i Sverige även om bolaget har huvudkontor i ett land utanför EES. Av förordningen följer att aktiebolaget i vissa fall måste vara publikt för att få delta i bildandet (se artikel 2.1

och artikel 2.4). Beträffande innebörden av begreppet ”huvudkontor” hänvisas till kommentaren till 26 §.

Den första förutsättningen för att bestämmelsen skall vara tillämplig är att det skall vara fråga om ett aktiebolag som är bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i en stat inom EES (*punkt 1*). Bolaget skall också ha sitt säte i samma stat (*punkt 2*). Slutligen krävs att bolaget har faktisk och fortlöpande anknytning till ekonomin i en stat inom EES (*punkt 3*). Det krävs inte att sådan anknytning finns till just den stat där det har sitt säte.

När det gäller bildande av ett dotterbolag i form av ett europabolag tillåter SE-förordningen (artikel 2.3) att även andra juridiska personer än aktiebolag deltar. I praktiken torde det i första hand vara ekonomiska föreningar som, förutom aktiebolag, kan komma att delta i sådan bolagsbildning. I *andra stycket* föreskrivs följaktligen att bestämmelserna i första stycket, när det gäller detta sätt att bilda ett europabolag, skall omfatta även ekonomiska föreningar.

Med ”aktiebolag” respektive ”ekonomisk förening” avses i paragrafen inte enbart de svenska företagsformerna utan också deras utländska motsvarigheter.

Paragrafen reglerar inte i vilken utsträckning ett svenskt företag med huvudkontor utomlands kan delta i bildandet av ett europabolag som skall ha sitt säte i ett annat EES-land. Den frågan kommer att regleras av lagstiftningen i det landet.

Som framgår av avsnitt 3.2 får bestämmelsen inte någon betydelse för de finansiella bolag som, enligt den lagstiftning som gäller för bolaget i fråga, måste ha huvudkontor och säte i samma medlemsstat.

Ett finansiellt bolags deltagande i bildandet av ett europabolag genom fusion

6 §

Ett bolag som står under Finansinspektionens tillsyn får inte delta i bildandet av ett europabolag enligt artikel 2.1 i SE-förordningen,

om inspektionen på grund av hänsynen till allmänintresset motsätter sig detta före utfärdandet av det intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen.

Bolaget skall hos Finansinspektionen ansöka om prövning enligt första stycket.

Om det finns något hinder mot att ta upp ansökan till prövning, skall Finansinspektionen förelägga bolaget att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte följer föreläggandet, skall ansökan avvisas.

En ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan som avser bildandet av ett europabolag genom fusion skall avslås, om Finansinspektionen inte har prövat en ansökan som avses i andra stycket eller om inspektionen vid en sådan prövning har motsatt sig fusionen. För prövningen av om en ansökan enligt första meningen skall avslås gäller vad som sägs i 14 kap. 15 § aktiebolagslagen (1975:1385), 9 kap. 25 § bankrörelselagen (1987:617) eller 15 a kap. 13 § försäkringsrörelselagen (1982:713), beroende på vilken lag som är tillämplig på fusionen.

Om ansökan enligt fjärde stycket inte kan bifallas på grund av att prövning enligt andra stycket pågår och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får dock ansökan förklaras vilande under högst sex månader.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 3.9.

Enligt artikel 19 i SE-förordningen får lagstiftningen i en medlemsstat föreskriva att ett bolag som omfattas av lagstiftningen i den medlemsstaten inte får delta i bildandet av ett SE-bolag genom fusion, om en behörig myndighet i den medlemsstaten motsätter sig detta på grund av hänsyn till allmänintresset. Av paragrafens *första stycke* framgår att Finansinspektionen ges denna möjlighet i fråga om bolag som står under dess tillsyn. Som framgår av *andra stycket* skall bolaget ge in en ansökan om att få frågan prövad. En sådan ansökan kan enligt *tredje stycket* avvisas om den inte är fullständig eller har någon annan brist.

Till skillnad från vad som gäller när ett europabolag byter säte (se 10 §) anges det inte någon tid inom vilken ansökan skall

göras. Av *fjärde stycket* framgår emellertid att en ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen skall avslås om Finansinspektionen inte har prövat en ansökan som avses i andra stycket eller om inspektionen vid en sådan prövning har motsatt sig fusionen.

Av *fjärde stycket* framgår också att vid prövningen av om en ansökan skall avslås gäller vanliga fusionsregler. Av detta följer bl.a. att ett beslut enligt detta stycke överklagas i samma ordning som beslut enligt de paragrafer till vilka det hänvisas. För de bolag under Finansinspektionens tillsyn som tillämpar aktiebolagslagen framgår vidare att det är Patent- och registreringsverket som prövar om det föreligger hinder mot ansökan enligt *fjärde stycket* (jfr 14 kap. 15 §) och att kallelse på bolagets borgenärer skall utfärdas först om det inte föreligger något sådant hinder som här avses.

Om en ansökan om fusion inte kan bifallas på grund av att inspektionens prövning enligt andra stycket fortfarande pågår och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får ansökan förklaras vilande under högst sex månader. Detta framgår av *femte stycket*.

Utfärdande av intyg vid bildande av ett europabolag genom fusion

7 §

Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen, när

1. *verket enligt 14 kap. 17 § aktiebolagslagen (1975:1385) har meddelat ett aktiebolag tillstånd att verkställa bolagsstämman beslut om att delta i bildandet av ett europabolag genom fusion, eller*
2. *rätten enligt 14 kap. 18 § samma lag har meddelat sådant tillstånd.*

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.28

I paragrafen behandlas utfärdandet av ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen. Intyget skall innehålla en

slutgiltig bekräftelse på att ett bolag som skall delta i bildandet av ett europabolag genom fusion har vidtagit alla erforderliga rättshandlingar och formaliteter inför fusionen. Förfarandet skall enligt artikel 24 följa nationella bestämmelser för publika aktiebolag, vilket för svenskt vidkommande innebär att bestämmelserna i 14 kap. aktiebolagslagen skall tillämpas. Om ett av de svenska bolag som deltar i fusionen är ett bankaktiebolag eller ett försäkringsaktiebolag, skall i stället bestämmelserna i 9 kap. bankrörelselagen respektive 15 a kap. försäkringsrörelselagen tillämpas. Av förevarande paragraf framgår att uppgiften att utfärda ett intyg av nämnt slag i Sverige ankommer på Patent- och registreringsverket. Verket skall utfärda intyget dels när verket självt har meddelat bolaget tillstånd att verkställa bolagsstämmans beslut om fusion, dels när rätten, efter verkets överlämnande, har meddelat bolaget sådant tillstånd. Det ligger i sakens natur att det i båda fallen bör krävas att besluten har vunnit laga kraft.

Av bankrörelselagen (9 kap. 31 §) respektive försäkringsrörelselagen (1 a kap. 2 §) framgår att Patent- och registreringsverket har denna uppgift även när tillstånd har meddelats med stöd av dessa lagar.

SE-förordningen innehåller inte några särskilda krav när det gäller vilket eller vilka språk som intyg av detta slag skall avfattas på. Det innebär att man i Sverige får falla tillbaka på den allmänna principen om svenska som myndighetsspråk. De intyg som Patent- och registreringsverket utfärdar skall således avfattas på svenska. Det följer av allmänna principer om myndigheters serviceskyldighet att verket i vissa fall får anses vara skyldigt att på begäran översätta intygen till främmande språk (se t.ex. Hellners/Malmqvist, Nya förvaltningslagen med kommentarer, 5:e uppl. s. 1999, s. 78 f.).

Register över europabolag, m.m.

Registreringsmyndighet

8 §

Patent- och registreringsverket är registreringsmyndighet för europabolag.

Verket skall föra ett register (europabolagsregistret) över europabolag. Vad som föreskrivs i aktiebolagslagen (1975:1385) och andra författningar om registrering i aktiebolagsregistret tillämpas också beträffande registrering i europabolagsregistret. När det gäller europabolag som bedriver bankrörelse eller försäkringsrörelse skall bestämmelserna i aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen (1982:713) och andra författningar om registrering i bankregistret respektive försäkringsregistret tillämpas beträffande registrering i europabolagsregistret.

Föreskrifter om avgifter i registreringsärenden enligt denna lag meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Patent- och registreringsverket.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.28.

Enligt artikel 12.1 skall ett europabolag registreras i den medlemsstat där det har sitt säte. I förevarande paragraf (*första stycket*) har Patent- och registreringsverket tilldelats uppgiften att vara registreringsmyndighet för europabolag hemmahörande i Sverige. Av artikel 9 följer att svenska registreringsbestämmelser skall tillämpas på europabolag med säte i Sverige i den mån det inte finns särskilda regler i SE-förordningen. Det innebär att verket – på motsvarande sätt som när det gäller svenska bolag – skall registrera uppgifter om bl.a. ledamöter i europabolagets organ, firmateckningsrätt, emissioner och bolagets aktiekapital. Registreringen skall ske i ett särskilt europabolagsregister (*andra stycket*). I fråga om sådan registrering skall bestämmelserna i aktiebolagslagen och andra författningar om registrering i aktiebolagsregistret tillämpas. Hänvisningen innebär att exempelvis bestämmelserna i 18 kap. 3 och 3 a §§ aktiebolagslagen om

verkan av registrering i förhållande till tredje man liksom bestämmelserna i 18 kap. 4 och 4 a §§ om bristfälliga registreringsanmälningar respektive avregistrering tillämpas beträffande europabolagsregistret. Av hänvisningen följer vidare att verket är skyldigt att utan dröjsmål i Post- och Inrikes Tidningar offentliggöra vad som förs in i europabolagsregistret (se 18 kap. 2 §). Enligt artikel 14 i SE-förordningen skall registrering och avregistrering av ett europabolag dessutom offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

När det gäller europabolag som bedriver bankverksamhet skall svenska regler om bankregistret tillämpas beträffande europabolagsregistret. Av 18 kap. 1 § aktiebolagslagen följer i sin tur att bankregistret faller under aktiebolagslagens bestämmelser om aktiebolagsregistret. För ett europabolag som bedriver försäkringsrörelse tillämpas bestämmelserna i försäkringsrörelselagen och andra författningar om försäkringsregistret även beträffande europabolagsregistret.

Närmare bestämmelser om registreringsanmälningar skall tas in i en särskild förordning. I denna förordning skall även tas in föreskrifter om avgifter i registreringsärenden (*tredje stycket*).

Om ett europabolag som har sitt säte i annat land bedriver verksamhet i Sverige, aktualiseras filiallagens bestämmelser om registrering av filialer.

Offentliggörande av förslag till beslut i vissa fall

9 §

Lednings- eller förvaltningsorganet skall ge in sådana förslag till beslut som avses i artiklarna 8.2, 32.2, 37.4 och 66.3 i SE-förordningen till Patent- och registreringsverket för registrering. Uppgift om registreringen skall utan dröjsmål kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om förslaget inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var det hålls tillgängligt.

Förslaget har delvis behandlats i avsnitt 3.5.

I SE-förordningen finns bestämmelser om att förvaltnings- eller ledningsorganet i vissa situationer skall upprätta förslag till beslut och att dessa förslag skall offentliggöras på visst sätt. Sådana bestämmelser finns med avseende på beslut om flyttning av ett europabolags säte (artikel 8), bildandet av ett europabolag i form av ett holdingbolag (artikel 32), ombildning av ett nationellt bolag till ett europabolag och ombildning av ett europabolag till ett nationellt bolag (artikel 66). I förevarande paragraf anges att registrering och kungörelse av sådana förslag till beslut handhas av Patent- och registreringsverket. Bestämmelserna stämmer nära överens med bestämmelserna i 18 kap. 2 § aktiebolagslagen.

Av SE-förordningen följer att offentliggörande skall ske senast viss tid före den bolagsstämma på vilken frågan skall behandlas (se artiklarna 8.6, 32.3, 37.5 och 66.4).

Det har inte ansetts erforderligt att låta artikel 33.3 (offentliggörande av uppgift om tillskjutande av aktier i samband med bildandet av ett europabolag i form av ett holdingbolag) omfattas av förevarande paragraf. Såsom den artikeln är utformad får det anses följa direkt av förordningen att offentliggörandet skall ske enligt 18 kap. 2 § aktiebolagslagen.

Flyttning av ett europabolags säte

Finansinspektionens rätt att motsätta sig flyttning

10 §

Ett bolag som står under Finansinspektionens tillsyn får inte flytta sitt säte från Sverige, om inspektionen inom den frist som anges i artikel 8.6 i SE-förordningen motsätter sig flyttningen.

Bolaget skall senast två veckor efter offentliggörandet av förslaget om flyttning hos Finansinspektionen ansöka om prövning enligt artikel 8.14 i SE-förordningen. Inspektionen får motsätta sig flyttningen endast på grund av hänsynen till allmänintresset.

Om det finns något hinder mot att ta upp ansökan till prövning, skall Finansinspektionen förelägga bolaget att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte följer föreläggandet, skall ansökan avvisas.

Om Finansinspektionen beslutar att inte motsätta sig flyttningen, skall inspektionen utfärda ett intyg om detta.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.8.

Av bestämmelsen i *första stycket* framgår att Finansinspektionen under vissa förutsättningar får motsätta sig att ett bolag under dess tillsyn flyttar sitt säte. Bestämmelsen är alltså tillämplig på t.ex. bankaktiebolag, försäkringsaktiebolag och värdepappersbolag som auktoriserats och står under tillsyn av inspektionen.

Av *andra stycket* framgår att prövningen skall föregås av en ansökan till Finansinspektionen. Ansökan skall ges in senast två veckor efter offentliggörandet av förslaget enligt artikel 8.6 i SE-förordningen. Om den fristen inte hålls följer av *tredje stycket* att inspektionen skall avvisa ansökan. Avvisning kan ske också om ansökan har andra brister, t.ex. om den är ofullständig. Om ansökan tas upp till prövning skall inspektionen pröva huruvida det på grund av något "allmänintresse" föreligger hinder mot att bolaget flyttar säte. Beträffande begreppet "allmänintresse" hänvisas till vad som anförts i avsnitt 3.8. Finansinspektions ställningstagande skall komma till uttryck i ett skriftligt beslut. Om beslutet innebär att inspektionen inte motsätter sig flyttningen, skall inspektionen utfärda ett särskilt intyg om detta (se *fjärde stycket*). Ett sådant intyg skall fogas till bolagets ansökan om flyttning enligt 12 §.

Underrättelse till bolagets borgenärer

11 §

Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat inom

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall bolaget skriftligen underrätta bolagets kända borgenärer om beslutet.

Underrättelsen skall innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt artikel 8.4 i SE-förordningen ta del av förslaget om flyttning och av en sådan redogörelse som avses i artikel 8.3. Vidare skall underrättelsen innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt 13 § motsätta sig flyttning.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.5.

Denna och de närmast följande paragraferna reglerar förfarandet när ett europabolag med säte i Sverige vill flytta sitt säte till ett annat land inom EES. Förfarandet följer nära de bestämmelser som gäller vid fusion av svenska aktiebolag enligt 14 kap. aktiebolagslagen. Paragraferna kompletterar bestämmelserna i SE-förordningens artikel 8. Delar av förfarandet regleras alltså direkt i förordningen, medan andra delar av förfarandet regleras av bestämmelserna i denna lag.

Av artikel 8.2 framgår att förfarandet inleds med att lednings- eller förvaltningsorganet upprättar ett förslag om flyttning. Förslaget skall offentliggöras enligt artikel 13, dvs. på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där bolaget har sitt säte i enlighet med direktiv 68/151/EEG. Av 9 § i förevarande lag framgår att ett sådant förslag skall ges in till Patent- och registreringsverket för registrering och kungörelse (jfr 18 kap. 2 § aktiebolagslagen). Ett beslut om flyttning får enligt artikel 8.6 inte fattas förrän tidigast två månader efter en sådan kungörelse. I förevarande paragraf anges att bolaget efter det att beslutet har fattats skall underrätta bolagets kända borgenärer om beslutet (se *första stycket*). Detta överensstämmer med vad som föreskrivs i 14 kap. 13 § aktiebolagslagen om fusion.

Underrättelsen skall enligt *andra stycket* innehålla dels uppgift om borgenärernas rätt att enligt artikel 8.4 i SE-förordningen ta del av vissa handlingar, dels uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig flyttning (se vidare 13 §).

Vid fusion enligt aktiebolagslagen behöver inte borgenärerna i det övertagande bolaget underrättas, om revisorerna i yttrande

över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer (se 14 kap. 13 § andra stycket). Någon motsvarande bestämmelse finns inte när det gäller flyttning av ett europabolags säte. En annan skillnad i förhållande till aktiebolagslagens fusionsbestämmelser är att undermålseskyldigheten enligt förevarande paragraf omfattar även borgenärer med löne- eller pensionsfordringar.

Att denna och de följande paragraferna om flyttning av ett svenskt europabolags säte till ett annat land inte är tillämpliga när ett europabolag driver bankrörelse eller försäkringsrörelse, framgår av 9 kap. 33 § bankrörelselagen och 1 a kap. 4 § försäkringsrörelselagen.

Ansökan om tillstånd

12 §

Bolaget skall hos Patent- och registreringsverket ansöka om tillstånd till flyttningen av säte till en annan medlemsstat. Ansökan skall ges in inom en månad från beslutet.

Till ansökan skall fogas

- 1. två kopior av protokollet från bolagsstämman på vilken beslut om flyttning fattades,*
- 2. en kopia på förslaget om flyttning,*
- 3. en kopia av den redogörelse som avses i artikel 8.3 i SE-förordningen,*
- 4. intyg från bolagets lednings- eller förvaltningsorgan eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har undermålsats enligt 11 §, och*
- 5. beträffande sådana bolag som avses i 10 §, ett intyg från Finansinspektionen enligt 10 § fjärde stycket.*

Om bolaget inte har fogat de handlingar som anges i andra stycket till ansökan eller om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning, skall Patent- och registreringsverket förelägga bolaget att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta, skall ansökan avvisas.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.5.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bolagets ansökan om tillstånd att flytta sitt säte. Bestämmelserna stämmer nära överens med 14 kap. 14 § aktiebolagslagen. Ansökan skall enligt *första stycket* ges in till Patent- och registreringsverket inom en månad från bolagsstämans beslut om flyttning. De handlingar som enligt *andra stycket* skall bifogas ansökan motsvarar i huvudsak de handlingar som skall ges in vid ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan (se 14 kap. 14 § aktiebolagslagen). Punkten 5 gäller endast för bolag som står under Finansinspektionens tillsyn. För bolag som faller under bankrörelselagen eller försäkringsrörelselagen gäller dock särskilda bestämmelser i nämnda lagar. Beträffande innebörden av punkten 5 hänvisas till kommentaren till 10 §.

Följden av att en handling saknas är att ansökan skall avvisas (*tredje stycket*). Innan avvisning får ske, skall dock bolaget ha beretts tillfälle att avhjälpa bristen. Avvisning skall också ske om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning. Som exempel kan nämnas att bolagsstämans beslut om flyttning är behäftat med något formellt fel eller att det inte har fattats med erforderlig majoritet.

Handläggning hos Patent- och registreringsverket

13 §

Om Patent- och registreringsverket har tagit upp en ansökan enligt 12 § till prövning, skall verket kalla bolagets borgenärer.

Kallelsen enligt första stycket skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta.

Kallelsen skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Patent- och registreringsverket skall skicka en särskild underrättelse om kallelsen till kronofogdemyndigheten i den region där bolaget har sitt säte.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.5.

I *första stycket* föreskrivs att Patent- och registreringsverket skall utfärda en kallelse på bolagets borgenärer. Bestämmelsen stämmer nära överens med vad som gäller enligt aktiebolagslagen vid fusion (se 14 kap. 16 §). Till skillnad från vad som gäller enligt de bestämmelserna skall emellertid även borgenärer med lönefordringar kallas.

Kallelsen skall enligt *andra stycket* innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Kallelsen skall kungöras i Post- och Inrikes tidningar. Något krav på att kallelsen även skall skickas per post till dem som den riktar sig till uppställs inte. Däremot skall en särskild underrättelse sändas till kronofogdemyndigheten i den region där bolaget har sitt säte (*tredje stycket*).

14 §

Om en borgenär som har blivit kallad enligt 13 § inom föreskriven tid motsätter sig att bolaget flyttar säte, skall Patent- och registreringsverket överlämna ärendet till rätten i den ort där bolaget har sitt säte. Om ingen borgenär har motsatt sig flyttningen, skall verket meddela bolaget begärt tillstånd.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.5.

Paragrafen innehåller regler om Patent- och registreringsverkets handläggning av flyttningsärenden från den tidpunkt då kallelsen på bolagets borgenärer har löpt ut. Om det inte finns några hinder mot flyttningen, skall verket meddela bolaget begärt tillstånd. Anmäler någon borgenär att han eller hon motsätter sig flyttningen, får Patent- och registreringsverket inte lämna sådant tillstånd. I sådana fall skall ärendet i stället överlämnas till allmän domstol. Rätt forum är tingsrätten i den ort där bolaget har sitt säte. Bestämmelser om rättens prövning av ett sådant ärende finns i 15 §.

*Handläggning hos rätten***15 §**

Om ett ärende om flyttning av bolagets säte till en annan medlemsstat har överlämnats till rätten, skall tillstånd till flyttningen meddelas, om bolaget visar att de borgenärer som har motsatt sig denna har fått full betalning eller betryggande säkerhet för fordringar som har uppkommit före den dag som har angetts i föreläggandet enligt 13 § andra stycket. I annat fall skall rätten avslå bolagets ansökan.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.5.

I paragrafen regleras rättens prövning av ärenden om flyttning av säte. Rätten skall befatta sig endast med frågor som rör skyddet för borgenärer som har motsatt sig flyttningen. Utgångspunkterna för bedömningen bör vara desamma som vid motsvarande prövning i fusionsärenden (se 14 kap. 18 § aktiebolagslagen). Sålunda bör det ankomma på borgenären att visa att det har uppkommit en fordran mot bolaget medan bevisbördan för att betalning har skett eller att betryggande säkerhet har ställts ligger på bolaget. Frågan om vad som skall utgöra betryggande säkerhet har överlämnats till rättstillämpningen. I de fall då det redan sedan tidigare finns en betryggande säkerhet, vars värde inte påverkas av flyttningen av säte, krävs det inte att bolaget ställer en ny säkerhet. Fordringar som har uppkommit efter den frist som har angetts i föreläggandet enligt 13 § andra stycket omfattas inte.

En skillnad i förhållande till aktiebolagslagens fusionsregler är att skyldigheten att ställa säkerhet enligt förevarande paragraf i princip omfattar även anmälda lönefordringar (jfr kommentaren till 11 och 13 §§).

Beträffande handläggningen gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden. Av den lagen följer bl.a. att tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten (se 39 §). Bestämmelser om att rätten skall underrätta Patent- och registreringsverket om sitt beslut kommer att tas in i en särskild förordning.

Utfärdande av intyg

16 §

Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen, när

- 1. verket har meddelat tillstånd enligt 14 §, eller*
- 2. rätten har meddelat tillstånd enligt 15 §.*

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.5.

I paragrafen behandlas utfärdandet av ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen. Intyget skall innehålla en slutgiltig bekräftelse av att allt som krävs i fråga om handlingar och formaliteter före flyttningen har fullgjorts. Bolaget får inte registreras i sitt nya hemvistland förrän ett sådant intyg har lagts fram. Av förevarande paragraf framgår att uppgiften att utfärda ett intyg av detta slag i Sverige ankommer på Patent- och registreringsverket. Verket skall utfärda intyget dels när verket självt har meddelat bolaget tillstånd att verkställa bolagsstämmans beslut om flyttning, dels när rätten, efter verkets överlämnande, har meddelat bolaget sådant tillstånd. Det ligger i sakens natur att det i båda fallen bör krävas att besluten har vunnit laga kraft.

Europabolagets organisation

Dualistiskt organiserade europabolag

17 §

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen gäller följande.

Om inte annat följer av SE-förordningen, skall bestämmelserna i aktiebolagslagen (1975:1385) och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas också på ledningsorganet eller dess ledamöter.

Vad som sägs i följande bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

8 kap. 7 § om uppdrag i andra företag,
 8 kap. 8 § om bosättningskrav,
 8 kap. 9 § om obehörighetsgrunder,
 8 kap. 11 och 12 §§ om förtida avgång,
 8 kap. 15 § om sammankallande till styrelsesammanträde,
 8 kap. 18 § andra stycket om beslutsunderlag,
 8 kap. 20 § om jäv,
 8 kap. 21 § om protokoll,
 8 kap. 36 § om registrering,
 8 kap. 37 § om anmälan om aktieinnehav,
 9 kap. 7 § första stycket 3 om beslut om ansvarsfrihet,
 9 kap. 22 och 23 §§ om upplysningsplikt mot stämman,
 9 kap. 39 § om klander av stämmobeslut,
 9 kap. 42 § om talan mot bolaget,
 9 kap. 43 § om skiljeförfarande,
 10 kap. 6 och 35 §§ om revisors erinringar och påpekanden,
 10 kap. 16 § första stycket 2 om revisorsjäv,
 10 kap. 27 och 30 §§ om revisionsberättelsen,
 11 kap. 11 § första stycket 3 om jäv för lekmannarevisor,
 11 kap. 14 § om lekmannarevisorns granskningsrapport,
 12 kap. 7 § om förbud mot vissa lån m.m.,
 13 kap. 44 § andra och tredje styckena om styrelseval i samband med upphörande av likvidation,
 15 kap. 1 och 5–14 §§ om skadestånd, samt
 18 kap. 4 a § om avregistrering av ledamot.

Tillsynsorganet skall till varje ordinarie bolagsstämma avge ett yttrande angående årsredovisningen och revisionsberättelsen. Beträffande tillhandahållande av detta yttrande skall 9 kap. 16 § aktiebolagslagen tillämpas. I 22 § denna lag finns ytterligare bestämmelser om tillsynsorganets uppgifter.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

Ett europabolag kan vara organiserat antingen enligt en monistisk modell (se artiklarna 43–45 i SE-förordningen) eller enligt en dualistisk modell (se artiklarna 39–42 i SE-förordningen). I ett monistiskt organiserat europabolag skall det finnas en bolagsstämma och ett förvaltningsorgan. I ett dualistiskt organiserat bolag skall det, utöver bolagsstämman, finnas ett tillsynsorgan och ett ledningsorgan.

Den svenska aktiebolagsrätten bygger närmast på ett monistiskt system. För europabolag som är organiserade på det sättet finns det följaktligen svenska bestämmelser i aktiebolagslagen och andra författningar att falla tillbaka på när en viss fråga inte regleras i SE-förordningen (jfr artikel 9). Förvaltningsorganet får därvid anses motsvaras av styrelsen i ett svenskt aktiebolag. I frågor som inte regleras av SE-förordningen skall bestämmelserna i aktiebolagslagen och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på förvaltningsorganet eller dess ledamöter (se vidare 19 §).

Förevarande paragraf syftar till att på motsvarande sätt reglera frågor som inte regleras i SE-förordningen för dualistiska europabolag. Ledningsorganet har därvid jämförts med styrelsen. I *andra stycket* anges sålunda att bestämmelserna i aktiebolagslagen och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter. Hänvisningen är generell och omfattar således samtliga bestämmelser som på något sätt reglerar styrelsen eller styrelsens ledamöter. Som exempel kan nämnas aktiebolagslagens bestämmelser om bosättningskrav och obehörighetsgrunder (se 8 kap. 9 §). Även bestämmelser som anger att vissa befattningshavare inte får ingå i styrelsen i ett aktiebolag (se t.ex. 7 kap. 27 § bankrörelselagen) omfattas av hänvisningen.

Eftersom det i svensk rätt inte finns någon motsvarighet till tillsynsorganet har någon motsvarande generell hänvisning till nationella bestämmelser inte kunnat göras när det gäller tillsynsorganet. Beträffande detta organ är därför endast vissa särskilt utpekade bestämmelser tillämpliga. *Tredje stycket* innehåller en uppräkningslista av de bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelsen

eller dess ledamöter som skall tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter. Av SE-direktivet följer att det i vissa fall kan finnas arbetstagarrepresentanter i tillsynsorganet. Dessa skall i sådana fall behandlas på samma sätt som övriga ledamöter. De bestämmelser som anges i tredje stycket skall alltså i förekommande fall tillämpas även på arbetstagarrepresentanter i tillsynsorganet. Frågan om arbetstagarrepresentanter i tillsynsorganet övervägs av Utredningen (N 2002:12) om arbetstagarinflytande i europabolag.

Uppräkningen omfattar endast bestämmelser i aktiebolagslagen. Det finns emellertid bestämmelser även i andra lagar som är tillämpliga på tillsynsorganets ledamöter. Bestämmelser om detta finns i årsredovisningslagen, lagen om näringsförbud och vissa lagar på det finansiella området (se vidare kommentarerna till dessa lagar).

Tillsynsorganets huvudsakliga uppgifter framgår av SE-förordningen. Där föreskrivs att organet skall välja och entlediga ledamöterna i ledningsorganet (artikel 39.2), kontrollera ledningsorganets förvaltning (artikel 40.1) samt i vissa fall sammankalla till bolagsstämma (artikel 54.2). I denna lag anges vissa ytterligare uppgifter som skall ankomma på tillsynsorganet. Den ena är att kontrollera den verkställande direktörens förvaltning. Den frågan regleras i 22 §. Den andra uppgiften som tillsynsorganet ges utöver vad som föreskrivs i SE-förordningen är att inför varje ordinarie bolagsstämma upprätta ett yttrande över årsredovisningen och revisionsberättelsen (*fjärde stycket*). Detta yttrande skall hållas tillgängligt för aktieägarna på samma sätt som övriga redovisningshandlingar. Lagen innehåller inte några närmare anvisningar om vad yttrandet skall innehålla. Avsikten är inte att tillsynsorganet skall tillstyrka eller avstyrka fastställande av balansräkningen och resultaträkningen eller ledningsorganets förslag till vinstdisposition. Tillsynsorganet har inte heller någon skyldighet att yttra sig i frågan om huruvida ledningsorganet bör beviljas ansvarfrihet eller inte. Det framstår dock som lämpligt att denna fråga berörs i yttrandet, liksom andra spørsmål som

kan vara av betydelse för aktieägarna när det gäller att ta ställning i de frågor som skall behandlas på stämman.

18 §

Om en ledamot av tillsynsorganet utses till ledamot i ledningsorganet, får uppdraget som ledamot i det senare organet inte överstiga två månader.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.16.

Bestämmelsen har sin grund i artikel 39.3 i SE-förordningen. Enligt denna artikel får ingen samtidigt vara ledamot i europabolagets lednings- och tillsynsorgan. I händelse av vakans i ledningsorganet får dock, enligt samma artikel, tillsynsorganet tillfälligt utse någon av sina ledamöter. Genom förevarande paragraf har det införts en gräns för hur länge ett sådant uppdrag får gälla. Sålunda föreskrivs att uppdraget som ledamot i ledningsorganet i en sådan situation får sträcka sig längst två månader. Tanken är att denna tid skall vara tillräcklig för att en ny ledamot skall kunna utses.

Monistiskt organiserade europabolag

19 §

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen skall, om inte annat följer av SE-förordningen, bestämmelserna i aktiebolagslagen (1975:1385) och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas också på förvaltningsorganet eller dess ledamöter.

I paragrafen klargörs att det förvaltningsorgan som enligt SE-förordningen skall finnas i monistiskt organiserade europabolag likställs med styrelsen i ett svenskt aktiebolag. Bestämmelserna i aktiebolagslagen (1975:1385) och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter skall sålunda tillämpas också på

förvaltningsorganet eller dess ledamöter. Detta överensstämmer med vad som i 17 § sägs om ledningsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag. Frågan om arbetstagarrepresentanter i förvaltningsorganet övervägs av Utredningen (N 2002:12) om arbetstagarinflytande i europabolag. För ytterligare kommentarer hänvisas till kommentaren till 17 §.

Antalet ledamöter i europabolagets organ

20 §

Om ett europabolag har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen, skall dess ledningsorgan ha minst tre ledamöter och dess tillsynsorgan minst fem ledamöter.

Om bolaget har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen, skall dess förvaltningsorgan ha minst tre ledamöter.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.17.

Paragrafen har sin grund i artiklarna 39.4, 40.3 och 43.2 i SE-förordningen. Enligt dessa artiklar får medlemsstaterna införa bestämmelser om antalet ledamöter i europabolagets olika organ. Genom förevarande paragraf har vissa minimiantal fastställts. Några gränser för hur många ledamöter som får utses har däremot inte uppställts. Antalet ledamöter skall, med beaktande av bestämmelserna i denna paragraf, fastställas i europabolagets bolagsordning.

SE-förordningen innehåller inte några bestämmelser om suppleanter i de olika bolagsorganen. Något hinder mot att utse sådana torde emellertid inte föreligga, så länge som kraven på antalet ordinarie ledamöter är uppfyllda (jfr artikel 9.1 c.ii i SE-förordningen).

*Den verkställande direktören***21 §**

I ett europabolag skall det finnas en verkställande direktör.

Om bolaget har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen, skall den verkställande direktören utses av ledningsorganet. Den verkställande direktören får i ett sådant fall inte vara ledamot i tillsynsorganet. Om bolaget har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen, skall den verkställande direktören utses av förvaltningsorganet.

Ytterligare bestämmelser om den verkställande direktören och dennes uppgifter finns i aktiebolagslagen (1975:1385).

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.14.

Av första stycket framgår att det i ett europabolag med säte i Sverige skall finnas en verkställande direktör. Det ankommer på ledningsorganet eller, i dualistiskt organiserade bolag, förvaltningsorganet att utse en sådan (*andra stycket*). Paragrafen har sin grund i artiklarna 39.1 och 43.1 i SE-förordningen. Eftersom den verkställande direktören skall kontrolleras av tillsynsorganet (se 22 §), föreskrivs också att han eller hon inte får vara ledamot i det organet.

Av artikel 9 i SE-förordningen följer att aktiebolagslagens bestämmelser om den verkställande direktören är tillämpliga på en verkställande direktör i ett europabolag. I klargörande syfte har det tagits in en erinran om dessa bestämmelser i förevarande paragraf (*tredje stycket*). Den verkställande direktören skall sålunda svara för den löpande förvaltningen av bolaget på det sätt som anges i 8 kap. 25 § aktiebolagslagen. Frågan om vad som skall anses rymmas inom den löpande förvaltningen får bedömas på samma sätt som när det gäller svenska aktiebolag (jfr prop. 1975:103 s. 374 f.). En verkställande direktör i ett europabolag med säte i Sverige omfattas vidare av aktiebolagslagens bestämmelser om bl.a. bosättningskrav, obehörighetsgrunder, jäv och behörighet att företräda bolaget (se 8 kap. 26–28 och 30 §§).

Tillsyn

22 §

I ett europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen skall såväl tillsynsorganet som ledningsorganet utöva kontroll över den verkställande direktören. Vad som sägs i artiklarna 40 och 41 i SE-förordningen om tillsynsorganets kontroll av ledningsorganet skall tillämpas även vid tillsynsorganets och ledningsorganets kontroll över den verkställande direktören.

Förslaget har delvis behandlats i avsnitt 3.18 och 3.19.

Av SE-förordningen framgår att tillsynsorganet skall kontrollera ledningsorganets förvaltning (artikel 40.1) I förevarande paragraf behandlas tillsynen över den verkställande direktören. En sådan tillsyn skall utövas av såväl tillsynsorganet som ledningsorganet. Bestämmelsen om ledningsorganets tillsyn innebär ett förtydligande av vad som följer av 17 § andra stycket i denna lag jämfört med 8 kap. aktiebolagslagen. Tillsynsorganets kontroll över den verkställande direktören regleras däremot inte på något annat ställe än i förevarande paragraf. Det är alltså fråga om ytterligare en uppgift utöver de som anges i SE-förordningen och 17 § i denna lag. Bestämmelserna i SE-förordningen om tillsynsorganets kontroll av ledningsorganet skall tillämpas även på den kontroll som tillsynsorganet enligt förevarande paragraf skall utöva över den verkställande direktören.

23 §

I ett europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen skall vad som sägs i 22 § om ledningsorganets tillsyn över den verkställande direktören och detta organs rätt att få information från den verkställande direktören tillämpas på förvaltningsorganets tillsyn över den verkställande direktören.

Paragrafen innebär att förvaltningsorganet i ett monistiskt organiserat europabolag skall utöva kontroll över den verkställande direktören på samma sätt som ledningsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag. För ytterligare kommentarer hänvisas till kommentaren till 22 §.

Övriga bestämmelser

Aktieägars initiativrätt

24 §

En aktieägare har, oberoende av det antal aktier som han eller hon innehar, rätt att begära att en eller flera nya punkter skall upptas på dagordningen för en bolagsstämma.

En aktieägare som vill få ett ärende behandlat vid en bolagsstämma skall skriftligen begära detta hos förvaltnings- eller ledningsorganet.

Ärendet skall tas upp vid bolagsstämman, om begäran har inkommit

1. senast en vecka före den tidpunkt då kallelse enligt 9 kap. 13 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) tidigast får utfärdas, eller

2. efter den tidpunkt som anges i 1 men i sådan tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till bolagsstämman.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.25.

I paragrafen regleras aktieägarnas rätt att få ett ärende behandlat på bolagsstämma. Denna rätt tillkommer enligt *första stycket* varje enskild aktieägare, oberoende av storleken på aktieinnehavet. Detta överensstämmer med vad som gäller enligt den svenska aktiebolagslagen (9 kap. 11 §) men avviker från SE-förordningens huvudregel, som kräver att de initiativtagande aktieägarna tillsammans innehar aktier motsvarande minst 10 procent av det tecknade aktiekapitalet (artikel 56). Genom

förevarande paragraf kommer Sverige att utnyttja den möjlighet som förordningen ger att föreskriva en lägre gräns.

Enligt artikel 56 skall de förfaranden och frister som skall gälla för aktieägarnas initiativrätt fastställas i den nationella lagen i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. Sådana bestämmelser återfinns för svenskt vidkommande i *andra* och *tredje styckena* av förevarande paragraf. Bestämmelserna överensstämmer i allt väsentligt med reglerna i 9 kap. 11 § aktiebolagslagen. Tidsfristen för när en begäran senast skall ha inkommit har i tredje stycket 1 knutits till bestämmelserna i 9 kap. 13 § aktiebolagslagen om när kallelse till bolagsstämma tidigast får utfärdas. Sistnämnda bestämmelse är tillämplig även på europabolag med säte i Sverige, eftersom SE-förordningen saknar särskilda bestämmelser om tid och sätt för kallelse till bolagsstämma.

Länsstyrelsens sammankallande av bolagsstämma

25 §

Om en bolagsstämma som skall hållas enligt SE-förordningen, bolagsordningen eller ett stämmobeslut inte sammankallas på föreskrivet sätt, skall länsstyrelsen i det län där bolaget har sitt säte på anmälan av en ledamot i förvaltningsorganet, ledningsorganet eller tillsynsorganet eller på anmälan av den verkställande direktören, en revisor eller en aktieägare genast på bolagets bekostnad sammankalla stämman.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.28.

Paragrafen har sin grund i artiklarna 54, 55 och 68.2 i SE-förordningen. I artiklarna 54 och 55 regleras sammankallande av bolagsstämman. Enligt artikel 54.2 kan bolagsstämman sammankallas när som helst av ledningsorganet, förvaltningsorganet, tillsynsorganet eller av annat organ eller behörig myndighet i enlighet med den nationella lagen i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. Genom förevarande paragraf klargörs att länsstyrelsen i det län där bolaget har sitt säte skall utgöra be-

hörig myndighet (jfr artikel 68.2) i detta avseende. Länsstyrelsens rätt att sammankalla stämma omfattar även de fall som regleras i artikel 55.3, nämligen då en stämma inte hålls inom viss tid efter att en aktieägarminoritet av tillräcklig storlek har begärt att en sådan skall hållas.

Sanktioner mot europabolag med säte och huvudkontor i olika medlemsstater

26 §

Om ett europabolag inte uppfyller skyldigheten i artikel 7 i SE-förordningen att ha sitt säte och sitt huvudkontor i samma stat, skall Patent- och registreringsverket fastställa detta genom ett särskilt beslut. När beslutet har vunnit laga kraft, skall verket förelägga bolaget att inom viss tid göra rättelse. Därvid skall 13 kap. 23 § aktiebolagslagen (1975:1385) tillämpas.

Om bolaget inte följer ett föreläggande enligt första stycket, skall Patent- och registreringsverket förordna att bolaget skall gå i likvidation.

Ett beslut om likvidation enligt andra stycket får inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.27.

Paragrafen har sin grund i artikel 64. Enligt denna skall den medlemsstat där ett europabolag har sitt säte vidta ”lämpliga åtgärder” om bolaget inte uppfyller skyldigheten i artikel 7 att ha sitt säte och huvudkontor i samma medlemsstat. I enlighet härmed har i förevarande paragrafs *första stycke* föreskrivits att Patent- och registreringsverket i dessa fall skall vidta vissa åtgärder. Till att börja med skall verket meddela ett beslut i vilket verket fastställer att det föreligger en överträdelse i aktuellt avseende. När beslutet har vunnit laga kraft, skall verket vidare förelägga bolaget att inom viss tid göra rättelse. Bolaget har därvid två alternativ, antingen att flytta huvudkontoret till Sverige eller att i enlighet med det förfarande som anges i

artikel 8 flytta sitt säte till det land där huvudkontoret är beläget. Tidsfristen bör bestämmas med beaktande av att den tid som ett sådant förfarande kan förväntas ta. Handläggningen av ärendet skall följa bestämmelserna i 13 kap. 23 § aktiebolagslagen.

Av artikel 64 följer vidare att medlemsstaten är skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att ett europabolag som inte vidtar rättelse i tid försätts i likvidation. Bestämmelser om detta har tagits in i *andra stycket*. Det följer av artikel 63 i SE-förordningen att aktiebolagslagens bestämmelser om genomförandet av likvidationen (se 13 kap. 29–46 §§) är tillämpliga vid likvidation av ett europabolag.

I SE-förordningen anges inte närmare vad som avses med begreppet ”huvudkontor”. Det har inte heller anses möjligt att ta in några bestämmelser om detta i den svenska lagen. Kopplingen till EG-förordningen kräver också återhållsamhet när det gäller uttalanden i förarbetena. Det bör dock understyrkas att det är fråga om ett gemenskapsrättsligt begrepp (se även artikel 48 i EG-fördraget) och att det följaktligen inte finns något utrymme för att ge begreppet en specifik svensk innebörd. Ytterst kan tolkningsfrågor av detta slag komma att avgöras av EG-domstolen.

Av 27 § framgår att det är möjligt att överklaga såväl Patent- och registreringsverkets fastställelsebeslut enligt första stycket som verkets likvidationsbeslut enligt andra stycket. Av bestämmelserna i första stycket följer att ett likvidationsbeslut enligt denna paragraf inte får meddelas förrän det beslut genom vilket överträdelsen har fastställts har vunnit laga kraft. Givetvis skall också den i likvidationsföreläggandet angivna tiden ha löpt ut. I *tredje stycket* föreskrivs vidare att ett likvidationsbeslut av ifrågavarande slag inte får verkställas förrän det har vunnit laga kraft. Detta skiljer sig från vad som normalt gäller för Patent- och registreringsverkets beslut om likvidation (se 13 kap. 10 § fjärde stycket aktiebolagslagen).

SE-förordningen ålägger även den medlemsstat där ett europabolag i strid med artikel 7 har sitt huvudkontor en viss skyldighet att agera. Sålunda skall enligt artikel 64.4 myndigheterna i

denna medlemsstat omgående underrätta den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. Närmare föreskrifter om sådan underrättelse kommer att tas in i en särskild förordning.

Överklagande m.m.

27 §

Patent- och registreringsmyndighetens beslut att avskriva en anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller verkets beslut att avvisa en sådan ansökan som avses i 12 §. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Patent- och registreringsverkets beslut i ett ärende enligt 26 § får överklagas till tingsrätten. Ett beslut enligt 26 § första stycket skall överklagas inom tre veckor från den dag då bolaget fick del av beslutet. Ett beslut enligt 26 § andra stycket skall överklagas inom tre veckor från dagen för beslutet.

Finansinspektionens beslut enligt 6 och 10 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vid överklagande enligt andra stycket gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av Patent- och registreringsverkets samt Finansinspektionens beslut. Bestämmelserna, som har utformats med 18 kap. 7 § tredje stycket och 8 § aktiebolagslagen som förebild, innebär att Patent- och registreringsverkets beslut i registreringsärenden och i ärenden om flyttning av ett europabolags säte överklagas till länsrätten (*första stycket*) medan beslut i ärenden enligt 26 § överklagas till tingsrätten i den ort där bolaget har sitt säte (*andra stycket*).

Finansinspektionen får enligt 6 § besluta att ett bolag som står under dess tillsyn inte får delta i bildandet av ett europabolag genom fusion. I 10 § ges Finansinspektionen en motsvarande

rätt när det gäller flyttning av säte. Inspektionens beslut i ett sådant ärende får enligt *tredje stycket* överklagas till allmän förvaltningsdomstol, dvs. länsrätten.

I *fjärde stycket* har klargjorts att lagen (1996:242) om domstolsärenden är tillämplig vid överklagande av verkets beslut enligt 26 §. Det innebär bl.a. att tingsrättens beslut i ärenden av ifrågavarande slag överklagas till hovrätten inom tre veckor från beslutet. Av 1 § lagen om domstolsärenden följer att den lagen skall tillämpas även vid rättens prövning av ett från Patent- och registreringsverket överlämnat ärende om flyttning av ett europabolags säte.

Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 8 oktober 2004, vilket är samma dag som SE-förordningen träder i kraft. Direktivet om arbetstagarinflytandet i europabolag skall vara införlivat i svensk rätt samma datum. Den allmänna regeln är att civilrättslig lagstiftning endast gäller rättshandlingar som företas efter ikraftträdandet. Det innebär att det inte är möjligt att bilda ett europabolag i Sverige före tidpunkten för lagens och SE-förordningens ikraftträdande.

6.2 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

8 kap. 9 §

Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som har näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Till styrelseledamot får inte utan godtagbara skäl utses någon som inte avser att ta del i sådan verksamhet som enligt denna lag ankommer på styrelsen.

En juridisk person kan inte vara styrelseledamot.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.21.

I det nya *tredje stycket* har den redan tidigare gällande principen att en juridisk person inte kan vara styrelseledamot i ett aktiebolag lagfästs. Bestämmelsen har tillkommit med anledning av artikel 47.1 i SE-förordningen, där det föreskrivs att ett bolag eller en annan juridisk person skall ha rätt att vara ledamot i ett europabolags organ, såvida inte annat stadgas i den på publika aktiebolag tillämpliga lagen i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. En konsekvens av den nya bestämmelsen är således att en juridisk person inte heller kan utses till ledamot i ett "svenskt" europabolags förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan. Ett förordnande i strid med förbudet är ogiltigt. Förbudet gäller även i de fall då ett europabolag som har bildats i en annan medlemsstat flyttar sitt säte till Sverige. Om det i ett sådant bolag finns juridiska personer som styrelseledamöter kommer dessa alltså att förlora sin behörighet efter att bolaget har registrerats här.

6.3 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

5 kap.

Särskilt om europabolag

27 §

I fråga om europabolag med ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelseledamöter i 12, 20, 22, 23 och 25 §§ tillämpas på ledamöter i bolagets tillsynsorgan.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna skall tilläm-

pas också på ledamöter i ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan.

Paragrafen, som är ny, innehåller vissa särskilda redovisningsbestämmelser för europabolag. I 5 kap. årsredovisningslagen finns bestämmelser om att vissa uppgifter skall lämnas beträffande en styrelseledamot, en verkställande direktör eller en motsvarande befattningshavare. Det har ansetts oklart om en ledamot i ett europabolags tillsynsorgan skall anses utgöra "en motsvarande befattningshavare". Därför har i *första stycket* i förevarande paragraf klargjorts att ett europabolag skall lämna uppgifter om ledamöter i nämnda organ när det gäller lån (12 §), löner och ersättningar (20 och 23 §§), pensioner och liknande förmåner (22 och 23 §§) samt avtal om avgångsvederlag (25 §). Det följer av lagen om europabolag att nämnda bestämmelser skall tillämpas även på ledamöter i ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan. En erinran om detta har tagits in i *andra stycket*.

6.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud

4 §

Har näringsverksamhet bedrivits av en juridisk person får, under de förutsättningar som anges i 1–3 §§, näringsförbud meddelas, i fråga om

- kommanditbolag: komplementär,
- annat handelsbolag: bolagsman,
- aktiebolag och försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,
- bankaktiebolag, sparbank och ekonomisk förening: ledamot och suppleant i styrelsen,
- uropeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige: företagsledare,

europabolag med säte i Sverige: ledamot och suppleant i förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,

om denne begått brottet i näringsverksamheten eller innehade sin ställning när betalningen av skatt, tull eller avgift underläts eller den juridiska personen försattes i konkurs.

Första stycket gäller också den som i annan egenskap än där sägs faktiskt har utövat ledningen av en näringsverksamhet eller utåt har framträtt som ansvarig för en enskild näringsverksamhet.

Under de förutsättningar som anges i 2 § får näringsförbud även meddelas den som innehade sin ställning enligt första stycket senare än ett år innan konkursansökan kom in till tingsrätten.

I paragrafen anges vilka befattningshavare i olika juridiska personer som under vissa förutsättningar kan meddelas näringsförbud. Paragrafen har kompletterats med en särskild punkt om europabolag med säte i Sverige. Kompletteringen innebär att ledamöter och suppleanter i ett sådant bolags förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan samt bolagets verkställande och vice verkställande direktör kan åläggas näringsförbud. Den nya punkten är tillämplig även på europabolag som driver bank- eller försäkringsrörelse.

6 §

Den som är underkastad näringsförbud får inte

1. driva näringsverksamhet,
2. vara bolagsman i ett annat handelsbolag än kommanditbolag eller komplementär i ett kommanditbolag eller medlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,
3. vara stiftare av ett aktiebolag, en sparbank eller ett försäkringsbolag,
4. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för ett aktiebolag, en sparbank, ett försäkringsbolag, ett handelsbolag, en europeisk

ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige eller en ekonomisk förening eller en sådan ideell förening eller stiftelse som driver näringsverksamhet *eller ledamot eller suppleant i förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet för ett europabolag med säte i Sverige,*

5. vara verkställande direktör eller vice verkställande direktör i ett aktiebolag eller ett försäkringsbolag eller företagsledare i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,

6. vara firmatecknare eller i annan egenskap vara ställföreträdare för en sådan juridisk person som anges vid 4,

7. faktiskt utöva ledningen av en näringsverksamhet eller av en sådan juridisk person som är bokföringspliktig även om den inte driver näring,

8. äga så många aktier i ett aktiebolag eller ett försäkringsaktiebolag att hans andel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget överstiger femtio procent, eller

9. inneha fullmakt att företräda en enskild näringsidkare i dennes näringsverksamhet eller en juridisk person som anges i 4.

Förbudet i första stycket 9 gäller inte i fråga om fullmakt som avses i 10 § andra stycket lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

Beträffande verkställande direktör och vice verkställande direktör för en filial enligt lagen (1993:160) om utländska filialer m.m. och föreståndare för en verksamhet enligt samma lag finns bestämmelser om näringsförbud i den lagen.

Näringsförbud utgör inget hinder mot att sådan verksamhet bedrivs som innebär utövning av rättighet som avses i 2 kap. 1 § regeringsformen eller 1 kap. 1 §, 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen eller 1 kap. 1 §, 3 kap. 1, 2 eller 8 § eller 10 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen.

I *första stycket punkt 4* har ledamot eller suppleant i ett europabolags lednings-, förvaltnings- eller tillsynsorgan lagts till de befattningar som inte får innehas av den som är underkastad näringsförbud. När det gäller lednings- och förvaltningsorganen

utgör tillägget ett förtydligande av vad som följer redan av lagen om europabolag (se 17 och 19 §§).

6.5 Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)

9 kap.

1 §

Oktroj får meddelas för ett svenskt aktiebolag.

Ansökan om oktroj får göras innan bolaget har *registrerats i aktiebolags- eller europabolagsregistret*.

Om en *ansökan om oktroj* gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknats, räknas den tid som föreskrivs i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) från beskedet om oktroj.

Av paragrafen framgår att ett svenskt aktiebolag kan ansöka om oktroj, men att det inte utesluter att stiftarna ansöker om tillstånd innan bolaget har bildats. Att ett svenskt europabolag i detta avseende skall jämföras med ett svenskt aktiebolag följer av artikel 9 i SE-förordningen.

För att undanröja eventuella tveksamheter om huruvida det är möjligt att ansöka om tillstånd för ett utländskt europabolag som avser att flytta sitt säte till Sverige föreslås i *andra stycket* – efter förebild av lagen om finansieringsverksamhet – en uttrycklig bestämmelse om att ansökan får göras innan bolaget registrerats i aktiebolags- eller europabolagsregistret. Av första stycket följer att tillstånd – liksom för inte bildade bolag enligt det nya tredje stycket – får ges innan bolaget är ett svenskt europabolag.

Den föreslagna ändringen hindrar inte ett svenskt aktiebolag från att ansöka om tillstånd innan bolaget är bildat, dvs. innan beslut om bildande fattas på den konstituerande stämman. Av 2 kap. 9 § aktiebolagslagen framgår att ett aktiebolag skall ansöka om registrering inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknats. *Tredje stycket* motsvarar nuvarande andra meningen i andra stycket.

*Särskilda bestämmelser för europabolag***31 §**

Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE-förordningen), när ett sådant tillstånd som avses i 25 § har meddelats.

I paragrafen behandlas utfärdandet av ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen. Beträffande paragrafens innebörd hänvisas till författningskommentaren till 7 § lagen om europabolag.

32 §

Av 10 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att Finansinspektionen får motsätta sig flyttning av ett europabolags säte på grund av hänsynen till allmänintresset.

Paragrafen innehåller en upplysning om att det i 10 § lagen om europabolag finns en bestämmelse som tillåter att Finansinspektionen motsätter sig att ett europabolag flyttar sitt säte.

33 §

När ett europabolag som driver bankrörelse avser att flytta sitt säte tillämpas inte 11–16 §§ lagen (2004:000) om europabolag. I stället tillämpas 34–36 §§ detta kapitel.

Som framgår av avsnitt 3.6 bör den prövning som skall ske när ett europabolag som driver bankrörelse vill flytta sitt säte till en annan medlemsstat motsvara den som sker vid fusion av bankaktiebolag. Den prövningen skiljer sig från vad som gäller för aktiebolag i allmänhet. Av paragrafen framgår att i stället för vissa bestämmelser i lagen om europabolag gäller 34–36 §§.

34 §

Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat inom EES, skall bolaget ansöka om tillstånd till flyttningen. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen.

Ansökan skall ges in inom en månad från beslutet.

Till ansökan skall fogas

- 1. två kopior av protokollet från bolagsstämman på vilken beslut om flyttning fattades,*
- 2. en kopia av förslaget om flyttning, och*
- 3. en kopia av den redogörelse som avses i artikel 8.3 i SE-förordningen.*

Om bolaget inte har fogat de handlingar som anges i tredje stycket till ansökan eller om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning skall bolaget föreläggas att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta skall ansökan avvisas. Ansökan skall också avvisas om Finansinspektionen vid en prövning enligt 10 § lagen (2004:000) om europa-bolag har motsatt sig flyttningen eller om en sådan prövning inte har ägt rum.

Finansinspektionen skall underrätta registreringsmyndigheten om ansökningar enligt första stycket och om lagakraftvunna beslut som meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.6.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en banks ansökan om tillstånd att flytta sitt säte. Bestämmelserna stämmer närmast överens med 9 kap. 23 § bankrörelselagen. Ansökan skall enligt *första stycket* prövas av Finansinspektionen eller, i vissa fall, regeringen. Ansökan skall enligt *andra stycket* ges in till Finansinspektionen inom en månad från bolagsstämmans beslut om flyttning.

Av *tredje stycket* framgår vilka handlingar som skall ges in vid ansökan om tillstånd att verkställa planen. Bestämmelsen, som

saknar tidigare motsvarighet i bankrörelselagen, motsvarar 12 § andra stycket punkterna 1–3 lagen om europabolag. Till skillnad från vad som gäller för andra europabolag, finns det för europabolag som driver bankrörelse inte någon skyldighet att underätta bolagets kända borgenärer. Följaktligen behöver bolaget inte heller intyga att så skett, jfr 12 § andra stycket punkten 4 lagen om europabolag. I bankrörelselagen föreskrivs inte heller att bolaget skall ge in ett intyg från Finansinspektionen som visar att inspektionen inte motsatt sig flyttningen, jfr 12 § första stycket 5 lagen om europabolag.

Av *fjärde stycket* framgår att följden av att en handling saknas är att ansökan skall avvisas. Innan avvisning får ske, skall dock bolaget ha beretts tillfälle att avhjälpa bristen. Avvisning skall också ske om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning. Som exempel kan nämnas att bolagsstämmans beslut om flyttning är behäftat med något formellt fel eller att det inte fattats med erforderlig majoritet.

En ytterligare förutsättning för att ansökan skall tas upp till prövning är att Finansinspektionen har prövat om det finns skäl att på grund av allmänintresset motsätta sig flyttningen samt att denna prövning har utfallit till bolagets fördel. Sålunda föreskrivs i tredje stycket att ansökan skall avvisas om inspektionen vid en prövning enligt 10 § lagen om europabolag har motsatt sig flyttningen eller om en sådan prövning inte har ägt rum.

35 §

Tillstånd till flyttningen av säte skall meddelas

1. om bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet, samt

2. bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att flyttningen kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar tillstånd skall ges till flyttning av säte till en annan medlemsstat. Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 3.6.

Avgörande för om flyttningen av ett europabolags säte skall medges är att bolagets ekonomiska förhållanden är sådana att flyttningen kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen. Samma prövning görs vid nationella fusioner av bankaktiebolag enligt 9 kap. 25 § bankrörelselagen. Genom den paragrafen har artikel 13 i det tredje bolagsrättsliga direktivet (fusionsdirektivet, 78/855/EEG) genomförts. Den artikeln anger bl.a. att vid fusion skall lagstiftningen i medlemsstaterna *på ett betryggande sätt* skydda rättigheterna för borgenärer i de fusionerande bolagen, varvid lagstiftningen i medlemsstaterna i detta syfte minst skall föreskriva att dessa borgenärer har rätt till betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden.

Vid flyttning av säte föreskrivs i SE-förordningen att den behöriga myndigheten skall pröva att de intressen som borgenärer och övriga rättighetshavare har mot SE-bolaget, inbegripet offentliga organs intressen, är skyddade *på ett betryggande sätt* i överensstämmelse med de krav som har fastställts av den medlemsstat där SE-bolaget har sitt säte före flyttningen.

Frågan om vad som skall utgöra betryggande säkerhet har överlämnats till rättstillämpningen. I de fall då det redan sedan tidigare finns en betryggande säkerhet, vars värde inte påverkas av flyttningen av säte, krävs det inte att bolaget ställer en ny säkerhet.

Innebörden av begreppet "bolagets ekonomiska förhållanden" bör tolkas i ljuset av förordningsbestämmelsen. Här görs dock bedömningen att begreppet inte enbart är begränsat till det enskilda bolagets ekonomiska ställning. Hänsyn skall tas även till de ekonomiska förhållanden bolaget kommer att verka under efter flyttningen.

Bestämmelsen är tillämplig på de fordringar som föreligger vid inspektionens prövning.

36 §

Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen när tillstånd har meddelats enligt 35 §.

Av paragrafen framgår att Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen även för europabolag som bedriver bankrörelse.

Beträffande paragrafens närmare innehåll hänvisas till författningskommentaren till 16 § lagen om europabolag.

37 §

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om ett bankaktiebolags styrelse eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 17 § första stycket 1 och femte stycket samt 18 § om kredit m.m. till styrelseledamot,

7 kap. 6 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna,

7 kap. 16 § första stycket 8 och fjärde stycket om återkallelse av oktroj,

7 kap. 27 § första stycket första meningen om förbud för en ledamot i Finansinspektionens styrelse att ingå i en banks styrelse,

9 kap. 3 § tredje stycket 3 om ledningsprövning,

9 kap. 10 § andra meningen om styrelsens sammansättning,

9 kap. 13 § om uppdrag i andra företag, samt

9 kap. 14 § andra stycket om upplysningsplikt mot stämman.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Paragrafen, som är ny, gäller för europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen, dvs. dualistiskt organiserade europabolag. Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

Någon motsvarighet till tillsynsorganet i dualistiskt organiserade bolag finns inte i svensk associationsrätt. Utöver vad som gäller för tillsynsorganet enligt SE-förordningen och de bestämmelser i aktiebolagslagen som enligt 17 § tredje stycket lagen om europabolag också skall tillämpas på tillsynsorganet, finns det behov av att särskilt reglera tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag som driver bankrörelse. Den här föreslagna bestämmelsen, som kompletterar den i lagen om europabolag, anger att vissa av de bestämmelser i bankrörelselagen som gäller för styrelsen eller dess ledamöter också tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter. Dessa bestämmelser kommenteras nedan var och en för sig.

Enligt 2 kap. 17 § får en bank inte lämna kredit till en styrelseledamot på andra villkor än sådana som banken normalt ställer upp. Banken får inte heller på andra villkor än den normalt ställer upp lämna kredit mot säkerhet av borgen eller fordringsbevis som utfärdats av en styrelseledamot eller förvärva en fordran för vilken en styrelseledamot är betalningsskyldig. I 2 kap. 18 § sägs att bestämmelsen skall tillämpas också på garantiförbindelser som banken ikläder sig. Av den föreslagna bestämmelsen följer att vad som gäller för kreditgivning etc. till styrelseledamöter också gäller för ledamöter i tillsynsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag som driver bankrörelse.

Enligt 7 kap. 6 § får Finansinspektionen, när det anses nödvändigt, sammankalla styrelsen i en bank. Vid ett sådant styrelsesammanträde får företrädare för inspektionen närvara och delta i överläggningarna. Finansinspektionen föreslås nu få motsvarande rätt i fråga om tillsynsorganet. Dessa bestämmelser torde komma att tillgripas endast i allvarliga undantagsfall, t.ex. om inspektionen konstaterat sådana allvarliga missförhållanden i bolagets verksamhet att inspektionen anser det nödvändigt att framföra sina synpunkter direkt till bolagets styrelse. I ett

dualistiskt organiserat europabolag ansvarar ledningsorganet för bolagets ledning och förvaltning, dvs. uppgifter som ankommer på styrelsen i ett svenskt aktiebolag. Tillsynsorganet kontrollerar emellertid ledningsorganets förvaltning samt väljer och entledigar ledamöterna i ledningsorganet (artikel 40.1 i SE-förordningen). På motsvarande sätt som Finansinspektionen kan sammankalla styrelsen i en bank – eller med stöd av bestämmelserna i denna paragraf och 17 § andra stycket lagen om europabolag, ledningsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag – bör inspektionen också kunna sammankalla tillsynsorganet om det anses nödvändigt.

7 kap. 16 § innehåller bestämmelser om återkallelse av oktroj. Enligt första stycket punkten 8 skall en svensk banks oktroj återkallas om någon som ingår i bankens styrelse inte uppfyller de krav som anges i 9 kap. 3 § tredje stycket 3 och fjärde stycket bankrörelselagen, dvs. de krav på lämplighet som ställs på styrelseledamöter och ägare för att en bank skall beviljas oktroj. Enligt 7 kap. 16 § fjärde stycket får oktrojen emellertid återkallas bara om Finansinspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i styrelsen och han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader gått, fortfarande finns kvar i styrelsen. Om bankrörelse drivs av ett dualistiskt organiserat europabolag föreslås här att oktrojen under motsvarande förutsättningar får återkallas också om ledamöterna i tillsynsorganet inte uppfyller de krav som ställs.

I 7 kap. 27 § finns bestämmelser som gäller den som är ledamot eller suppleant i styrelsen för Finansinspektionen eller befattningshavare där. Dessa personer får inte ingå i styrelsen för en bank, vara anställda i en bank eller äga aktier i ett bankaktiebolag. Av den här föreslagna bestämmelsen följer att den som är ledamot eller suppleant i styrelsen för Finansinspektionen eller befattningshavare där inte heller får vara ledamot i tillsynsorganet i ett dualistiskt organiserat europabolag som driver bankrörelse.

I 9 kap. 3 § anges de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att oktroj skall beviljas för ett svenskt aktiebolag. För att

oktroj skall beviljas krävs enligt tredje stycket punkten 3 att den som avses ingå i bolagets styrelse har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av en bank och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift. Av paragrafen följer att om bankrörelse avses drivas av ett dualistiskt organiserat europabolag, skall samma krav ställas på dem som avses att ingå som ledamöter i tillsynsorganet.

9 kap. 10 § anger att ett bankaktiebolag skall ha en styrelse med minst tre ledamöter. Den bestämmelsen bör inte tillämpas på dualistiskt organiserade europabolag. I stället gäller enligt 18 § lagen om europabolag att tillsynsorganet skall ha minst fem ledamöter. I *andra meningen* sägs vidare att flertalet av ledamöterna i styrelsen skall vara personer som inte är anställda i banken eller i företag som ingår i en koncern där banken är moderbolag. Syftet med den bestämmelsen är att stärka styrelsens oberoende i förhållande till anställda i ledande positioner. I förarbetena (prop. 1997/98:166 s. 111) sägs att styrelsen inte kan fungera som tillsynsorgan om alltför många av styrelseledamöterna samtidigt är anställda i bankaktiebolaget. Mot bakgrund av det starka intresset av en väl fungerande intern kontroll i banker ansågs intresset av att garantera styrelsens oberoende ställning starkare i bankaktiebolag än i andra aktiebolag. Tillsynsorganet i ett dualistiskt organiserat skall kontrollera ledningsorganets förvaltning. Det är rimligt att denna kontroll inte utövas av ett organ som enbart består av anställda i banken eller i den koncern där banken är dotterbolag. Bestämmelsen i 9 kap. 10 § andra meningen bör därför gälla även för tillsynsorganet.

9 kap. 13 § innehåller bestämmelser om att vissa uppgifter skall lämnas innan styrelseval förrättas vid bolagsstämma. Enligt bestämmelsen i första stycket skall bolagsstämmans ordförande innan styrelseval förrättas i ett bankaktiebolag lämna uppgift till stämman om vilka uppdrag den som valet gäller innehar i andra företag. Denna bestämmelse har sin motsvarighet i 8 kap. 7 § aktiebolagslagen, som dock gäller enbart för publika aktiebolag.

I dualistiskt organiserade europabolag väljer bolagsstämman ledamöter i tillsynsorganet (artikel 40.2 i SE-förordningen).

Ledamöterna i ledningsorganet väljs av tillsynsorganet (artikel 39.2). I fråga om dualistiskt organiserade europabolag föreslås därför att vad som gäller för styrelseval tillämpas på val av ledamot i tillsynsorganet. I 9 kap. 14 § finns bestämmelser om styrelsens upplysningsplikt vid bolagsstämma i bankaktiebolag. Bestämmelserna kompletterar de som finns i aktiebolagslagen. Enligt 17 § tredje stycket lagen om europabolag skall bestämmelserna i aktiebolagslagen om styrelsens upplysningsplikt tillämpas också på tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag. Om bankrörelse drivs av ett dualistiskt organiserat europabolag, skall på motsvarande sätt de särskilda bestämmelserna i denna lag om styrelsens upplysningsplikt tillämpas också på tillsynsorganet.

I *andra stycket* har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

6.6 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

1 kap.

1 §

Försäkringsrörelse får drivas endast av försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som fått tillstånd (koncession) till detta enligt denna lag, om inte annat följer av 2 § eller 10 § tredje stycket.

Av rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE-förordningen) följer att bestämmelserna i denna lag om publika försäkringsaktiebolag skall tillämpas på europabolag med säte i Sverige som driver försäkringsrörelse när det gäller frågor som inte regleras i förordningen. Särskilda bestämmelser om europabolag finns i 1 a kap. denna lag och i lagen (2004:000) om europabolag.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Försäkringsbolagen skall stå under tillsyn av Finansinspektionen.

Registreringsmyndighet för försäkringsbolag är Patent- och registreringsverket.

För varje försäkringsbolag skall finnas ett huvudkontor i Sverige.

I bestämmelsen erinras om att även europabolag får driva försäkringsverksamhet i Sverige och att bestämmelserna i denna lag om publika aktiebolag skall tillämpas på europabolagen. Detta dock om inte annat sägs i SE-förordningen eller 1 a kap. denna lag. Vidare innehåller bestämmelsen en erinran om att särskilda bestämmelser om europabolag finns i lagen om europabolag.

1 a kap. Särskilt om europabolag som driver försäkringsrörelse

1 §

Ett europabolag som med stöd av artikel 8 i SE-förordningen beslutat att bolagets säte skall flyttas till Sverige, får ansöka om koncession och stadfästelse av bolagsordningen innan bolaget har registrerats i Sverige. För en sådan ansökan gäller 2 kap. 3 § andra styckena, 3 a–3 c §§ och 5 §. En sådan ansökan får prövas innan bolaget har registrerats i europabolagsregistret.

Paragrafen behandlar ansökan om koncession av ett europabolag som avser att flytta sitt säte från en annan medlemsstat till Sverige.

I 2 kap. finns bestämmelser om bildande av ett försäkringsbolag. Av det kapitlet framgår att koncession inte kan ges till ett befintligt aktiebolag. I stället ingår koncessionsförfarandet som ett led i bildandet av bolaget. Av 15 a kap. 13 § framgår vidare att vid fusion prövas ansökan om koncession i samband med fu-

sionen. Bestämmelserna i 2 kap. och 15 a kap. är enligt SE-förordningen tillämpliga även på europabolag. De bedöms också gå att förena med SE-förordningens regler om bildande av europabolag och ger då följande resultat.

Vid bildande av ett svenskt europabolag genom fusion behandlas koncessionsansökan i samband med fusionsärendet enligt 15 a kap. 13 §. Vid bildande av holdingbolag i form av ett svenskt europabolag, uppkommer inte frågan om koncession, eftersom holdingbolaget endast övertar aktier som innehas av andra personer eller företag. Bildande av svenskt dotterbolag i form av europabolag skall ske på samma sätt som när ett företag bildar ett dotterbolag i form av ett nationellt publikt aktiebolag. I det fallet blir alltså bestämmelserna i 2 kap. tillämpliga. Ombildning av ett publikt aktiebolag till ett europabolag bör inte ge upphov till några nya frågor om tillstånd. Om aktiebolaget redan har tillstånd att driva försäkringsrörelse fortsätter det tillståndet att gälla för europabolaget. Om aktiebolaget inte har något sådant tillstånd är det inte möjligt att i det skedet ansöka om tillstånd. Det följer av regeln om att befintliga bolag inte kan ansöka om tillstånd att driva försäkringsrörelse.

Om ett europabolag vill flytta sitt säte till Sverige, blir dock bedömningen en annan. Ett europabolag som flyttar sitt säte från en annan medlemsstat till Sverige är redan bildat, om än i en annan medlemsstat. Flertalet bestämmelser om bolags bildande är därför inte aktuella att tillämpa på ett europabolag. Reglerna i försäkringsrörelselagen kan till och med lägga hinder i vägen för ett utländskt europabolag som vill flytta sitt säte till Sverige. För att komma till rätta med det problemet föreslås i den aktuella paragrafen att för en sådan ansökan skall 2 kap. 3 § andra–sjunde styckena, 3 a–3 c §§ och 5 § tillämpas. Av paragrafen framgår att ett befintligt europabolag som beslutat att bolagets säte skall flyttas kan ges koncession. Det framgår vidare att ansökan om koncession kan göras och prövas innan bolaget registrerats i europabolagsregistret.

2 §

Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen, när ett tillstånd enligt 15 a kap. 13 § att verkställa fusionsplanen har meddelats.

I paragrafen behandlas utfärdande av ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen. Beträffande paragrafens närmare innebörd hänvisas till författningskommentaren till 7 § lagen om europabolag.

3 §

Av 10 § lagen (2004:000) europabolag framgår att Finansinspektionen får motsätta sig flyttning av ett europabolags säte på grund av hänsynen till allmänintresset.

Paragrafen innehåller en upplysning om att det i 10 § lagen om europabolag finns bestämmelser som tillåter att Finansinspektionen motsätter sig att ett europabolag flyttar sitt säte.

4 §

När ett europabolag som driver försäkringsrörelse avser att flytta sitt säte tillämpas inte 11–16 §§ lagen (2004:000) om europabolag. I stället tillämpas 5–7 §§ detta kapitel.

Se kommentaren till 9 kap. 33 § bankrörelselagen.

5 §

Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall bolaget ansöka om tillstånd till flyttningen. Frågor om sådant tillstånd prövas av

Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen.

Ansökan skall ges in inom en månad från beslutet.

Till ansökan skall fogas

1. två kopior av protokollet från bolagsstämman på vilken beslut om flyttning fattades,

2. en kopia av förslaget om flyttning,

3. en kopia av den redogörelse som avses i artikel 8.3 i SE-förordningen.

Om bolaget inte har fogat de handlingar som anges i tredje stycket till ansökan eller om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning skall bolaget föreläggas att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta skall ansökan avvisas. Ansökan skall också avvisas om Finansinspektionen vid en prövning enligt 10 § lagen (2004:000) om europa-bolag har motsatt sig flyttningen eller om en sådan prövning inte har ägt rum.

Finansinspektionen skall underrätta registreringsmyndigheten om ansökningar enligt första stycket och om lagakraftvunna beslut som meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.6.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bolagets ansökan om tillstånd att flytta sitt säte. Bestämmelserna stämmer närmast överens med 15 a kap. 13 §. I övrigt hänvisas till kommentaren till 9 kap. 34 § bankrörelselagen.

6 §

Tillstånd till flyttningen av säte skall meddelas

1. om bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet, samt

2. bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att flyttningen kan anses förenlig med försäkringstagares eller andra fordringsägares intressen.

Bestämmelsen, som i sak överensstämmer med 15 a kap. 13 § fjärde stycket, har behandlats i avsnitt 3.6. I övrigt, se kommentaren till 9 kap. 35 § bankrörelselagen.

7 §

Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen när tillstånd har meddelats enligt 6 §.

Av paragrafen framgår att Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen även för försäkringsbolag.

Beträffande paragrafens närmare innehåll hänvisas till författningskommentaren till 16 § lagen om europabolag.

Särskilda bestämmelser för dualistiskt organiserade europabolag

8 §

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om ett försäkringsbolags styrelse eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 3 § femte stycket 3 om ledningsprövning,

7 a kap. 10 § om tystnadsplikt,

8 kap. 2 § första och andra styckena om förtida avgång,

8 kap. 4 § om bosättningskrav och obehörighetsgrunder,

8 kap. 6 § om anmälan av aktieinnehav,

8 kap. 10 § andra stycket första och andra meningarna och tredje stycket om sammankallande till styrelsesammanträde respektive om protokoll,
 8 kap. 11 § första stycket andra meningen om beslutsunderlag,
 8 kap. 12 § första stycket om jäv,
 8 kap. 17 § om registrering,
 9 kap. 5 § andra stycket 3 om beslut om ansvarsfrihet,
 9 kap. 12 § om upplysningsplikt mot stämman,
 9 kap. 20 § första stycket om klander av stämmobeslut,
 9 kap. 21 § om talan mot bolaget och skiljeförfarande,
 10 kap. 5 § första stycket 1 om revisorsjäv,
 10 kap. 11 § första och tredje styckena om revisionsberättelsen,
 10 kap. 12 om revisors erinringar,
 11 kap. 11 § första stycket 1 om jäv för lekmannarevisorer,
 11 kap. 14 § om lekmannarevisorns granskningsrapport,
 12 kap. 12 § om förbud mot vissa lån m.m.,
 14 kap. 18 § andra och tredje styckena om styrelseval i samband med upphörande av likvidation,
 16 kap. 1 och 4–6 §§ om skadestånd,
 19 kap. 8 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen,
 19 kap. 9 § andra stycket om rätt för Finansinspektionen att närvara vid styrelsesammanträde och delta i överläggningarna,
 19 kap. 11 § andra stycket 4 och åttonde stycket 1 om återkallelse av koncession,
 19 kap. 16 § första meningen om förbud för en ledamot i Finansinspektionens styrelse att ingå i ett svenskt försäkringsbolags styrelse, samt
 20 kap. 4 a § om avregistrering av ledamot.
 Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Paragrafen gäller för europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen, dvs.

dualistiskt organiserade europabolag. Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

Någon motsvarighet till tillsynsorganet i dualistiskt organiserade bolag finns inte i svensk associationsrätt. Vad som gäller för tillsynsorganet finns reglerat i SE-förordningen och 17 § tredje stycket lagen om europabolag som hänvisar till bestämmelser i aktiebolagslagen. Eftersom aktiebolagslagen inte är tillämplig på försäkringsaktiebolag måste hänvisningar till motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen tas in i ny bestämmelse. Därutöver finns det behov av att särskilt reglera tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag som driver försäkringsrörelse. På motsvarande sätt som i lagen om europabolag bör därför vissa av de bestämmelser som gäller för styrelsen eller dess ledamöter också tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter. Dessa bestämmelser berörs nedan.

Bestämmelserna i 2 kap. 3 § femte stycket 3, 7 a kap. 10 §, 9 kap. 12 §, 12 kap. 12 §, 19 kap. 8 §, 19 kap. 11 § andra stycket 4 och åttonde stycket 1 samt 19 kap. 16 § motsvaras i sak av 9 kap. 3 § tredje stycket 3 bankrörelselagen, 7 kap. 13 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag, 9 kap. 14 § bankrörelselagen, 2 kap. 17 § första stycket 1 bankrörelselagen, 7 kap. 6 § bankrörelselagen, 7 kap. 16 § första stycket 8 och fjärde stycket respektive 7 kap. 27 § bankrörelselagen. Beträffande dessa paragrafers närmare innehåll hänvisas således till de ovan angivna bestämmelserna och 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

I *andra stycket* har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

9 §

Tillsynsorganet skall, utöver vad som anges i SE-förordningen, till varje ordinarie bolagsstämma avge ett yttrande angående årsredovisningen och revisionsberättelsen. Beträffande tillhanda-

hållandet av detta yttrande skall 9 kap. 9 § fjärde stycket denna lag tillämpas. I 22 § lagen (2004:000) om europabolag finns ytterligare bestämmelser om tillsynsorganets uppgift.

Bestämmelsen överensstämmer med lydelsen av 17 § fjärde stycket lagen om europabolag. Eftersom det i 17 § fjärde stycket lagen om europabolag hänvisas till aktiebolagslagen, som inte är tillämplig för försäkringsaktiebolag, förs i stället en motsvarande bestämmelse in i försäkringsrörelselagen; dock med en hänvisning till denna lag i stället för aktiebolagslagen.

Beträffande bestämmelsens närmare innehåll hänvisas till författningskommentaren till 17 § fjärde stycket lagen om europabolag.

8 kap.

4 §

Verkställande direktören och minst halva antalet styrelseledamöter skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte något annat tillåts i särskilda fall. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av synnerlig vikt prövas dock av regeringen.

Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte vara styrelseledamot eller verkställande direktör. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

En juridisk person kan inte vara styrelseledamot.

I paragrafen har förts in ett nytt *tredje stycke*. Bestämmelsen där överensstämmer med den som föreslås i 8 kap. 9 § tredje stycket aktiebolagslagen, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

6.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder

6 §

För fondbolag gäller vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet om inte annat följer av denna lag.

Ett fondbolag skall ha sitt huvudkontor i Sverige.

Ett fondbolag skall ha ett aktiekapital som med hänsyn till verksamhetens omfattning är tillräckligt stort. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om aktiekapitalets storlek.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i 7 § första stycket 1 om förbud mot att handla med fonden och i 41 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i fjärde stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Enligt första stycket i paragrafen gäller för fondbolag vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet om inte annat följer av denna lag.

I fjärde stycket, som är nytt, har införts en bestämmelse om vilka bestämmelser om styrelsen i denna lag som gäller för tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag. Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

Bestämmelsen i fjärde stycket har sin motsvarighet i 9 kap. 37 § bankrorelselagen m.fl. lagar. Se författningskommentaren till denna bestämmelse i bankrorelselagen. De bestämmelser som föreslås bli tillämpliga på tillsynsorganet behandlas i det följande.

Enligt 7 § *första stycket punkten 1* får den som har insyn i ett fondbolags dagliga handel och samtidigt är styrelseledamot inte för egen räkning förvärva fondpapper eller andra finansiella instrument från en fond eller sälja sådana till fonden eller i övrigt handla med fonden. Detta skall gälla också för ledamöter i tillsynsorganet om fondbolaget är ett dualistiskt organiserat europabolag.

41 § innehåller bestämmelser som ger Finansinspektionen rätt att sammankalla styrelsen i ett fondbolag. Finansinspektionen föreslås nu få motsvarande rätt att kalla till sammanträde i tillsynsorganet, samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, som inspektionen har i fråga om styrelsesammanträde. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 7 kap. 6 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

I *femte stycket* har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

6.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

2 kap.

4 §

Ett värdepappersbolag skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Bolaget skall ha en verkställande direktör.

I ett värdepappersbolag skall revisorerna vara auktoriserade eller godkända revisorer. Minst en av de av stämman utsedda revisorerna skall vara auktoriserad revisor eller godkänd revisor som avlagt revisorsexamen. Till revisor kan även ett registrerat revisionsbolag utses. Bestämmelser om vem som kan vara huvudansvarig för revisionen och om underrättelseskyldighet finns i 17 § revisorslagen (2001:883).

För varje värdepappersbolag skall finnas ett huvudkontor i Sverige.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

1 kap. 8 § om tystnadsplikt,

2 kap. 1 § första stycket 4 om ledningsprövning,

3 kap. 7 § andra stycket 1 och femte stycket om kredit m.m. till styrelseledamot,

6 kap. 6 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt

6 kap. 9 § tredje stycket 2 och fjärde stycket om återkallelse av tillstånd.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i fjärde stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Enligt första stycket skall ett värdepappersbolag ha en styrelse med minst fem ledamöter. Av 17 § andra stycket lagen om europabolag följer att denna bestämmelse – och övriga bestämmelser om styrelsen – är tillämplig också på ledningsorganet i dualistiskt organiserade europabolag.

I fjärde stycket, som är nytt, föreslås en bestämmelse som anger vilka bestämmelser om styrelsen i denna lag som gäller också för tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag. Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i 9 kap. 37 § bankrörelselagen. När det finns samma bestämmelser i de båda lagarna har de bedömts på samma sätt. De bestämmelser som föreslås bli tillämpliga på tillsynsorganet behandlas i det följande.

Enligt 1 kap. 8 § gäller tystnadsplikt för uppgifter om en uppdragsgivares affärsförhållanden eller personliga förhållanden

som en styrelseledamot eller befattningshavare har fått i den egenskapen. I artikel 49 i SE-förordningen föreskrivs tystnadsplikt för ledamöter i ett europabolags organ för information dessa innehar om europabolaget och vars röjande skulle skada bolagets intressen. Information om bolagets uppdragsgivare omfattas således inte av den bestämmelsen. Den tystnadsplikt som enligt bestämmelsen i lagen om värdepappersrörelse gäller för styrelseledamöter i värdepappersbolag bör därför gälla också för ledamot i tillsynsorganet.

I 2 kap. 1 § anges de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att tillstånd att driva värdepappersrörelse skall meddelas. Enligt första stycket punkten 4 skall styrelseledamöterna lämplighetsprövas. Bestämmelsen, som föreslås bli tillämplig på tillsynsorganet, har sin motsvarighet i bl.a. 9 kap. 3 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

Enligt 3 kap. 7 § får ett värdepappersbolag inte lämna kredit till en styrelseledamot på andra villkor än sådana som bolaget normalt ställer upp. Bolaget får inte heller på andra villkor än det normalt ställer upp lämna kredit mot säkerhet av borgen eller fordringsbevis som utfärdats av en styrelseledamot eller förvärva en fordran för vilken en styrelseledamot är betalningsskyldig. Om verksamheten drivs av ett dualistiskt organiserat europabolag skall vad som gäller för kreditgivning etc. till styrelseledamöter gälla också för ledamöter i tillsynsorganet. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 2 kap. 17 § bankrörelselagen.

6 kap. 6 § innehåller bestämmelser som ger Finansinspektionen rätt att sammankalla styrelsen i ett värdepappersbolag. Finansinspektionen föreslås nu få motsvarande rätt att kalla till sammanträde i tillsynsorganet, samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, som inspektionen har i fråga om styrelsesammanträde. Samma lösning föreslås i fråga om motsvarande bestämmelse i 7 kap. 6 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

6 kap. 9 § innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd att driva värdepappersrörelse. Bestämmelsen i tredje stycket punkten 2 anger att ett tillstånd att driva värdepappersrörelse skall återkallas om någon i bolagets styrelse inte uppfyller de krav på lämplighet som ställs på en sådan person. Detsamma föreslås här gälla om ledamöterna i tillsynsorganet inte uppfyller de krav som ställs på dem. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 7 kap. 16 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

I femte stycket har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

6.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet

1 kap.

2 §

Auktorisation och tillstånd kan meddelas svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och utländska företag.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning,

8 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning,

11 kap. 5 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt

11 kap. 7 § första stycket 4 och fjärde stycket om återkallelse av auktorisation eller tillstånd.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i andra stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

I paragrafen föreslås ett nytt *andra stycke* som anger vilka bestämmelser om styrelsen i denna lag som gäller också för tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag. Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 9 kap. 37 § bankrörelselagen. När det finns samma bestämmelser i de båda lagarna har de bedömts på samma sätt. De bestämmelser som föreslås bli tillämpliga på tillsynsorganet behandlas i det följande.

I 2 kap. 2 § anges de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att auktorisation som börs skall meddelas. För tillstånd att driva clearingverksamhet finns motsvarande bestämmelse i 8 kap. 2 §. I paragrafernas första stycken punkten 4 finns bestämmelser om ledningsprövning. De föreslås här bli tillämpliga också på ledamöterna i tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag. Bestämmelserna har sin motsvarighet i bl.a. 9 kap. 3 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

11 kap. 5 § innehåller bestämmelser som ger Finansinspektionen rätt att sammankalla styrelsen i ett bolag under tillsyn. Finansinspektionen föreslås nu få motsvarande rätt att kalla till sammanträde i tillsynsorganet, samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, som inspektionen har i fråga om styrelsesammanträde. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 7 kap. 6 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

11 kap. 7 § innehåller bestämmelser om återkallelse av auktorisation eller tillstånd. Bestämmelsen i första stycket punkten 4 anger att ett tillstånd att driva verksamhet skall återkallas om någon i bolagets styrelse inte uppfyller de krav som ställs på en sådan person. Detsamma förslås här gälla om ledamöterna i

tillsynsorganet inte uppfyller de krav som ställs på dem. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 7 kap. 16 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

I *tredje stycket* har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

6.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet

2 kap.

2 §

Ansökan om tillstånd får göras innan företaget har registrerats i aktiebolags-, *europabolags*- eller föreningsregistret.

Om en *ansökan om tillstånd* har gjorts inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande respektive beslutet om att bilda föreningen, räknas den i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) och den i 2 kap. 3 § första stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar föreskrivna tiden från tillståndsbeslutet.

Till ansökan skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad en sådan plan skall innehålla.

Beträffande den närmare innebörden av den förslagna bestämmelsen hänvisas till 9 kap. 1 § bankrörelselagen.

5 §

Ett kreditmarknadsföretag skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Företaget skall ha en verkställande direktör.

För varje kreditmarknadsföretag skall finnas ett huvudkontor i Sverige.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 1 § första stycket 4 om ledningsprövning,

3 kap. 10 § första stycket 1 och fjärde stycket om kredit m.m. till styrelseledamot,

5 kap. 6 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt

5 kap. 17 § första stycket 5 och andra stycket om återkallelse av tillstånd.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i tredje stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Enligt första stycket i paragrafen skall ett kreditmarknadsföretag ha en styrelse med minst fem ledamöter. Av 17 § andra stycket lagen om europabolag följer att denna bestämmelse – och övriga bestämmelser om styrelsen – är tillämplig också på ledningsorganet i dualistiskt organiserade europabolag.

I tredje stycket, som är nytt, föreslås en bestämmelse som anger vilka bestämmelser om styrelsen i denna lag som gäller också för tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag. Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i 9 kap. 37 § bankrörelselagen. När det finns samma bestämmelser i de båda lagarna har de bedömts på samma sätt. De bestämmelser som föreslås bli tillämpliga på tillsynsorganet behandlas i det följande.

I 2 kap. 1 § anges de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att tillstånd att driva finansieringsverksamhet skall meddelas. Enligt första stycket punkten 4 skall styrelseledamöternas

lämplighet provas. Bestämmelsen, som föreslås gälla även för ledamöterna i tillsynsorganet, har sin motsvarighet i bl.a. 9 kap. 3 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

Enligt 3 kap. 10 § får ett kreditmarknadsbolag inte lämna kredit till en styrelseledamot på andra villkor än sådana som bolaget normalt ställer upp. Bolaget får inte heller på andra villkor än det normalt ställer upp lämna kredit mot säkerhet av borgen eller fordringsbevis som utfärdats av en styrelseledamot eller förvärva en fordran för vilken en styrelseledamot är betalnings-skyldig. Om verksamheten drivs av ett dualistiskt organiserat europabolag skall vad som gäller för kreditgivning etc. till styrelseledamöter gälla också för ledamöter i tillsynsorganet. 3 kap. 10 § har sin motsvarighet i bl.a. 2 kap. 17 § bankrörelselagen.

5 kap. 6 § innehåller bestämmelser som ger Finansinspektionen rätt att sammankalla styrelsen i ett kreditmarknadsbolag. Finansinspektionen föreslås nu få motsvarande rätt att kalla till sammanträde i tillsynsorganet, samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, som inspektionen har i fråga om styrelsesammanträde. Samma lösning föreslås bl.a. i fråga om motsvarande bestämmelse i 7 kap. 6 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

5 kap. 17 § innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd att driva finansieringsverksamhet. Bestämmelsen i första stycket punkten 5 anger att ett tillstånd att driva finansieringsverksamhet skall återkallas om någon i bolagets styrelse inte uppfyller de krav på lämplighet som ställs på en sådan person. Detsamma föreslås här gälla om ledamöterna i tillsynsorganet inte uppfyller de krav som ställs på dem. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 7 kap. 16 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

I fjärde stycket har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även

på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

6.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag

7 kap.

13 §

En styrelseledamot eller befattningshavare hos ett holdingföretag med finansiell verksamhet eller ett holdingföretag med blandad verksamhet som i den egenskapen får kunskap om affärsförhållanden i ett företag som enligt 7 § skall lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med det uppgiftslämnande företagets intresse.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag tillämpas vad som sägs om styrelseledamot i första stycket på ledamot i tillsynsorganet.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att den i tredje stycket angivna bestämmelsen skall tillämpas också på ledamöter i ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan.

Enligt första stycket i paragrafen gäller tystnadsplikt för uppgifter om vissa andra bolag som en styrelseledamot i ett holdingbolag har fått i den egenskapen.

I artikel 49 i SE-förordningen föreskrivs tystnadsplikt för ledamöter i ett europabolags organ för information dessa innehar om europabolaget och vars röjande skulle skada bolagets intressen. Information om andra företag omfattas således inte av

den bestämmelsen. Den tystnadsplikt som enligt denna bestämmelse gäller för styrelseledamöter i holdingbolag bör därför gälla också för ledamot i tillsynsorganet om bolaget är ett dualistiskt organiserat europabolag. Detta framgår av *tredje stycket*.

I *fjärde stycket* har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ledamöter i ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan.

6.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

5 kap.

1 §

Utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag skall årsredovisningen innehålla de upplysningar som anges i 3–6 §§ nedan. Upplysningarna skall lämnas i noter. Om det inte står i strid med kravet på överskådlighet, får upplysningarna i stället lämnas i balansräkningen eller resultaträkningen. Vidare skall, med beaktande av vad som föreskrivs i 2 §, följande bestämmelser om tilläggsupplysningar i 5 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) tillämpas:

1 § andra stycket om hänvisningar till noter, 2 § om värderings- och omräkningsprinciper,

3 § om anläggningstillgångar,

4 § om uppgifter om taxeringsvärden,

5 § om uppskrivningsfond,

8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag,

12 § om lån till ledande befattningshavare,

13 § om konvertibla lån,

14 § andra och tredje styckena om förändringar i eget kapital

m.m.,

16 § första stycket och 17 § första stycket om upplysningar om skatt,

- 18 § om medelantalet anställda under räkenskapsåret,
- 18 a § om sjukfrånvaro,
- 19–21 §§ om löner, andra ersättningar och sociala kostnader,
- 22 § om pensioner och liknande förmåner,
- 23 § om tidigare styrelse och verkställande direktör,
- 24 § om suppleanter och vice verkställande direktör,
- 25 § om avtal om avgångsvederlag,
- 26 § om uppgift om moderföretag, samt
- 27 § om europabolag.

Årsredovisningslagens 5 kap. har kompletterats med en ny bestämmelse, 27 §, som innehåller vissa särskilda redovisningsregler för europabolag som är organiserade enligt den dualistiska modellen. 5 kap. 1 § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag innehåller en uppräkningslista av bestämmelser i årsredovisningslagen som skall tillämpas även på kreditinstitut och värdepappersbolag. Den uppräkningslistan har kompletterats med den nya bestämmelsen i 5 kap. 27 § årsredovisningslagen. På så sätt kommer samma krav på upplysningar i årsredovisningen att gälla beträffande kreditinstitut och värdepappersbolag som övriga europabolag. För en närmare kommentar till innebörden av hänvisningen hänvisas till kommentaren till lagen om ändring i årsredovisningslagen.

6.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

5 kap.

1 §

Utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag skall årsredovisningen innehålla de upplysningar som anges i 3–6 §§ nedan. Upplysningarna skall lämnas i noter. Om det inte står i strid med kravet på överskådlighet, får upplysningarna i stället lämnas i balansräkningen eller resultaträkningen. Vidare skall,

med beaktande av vad som föreskrivs i 2 §, följande bestämmelser om tilläggsupplysningar i 5 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) tillämpas:

- 1 § andra stycket om hänvisningar till noter,
- 2 § om värderings- och omräkningsprinciper,
- 3 § om anläggningstillgångar,
- 4 § om uppgifter om taxeringsvärden,
- 5 § om uppskrivningsfond,
- 7 § om inköp och försäljning mellan koncernföretag,
- 8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag,
- 10 § andra stycket om kort- och långfristiga balansposter,
- 11 § om ställda säkerheter,
- 12 § om lån till ledande befattningshavare,
- 13 § om konvertibla lån,
- 14 § andra och tredje styckena om förändringar i eget kapital m.m.,
- 16 § första stycket och 17 § första stycket om upplysningar om skatt,
- 18 § om medelantalet anställda under räkenskapsåret,
- 18 a § om sjukfrånvaro,
- 19–21 §§ om löner, andra ersättningar och sociala kostnader,
- 22 § om pensioner och liknande förmåner,
- 23 § om tidigare styrelse och verkställande direktör,
- 24 § om suppleanter och vice verkställande direktör,
- 25 § om avtal om avgångsvederlag,
- 26 § om uppgift om moderföretag, samt
- 27 § om *europabolag*.

Se kommentaren ovan angående lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

6.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument

5 §

En central värdepappersförvarare skall ha en styrelse med minst fem ledamöter och en verkställande direktör.

I fråga om europabolag med säte i Sverige som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i 2 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning samt i 9 kap. 3 § första stycket 4 och fjärde stycket om återkallelse av auktorisation tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i andra stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Enligt första stycket i paragrafen skall central värdepappersförvarare ha en styrelse med minst fem ledamöter. Av 17 § andra stycket lagen om europabolag följer att denna bestämmelse – och övriga bestämmelser om styrelsen – är tillämplig också på ledningsorganet i dualistiskt organiserade europabolag.

I *andra stycket*, som är nytt, föreslås en bestämmelse som anger vilka bestämmelser om styrelsen i denna lag som gäller också för tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag. Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 9 kap. 37 § bankrörelselagen. När det finns samma bestämmelser i de båda lagarna har de bedömts på samma sätt. De bestämmelser som föreslås bli tillämpliga på tillsynsorganet behandlas i det följande.

I 2 kap. 2 § anges de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att auktorisation som central värdepappersförvarare skall meddelas. Bestämmelsen i första stycket punkten 4 om ledningsprövning, som skall tillämpas också på ledamöterna i tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag, har sin mot-

svarighet i bl.a. 9 kap. 3 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

9 kap. 3 § innehåller bestämmelser om återkallelse av auktorisation som central värdepappersförvarare. Bestämmelsen i första stycket punkten 4 anger att auktorisationen skall återkallas om någon i bolagets styrelse inte uppfyller de krav som ställs på en sådan person. Detsamma föreslås här gälla om ledamöterna i tillsynsorganet inte uppfyller de krav som ställs på dem. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 7 kap. 16 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

I tredje stycket har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

6.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument

3 §

Följande fysiska personer anses enligt denna lag ha insynsställning i ett aktiemarknadsbolag:

1. ledamot eller suppleant i bolagets eller dess moderföretags styrelse,
2. verkställande direktör eller vice verkställande direktör i bolaget eller dess moderföretag,
3. revisor eller revisorssuppleant i bolaget eller dess moderföretag,
4. bolagsman i ett handelsbolag som är bolagets moderföretag, dock inte kommanditdelägare,
5. innehavare av annan ledande befattning i eller annat kvalificerat uppdrag av stadigvarande natur för bolaget eller dess moderföretag, om befattningen eller uppdraget normalt kan

antas medföra tillgång till icke offentliggjord information om sådant förhållande som kan påverka kursen på aktierna i bolaget,

6. befattningshavare eller uppdragstagare enligt 1–3 eller annan ledande befattningshavare i ett dotterföretag, om denne normalt kan antas få tillgång till icke offentliggjord information om sådant förhållande som kan påverka kursen på aktierna i bolaget,

7. den som äger aktier i bolaget, motsvarande minst tio procent av aktiekapitalet eller av röstetalet för samtliga aktier i bolaget, eller äger aktier i denna omfattning tillsammans med sådan fysisk eller juridisk person som är aktieägaren närstående på det sätt som anges i 5 § första stycket.

Finansinspektionen skall på begäran av aktiemarknadsbolaget eller dess moderföretag pröva frågan om en befattningshavare eller uppdragstagare har en sådan ledande ställning eller ett sådant kvalificerat uppdrag som avses i första stycket 5 eller 6.

I fråga om europabolag tillämpas vad som sägs i första stycket 1 om styrelseledamot på ledamot i lednings-, förvaltnings- eller tillsynsorganen.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.20.

I paragrafen anges de fysiska personer som enligt denna lag anses ha insynsställning i ett aktiemarknadsbolag. I likhet med vad som gäller för styrelseledamöter skall ledamöter i lednings-, förvaltnings- och tillsynsorganen i ett europabolag räknas in i denna grupp av personer. En bestämmelse med detta innehåll har förts in i *tredje stycket*, som är nytt. När det gäller lednings- eller förvaltningsorganen utgör tillägget ett förtydligande av vad som följer redan av lagen om europabolag (se 17 och 19 §§).

6.16 Förslag till lag om ändring av lagen (2002:149) om elektroniska pengar

2 kap.

Ledning och huvudkontor

9 §

Ett institut för elektroniska pengar skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Institutet skall ha en verkställande direktör.

För varje institut för elektroniska pengar skall det finnas ett huvudkontor i Sverige.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i 2 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning samt i 6 kap. 13 § första stycket 5 och andra stycket om återkallelse av tillstånd tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i tredje stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

I paragrafens tredje stycke finns en ny bestämmelse som anger vilka bestämmelser om styrelsen som gäller också för tillsynsorganet i dualistiskt organiserade europabolag.

Förslaget har behandlats i avsnitt 3.18.

I 2 kap. 2 § anges vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att tillstånd att ge ut elektroniska pengar skall meddelas. Enligt första stycket punkten 4 skall styrelseledamöternas lämplighet prövas. Bestämmelsen, som föreslås gälla även för ledamöterna i tillsynsorganet, har sin motsvarighet i bl.a. 9 kap. 3 § bankrörelselagen. Se även vad som sägs om den parag-

rafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

6 kap. 13 § innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd att ge ut elektroniska pengar. Bestämmelsen i första stycket punkten 5 anger att tillståndet skall återkallas om någon i bolagets ledning inte uppfyller de krav som ställs på en sådan person. Detsamma föreslås här gälla om ledamöterna i tillsynsorganet inte uppfyller de krav som ställs på dem. Bestämmelsen har sin motsvarighet i bl.a. 7 kap. 16 § bankrörelselagen m.fl. lagar. Se även vad som sägs om den paragrafen i författningskommentaren till 9 kap. 37 § bankrörelselagen.

I *fjärde stycket* har tagits in en erinran om att nämnda bestämmelser, enligt lagen om europabolag, skall tillämpas även på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Bilaga 1

Promemorians lagförslag

1. Förslag till lag om europabolag

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE-förordningen).

Vad som sägs i denna lag om europabolag gäller, om annat inte anges, endast europabolag med säte i Sverige.

Bokföringsskyldighet

2 § Ett europabolag är bokföringsskyldigt enligt bokföringslagen (1999:1078).

Av 11 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. följer att ett europabolag som har sitt säte i en annan medlemsstat men som bedriver verksamhet i Sverige genom filial är skyldigt att hålla filialens bokföring skild från bolagets bokföring i övrigt.

Firma

3 § Ett europabolags firma skall innehålla beteckningen ”SE”. Firman skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående firmor som är införda i det europabolagsregister som avses i 8 §.

Ytterligare bestämmelser om firma finns i firmalagen (1974:156).

Arbetstagarinflytandet i europabolag

4 § Regler om arbetstagarinflytande i europabolag finns i lagen(2004:000) om arbetstagarinflytande i europabolag.

Bildandet av ett europabolag*Deltagande i bildandet av ett europabolag*

5 § Ett aktiebolag som har sitt huvudkontor i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får delta i bildandet av ett europabolag, om bolaget

1. är bildat i överensstämmelse med lagstiftningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
2. har sitt säte i den stat som avses i 1, samt
3. har faktisk och fortlöpande anknytning till ekonomin i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I fall som avses i artikel 2.3 i SE-förordningen skall vad som sägs i första stycket om ett aktiebolag gälla även en ekonomisk förening.

Ett finansiellt bolags deltagande i bildandet av ett europabolag genom fusion

6 § Ett bolag som står under Finansinspektionens tillsyn får inte delta i bildandet av ett europabolag enligt artikel 2.1 i SE-förordningen, om inspektionen på grund av hänsynen till allmän-

intresset motsätter sig detta före utfärdandet av det intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen.

Bolaget skall hos Finansinspektionen ansöka om prövning enligt första stycket.

Om det finns något hinder mot att ta upp ansökan till prövning, skall Finansinspektionen förelägga bolaget att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte följer föreläggandet, skall ansökan avvisas.

En ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan som avser bildandet av ett europabolag genom fusion skall avslås, om Finansinspektionen inte har prövat en ansökan som avses i andra stycket eller om inspektionen vid en sådan prövning har motsatt sig fusionen. För prövningen av om en ansökan enligt första meningen skall avslås gäller vad som sägs i 14 kap. 15 § aktiebolagslagen (1975:1385), 9 kap. 25 § bankrörelselagen (1987:617) eller 15 a kap. 13 § försäkringsrörelselagen (1982:713), beroende på vilken lag som är tillämplig på fusionen.

Om ansökan enligt fjärde stycket inte kan bifallas på grund av att prövning enligt andra stycket pågår och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får dock ansökan förklaras vilande under högst sex månader.

Utfärdande av intyg vid bildande av ett europabolag genom fusion

7 § Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen, när

1. verket enligt 14 kap. 17 § aktiebolagslagen (1975:1385) har meddelat ett aktiebolag tillstånd att verkställa bolagsstämman beslut om att delta i bildandet av ett europabolag genom fusion, eller
2. rätten enligt 14 kap. 18 § samma lag har meddelat sådant tillstånd.

Register över europabolag, m.m.

Registreringsmyndighet

8 § Patent- och registreringsverket är registreringsmyndighet för europabolag.

Verket skall föra ett register (europabolagsregistret) över europabolag. Vad som föreskrivs i aktiebolagslagen (1975:1385) och andra författningar om registrering i aktiebolagsregistret tillämpas också beträffande registrering i europabolagsregistret. När det gäller europabolag som bedriver bankrörelse eller försäkringsrörelse skall bestämmelserna i aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen (1982:713) och andra författningar om registrering i bankregistret respektive försäkringsregistret tillämpas beträffande registrering i europabolagsregistret.

Föreskrifter om avgifter i registreringsärenden enligt denna lag meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Patent- och registreringsverket.

Offentliggörande av förslag till beslut i vissa fall

9 § Lednings- eller förvaltningsorganet skall ge in sådana förslag till beslut som avses i artiklarna 8.2, 32.2, 37.4 och 66.3 i SE-förordningen till Patent- och registreringsverket för registrering. Uppgift om registreringen skall utan dröjsmål kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om förslaget inte kungörs i sin helhet, skall det i kungörelsen lämnas uppgift om var det hålls tillgängligt.

Flyttning av ett europabolags säte

Finansinspektionens rätt att motsätta sig flyttning

10 § Ett bolag som står under Finansinspektionens tillsyn får inte flytta sitt säte från Sverige, om inspektionen inom den frist

som anges i artikel 8.6 i SE-förordningen motsätter sig flyttningen.

Bolaget skall senast två veckor efter offentliggörandet av förslaget om flyttning hos Finansinspektionen ansöka om prövning enligt artikel 8.14 i SE-förordningen. Inspektionen får motsätta sig flyttningen endast på grund av hänsynen till allmänintresset.

Om det finns något hinder mot att ta upp ansökan till prövning, skall Finansinspektionen förelägga bolaget att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta, skall ansökan avvisas.

Om Finansinspektionen beslutar att inte motsätta sig flyttningen, skall inspektionen utfärda ett intyg om detta.

Underrättelse till bolagets borgenärer

11 § Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall bolaget skriftligen underrätta bolagets kända borgenärer om beslutet.

Underrättelsen skall innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt artikel 8.4 i SE-förordningen ta del av förslaget om flyttning och av en sådan redogörelse som avses i artikel 8.3. Vidare skall underrättelsen innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt 13 § motsätta sig flyttning.

Ansökan om tillstånd

12 § Bolaget skall hos Patent- och registreringsverket ansöka om tillstånd till flyttningen av säte till en annan medlemsstat. Ansökan skall ges in inom en månad från beslutet.

Till ansökan skall fogas

1. två kopior av protokollet från bolagsstämman på vilken beslut om flyttning fattades,
2. en kopia på förslaget om flyttning,

3. en kopia av den redogörelse som avses i artikel 8.3 i SE-förordningen,

4. intyg från bolagets lednings- eller förvaltningsorgan eller verkställande direktör om att bolagets kända borgenärer har underrättats enligt 11 §, och

5. beträffande sådana bolag som avses i 10 §, ett intyg från Finansinspektionen enligt 10 § fjärde stycket.

Om bolaget inte har fogat de handlingar som anges i andra stycket till ansökan eller om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning, skall Patent- och registreringsverket förelägga bolaget att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta, skall ansökan avvisas.

Handläggning hos Patent- och registreringsverket

13 § Om Patent- och registreringsverket har tagit upp en ansökan enligt 12 § till prövning, skall verket kalla bolagets borgenärer.

Kallelsen enligt första stycket skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta.

Kallelsen skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Patent- och registreringsverket skall skicka en särskild underrättelse om kallelsen till kronofogdemyndigheten i den region där bolaget har sitt säte.

14 § Om en borgenär som har blivit kallad enligt 13 § inom föreskriven tid motsätter sig att bolaget flyttar säte, skall Patent- och registreringsverket överlämna ärendet till rätten i den ort där bolaget har sitt säte. Om ingen borgenär har motsatt sig flyttningen, skall verket meddela bolaget begärt tillstånd.

Handläggning hos rätten

15 § Om ett ärende om flyttning av bolagets säte till en annan medlemsstat har överlämnats till rätten, skall tillstånd till flyttningen meddelas, om bolaget visar att de borgenärer som har motsatt sig denna har fått full betalning eller betryggande säkerhet för fordringar som har uppkommit före den dag som har angetts i föreläggandet enligt 13 § andra stycket. I annat fall skall rätten avslå bolagets ansökan.

Utfärdande av intyg

16 § Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen, när

1. verket har meddelat tillstånd enligt 14 §, eller
2. rätten har meddelat tillstånd enligt 15 §.

Europabolagets organisation

Dualistiskt organiserade europabolag

17 § I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltnings-system som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen gäller följande.

Om inte annat följer av SE-förordningen, skall bestämmelserna i aktiebolagslagen (1975:1385) och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas också på ledningsorganet eller dess ledamöter.

Vad som sägs i följande bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

- 8 kap. 7 § om uppdrag i andra företag,
- 8 kap. 8 § om bosättningskrav,
- 8 kap. 9 § om obehörighetsgrunder,
- 8 kap. 11 och 12 §§ om förtida avgång,
- 8 kap. 15 § om sammankallande till styrelsesammanträde,

8 kap. 18 § andra stycket om beslutsunderlag,
 8 kap. 20 § om jäv,
 8 kap. 21 § om protokoll,
 8 kap. 36 § om registrering,
 8 kap. 37 § om anmälan om aktieinnehav,
 9 kap. 7 § första stycket 3 om beslut om ansvarsfrihet,
 9 kap. 22 och 23 §§ om upplysningsplikt mot stämman,
 9 kap. 39 § om klander av stämmobeslut,
 9 kap. 42 § om talan mot bolaget,
 9 kap. 43 § om skiljeförfarande,
 10 kap. 6 och 35 §§ om revisors erinringar och påpekanden,
 10 kap. 16 § första stycket 2 om revisorsjäv,
 10 kap. 27 och 30 §§ om revisionsberättelsen,
 11 kap. 11 § första stycket 3 om jäv för lekmannarevisor,
 11 kap. 14 § om lekmannarevisorns granskningsrapport,
 12 kap. 7 § om förbud mot vissa lån m.m.,
 13 kap. 44 § andra och tredje styckena om styrelseval i samband med upphörande av likvidation,
 15 kap. 1 och 5–14 §§ om skadestånd, samt
 18 kap. 4 a § om avregistrering av ledamot.

Tillsynsorganet skall till varje ordinarie bolagsstämma avge ett yttrande angående årsredovisningen och revisionsberättelsen. Beträffande tillhandahållande av detta yttrande skall 9 kap. 16 § aktiebolagslagen tillämpas. I 22 § denna lag finns ytterligare bestämmelser om tillsynsorganets uppgifter.

18 § Om en ledamot av tillsynsorganet utses till ledamot i ledningsorganet, får uppdraget som ledamot i det senare organet inte överstiga två månader.

Monistiskt organiserade europabolag

19 § I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltnings-system som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen skall, om inte annat följer av SE-förordningen, bestämmelserna i aktie-

bolagslagen (1975:1385) och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas också på förvaltningsorganet eller dess ledamöter.

Antalet ledamöter i europabolagets organ

20 § Om ett europabolag har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen, skall dess ledningsorgan ha minst tre ledamöter och dess tillsynsorgan minst fem ledamöter.

Om bolaget har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen, skall dess förvaltningsorgan ha minst tre ledamöter.

Den verkställande direktören

21 § I ett europabolag skall det finnas en verkställande direktör.

Om bolaget har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen, skall den verkställande direktören utses av ledningsorganet. Den verkställande direktören får i ett sådant fall inte vara ledamot i tillsynsorganet. Om bolaget har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen, skall den verkställande direktören utses av förvaltningsorganet.

Ytterligare bestämmelser om den verkställande direktören och dennes uppgifter finns i aktiebolagslagen (1975:1385).

Tillsyn

22 § I ett europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen skall såväl tillsynsorganet som ledningsorganet utöva kontroll över den verkställande direktören. Vad som sägs i artiklarna 40 och 41 i SE-förordningen om tillsynsorganets kontroll av ledningsorga-

net skall tillämpas även vid tillsynsorganets och ledningsorganets kontroll över den verkställande direktören.

23 § I ett europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 43–45 i SE-förordningen skall vad som sägs i 22 § om ledningsorganets tillsyn över den verkställande direktören och detta organs rätt att få information från den verkställande direktören tillämpas på förvaltningsorganets tillsyn över den verkställande direktören.

Övriga bestämmelser

Aktieägars initiativrätt

24 § En aktieägare har, oberoende av det antal aktier som han eller hon innehar, rätt att begära att en eller flera nya punkter skall upptas på dagordningen för en bolagsstämma.

En aktieägare som vill få ett ärende behandlat vid en bolagsstämma skall skriftligen begära detta hos förvaltnings- eller ledningsorganet.

Ärendet skall tas upp vid bolagsstämman, om begäran har inkommit

1. senast en vecka före den tidpunkt då kallelse enligt 9 kap. 13 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) tidigast får utfärdas, eller

2. efter den tidpunkt som anges i 1 men i sådan tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till bolagsstämman.

Länsstyrelsens sammankallande av bolagsstämma

25 § Om en bolagsstämma som skall hållas enligt SE-förordningen, bolagsordningen eller ett stämmobeslut inte sammankallas på föreskrivet sätt, skall länsstyrelsen i det län där bolaget har sitt säte på anmälan av en ledamot i förvaltningsorganet, ledningsorganet eller tillsynsorganet eller på anmälan av den

verkställande direktören, en revisor eller en aktieägare genast på bolagets bekostnad sammankalla stämman.

Sanktioner mot europabolag med säte och huvudkontor i olika medlemsstater

26 § Om ett europabolag inte uppfyller skyldigheten i artikel 7 i SE-förordningen att ha sitt säte och sitt huvudkontor i samma stat, skall Patent- och registreringsverket fastställa detta genom ett särskilt beslut. När beslutet har vunnit laga kraft, skall verket förelägga bolaget att inom viss tid göra rättelse. Därvid skall 13 kap. 23 § aktiebolagslagen (1975:1385) tillämpas.

Om bolaget inte följer ett föreläggande enligt första stycket, skall Patent- och registreringsverket förordna att bolaget skall gå i likvidation.

Ett beslut om likvidation enligt andra stycket får inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

Överklagande m.m.

27 § Patent- och registreringsmyndighetens beslut att avskriva en anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol inom två månader från beslutets dag. Detsamma gäller verkets beslut att avvisa en sådan ansökan som avses i 12 §. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Patent- och registreringsverkets beslut i ett ärende enligt 26 § får överklagas till tingsrätten. Ett beslut enligt 26 § första stycket skall överklagas inom tre veckor från den dag då bolaget fick del av beslutet. Ett beslut enligt 26 § andra stycket skall överklagas inom tre veckor från dagen för beslutet.

Finansinspektionens beslut enligt 6 och 10 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vid överklagande enligt andra stycket gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

2. Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 9 § aktiebolagslagen (1975:1385) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. 9 §¹

Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara styrelseledamot. Att detsamma gäller den som har näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Till styrelseledamot får inte utan godtagbara skäl utses någon som inte avser att ta del i sådan verksamhet som enligt denna lag ankommer på styrelsen.

En juridisk person kan inte vara styrelseledamot.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

¹ Senaste lydelse 2001:932

3. Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)

dels att 1 kap. 1 § och 8 kap. 4 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas ett nytt kapitel, 1 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Försäkringsrörelse får drivas endast av försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som fått tillstånd (koncession) till detta enligt denna lag, om inte annat följer av 2 § eller 10 § tredje stycket.

Av rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE-förordningen) följer att bestämmelserna i denna lag om publika försäkringsaktiebolag skall tillämpas på europabolag med säte i Sverige som driver försäkringsrörelse när det gäller frågor som inte regleras i förordningen. Särskilda bestämmelser om europabolag finns i 1 a kap. denna lag och i lagen (2004:000) om europabolag.

¹ Senaste lydelse 2000:822.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt första stycket krävs för en planerad verksamhet.

Försäkringsbolagen skall stå under tillsyn av Finansinspektionen.

Registreringsmyndighet för försäkringsbolag är Patent- och registreringsverket.

För varje försäkringsbolag skall finnas ett huvudkontor i Sverige.

1 a kap. Särskilt om europabolag som driver försäkringsrörelse

1 § Ett europabolag som med stöd av artikel 8 i SE-förordningen beslutat att bolagets säte skall flyttas till Sverige, får ansöka om koncession och stadfästelse av bolagsordningen innan bolaget har registrerats i Sverige. För en sådan ansökan gäller 2 kap. 3 § andra-sjunde styckena, 3 a–3 c §§ och 5 §. En sådan ansökan får prövas innan bolaget har registrerats i europabolagsregistret.

2 § Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen, när ett tillstånd enligt 15 a kap. 13 § att verkställa fusionsplanen har meddelats.

3 § Av 10 § lagen (2004:000) europabolag framgår att Finansinspektionen får motsätta sig flyttning av ett europabolags säte på grund av hänsynen till allmänintresset.

4 § När ett europabolag som driver försäkringsrörelse avser att flytta sitt säte tillämpas inte 11–16 §§ lagen (2004:000) om europabolag. I stället tillämpas 5–7 §§ detta kapitel.

5 § Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall bolaget ansöka om tillstånd till flyttningen. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen.

Ansökan skall ges in inom en månad från beslutet.

Till ansökan skall fogas

1. två kopior av protokollet från bolagsstämman på vilken beslut om flyttning fattades,

2. en kopia av förslaget om flyttning,

3. en kopia av den redogörelse

som avses i artikel 8.3 i SE-förordningen.

Om bolaget inte har fogat de handlingar som anges i tredje stycket till ansökan eller om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning skall bolaget föreläggas att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta skall ansökan avvisas. Ansökan skall också avvisas om Finansinspektionen vid en prövning enligt 10 § lagen (2004:000) om europabolag har motsatt sig flyttningen eller om en sådan prövning inte har ägt rum.

Finansinspektionen skall underrätta registreringsmyndigheten om ansökningar enligt första stycket och om lagakraftvunna beslut som meddelats med anledning av sådana ansökningar.

6 § Tillstånd till flyttningen av säte skall meddelas

1. om bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet, samt

2. bolagets ekonomiska för-

hållanden i övrigt är sådana att flyttningen kan anses förenlig med försäkringstagares eller andra fordringsägares intressen.

7 § Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen när tillstånd har meddelats enligt 6 §.

Särskilda bestämmelser för dualistiskt organiserade europabolag

8 § I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om ett försäkringsbolags styrelse eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 3 § femte stycket 3 om ledningsprövning,

7 a kap. 10 § om tystnadsplikt,

8 kap. 2 § första och andra styckena om förtida avgång,

8 kap. 4 § om bosättningskrav och obehörighetsgrunder,

8 kap. 6 § om anmälan av aktieinnehav,

8 kap. 10 § andra stycket första och andra meningarna

*och tredje stycket om samman-
kallande till styrelsesamman-
träde respektive om protokoll,*

*8 kap. 11 § första stycket
andra meningen om beslutsun-
derlag,*

*8 kap. 12 § första stycket om
jäv,*

8 kap. 17 § om registrering,

*9 kap. 5 § andra stycket 3 om
beslut om ansvarsfrihet,*

*9 kap. 12 § om upplys-
ningsplikt mot stämman,*

*9 kap. 20 § första stycket om
klander av stämmobeslut,*

*9 kap. 21 § om talan mot
bolaget och skiljeförfarande,*

*10 kap. 5 § första stycket 1 om
revisorsjäv,*

*10 kap. 11 § första och tredje
styckena om revisionsberättel-
sen,*

*10 kap. 12 § om revisors erin-
ringar,*

*11 kap. 11 § första stycket 1
om jäv för lekmannarevisorer,*

*11 kap. 14 § om lekmanna-
revisorns granskningsrapport,*

*12 kap. 12 § om förbud mot
vissa lån m.m.,*

*14 kap. 18 § andra och tredje
styckena om styrelseval i sam-
band med upphörande av likvi-
dation,*

*16 kap. 1 och 4–6 §§ om
skadestånd,*

19 kap. 8 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen,

19 kap. 9 § andra stycket om rätt för Finansinspektionen att närvara vid styrelsesammanträde och delta i överläggningarna,

19 kap. 11 § andra stycket 4 och åttonde stycket 1 om återkallelse av koncession,

19 kap. 16 § första meningen om förbud för en ledamot i Finansinspektionens styrelse att ingå i ett svenskt försäkringsbolags styrelse, samt

20 kap. 4 a § om avregistrering.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

9 § Tillsynsorganet skall, utöver vad som anges i SE-förordningen, till varje ordinarie bolagsstämma avge ett yttrande angående årsredovisningen och revisionsberättelsen. Beträffande tillhandahållandet av detta yttrande skall 9 kap. 9 § fjärde

*stycket denna lag tillämpas.
I 22 § lagen (2004:000) om
europabolag finns ytterligare be-
stämmelser om tillsynsorganets
uppgift.*

8 kap.

4 §²

Verkställande direktören och minst halva antalet styrelseledamöter skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte något annat tillåts i särskilda fall. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av synnerlig vikt prövas dock av regeringen.

Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte vara styrelseledamot eller verkställande direktör. Att detsamma gäller den som är underkastad näringsförbud följer av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

*En juridisk person kan inte
vara styrelseledamot.*

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

² Senaste lydelse 1999:225.

4. Förslag till lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud

Härigenom föreskrivs att 4 och 6 §§ lagen (1986:436) om näringsförbud skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Har näringsverksamhet bedrivits av en juridisk person får, under de förutsättningar som anges i 1–3 §§, näringsförbud meddelas, i fråga om
kommanditbolag: komplementär,
annat handelsbolag: bolagsman,
aktiebolag och försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,
bankaktiebolag, sparbank och ekonomisk förening: ledamot och suppleant i styrelsen,
europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige: företagsledare,

Föreslagen lydelse

4 §¹

Har näringsverksamhet bedrivits av en juridisk person får, under de förutsättningar som anges i 1–3 §§, näringsförbud meddelas, i fråga om
kommanditbolag: komplementär,
annat handelsbolag: bolagsman,
aktiebolag och försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,
bankaktiebolag, sparbank och ekonomisk förening: ledamot och suppleant i styrelsen,
europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige: företagsledare,
europabolag med säte i Sverige: ledamot och suppleant i förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,

¹ Senaste lydelse 1999:181.

om denne begått brottet i näringsverksamheten eller innehade sin ställning när betalningen av skatt, tull eller avgift underläts eller den juridiska personen försattes i konkurs.	om denne begått brottet i näringsverksamheten eller innehade sin ställning när betalningen av skatt, tull eller avgift underläts eller den juridiska personen försattes i konkurs.
--	--

Första stycket gäller också den som i annan egenskap än där sägs faktiskt har utövat ledningen av en näringsverksamhet eller utåt har framträtt som ansvarig för en enskild näringsverksamhet.

Under de förutsättningar som anges i 2 § får näringsförbud även meddelas den som innehade sin ställning enligt första stycket senare än ett år innan konkursansökan kom in till tingsrätten.

6 §²

Den som är underkastad näringsförbud får inte

1. driva näringsverksamhet,	
2. vara bolagsman i ett annat handelsbolag än kommanditbolag eller komplementär i ett kommanditbolag eller medlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,	
3. vara stiftare av ett aktiebolag, en sparbank eller ett försäkringsbolag,	
4. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för ett aktiebolag, en sparbank, ett försäkringsbolag, ett handelsbolag, en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige eller en ekonomisk förening eller en sådan ideell förening eller stiftelse som driver näringsverksamhet,	4. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för ett aktiebolag, en sparbank, ett försäkringsbolag, ett handelsbolag, en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige eller en ekonomisk förening eller en sådan ideell förening eller stiftelse som driver näringsverksamhet <i>eller ledamot eller suppleant i</i>

² Senaste lydelse 2001:365.

förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet för ett europabolag med säte i Sverige,

5. vara verkställande direktör eller vice verkställande direktör i ett aktiebolag eller ett försäkringsbolag eller företagsledare i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,

6. vara firmatecknare eller i annan egenskap vara ställföreträdare för en sådan juridisk person som anges vid 4,

7. faktiskt utöva ledningen av en näringsverksamhet eller av en sådan juridisk person som är bokföringspliktig även om den inte driver näring,

8. äga så många aktier i ett aktiebolag eller ett försäkringsaktiebolag att hans andel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget överstiger femtio procent, eller

9. inneha fullmakt att företräda en enskild näringsidkare i dennes näringsverksamhet eller en juridisk person som anges i 4.

Förbudet i första stycket 9 gäller inte i fråga om fullmakt som avses i 10 § andra stycket lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

Beträffande verkställande direktör och vice verkställande direktör för en filial enligt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. och föreståndare för en verksamhet enligt samma lag finns bestämmelser om näringsförbud i den lagen.

Näringsförbud utgör inget hinder mot att sådan verksamhet bedrivs som innebär utövning av rättighet som avses i 2 kap. 1 § regeringsformen eller 1 kap. 1 §, 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen eller 1 kap. 1 §, 3 kap. 1, 2 eller 8 § eller 10 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

5. Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)

Härigenom föreskrivs i fråga om bankrörelselagen (1987:617)¹

dels att 9 kap. 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 9 kap. 31–37 §§, samt närmast före 9 kap. 31 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

1 §²

Oktroj får meddelas för ett svenskt aktiebolag.

Ansökan om oktroj får göras innan bolaget har *bildats*.

Om en *sådan ansökan* gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknats, räknas den tid som föreskrivs i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) från beskedet om oktroj.

Ansökan om oktroj får göras innan bolaget har *registrerats i aktiebolags- eller europabolagsregistret*.

Om en *ansökan om oktroj* gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknats, räknas den tid som föreskrivs i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) från beskedet om oktroj.

Särskilda bestämmelser för europabolag

31 § Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant

¹ Lagen omtryckt 1996:1001.

² Senaste lydelse 1998:1500.

intyg som avses i artikel 25.2 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE-förordningen), när ett sådant tillstånd som avses i 25 § har meddelats.

32 § Av 10 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att Finansinspektionen får motsätta sig flyttning av ett europabolags säte på grund av hänsynen till allmänintresset.

33 § När ett europabolag som driver bankrörelse avser att flytta sitt säte tillämpas inte 11–16 §§ lagen (2004:000) om europabolag. I stället tillämpas 34–36 §§ detta kapitel.

34 § Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat inom EES, skall bolaget ansöka om tillstånd till flyttningen. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen.

Ansökan skall ges in inom en månad från beslutet.

Till ansökan skall fogas

1. två kopior av protokollet från bolagsstämman på vilken beslut om flyttning fattades,
2. en kopia av förslaget om flyttning, och
3. en kopia av den redogörelse som avses i artikel 8.3 i SE-förordningen.

Om bolaget inte har fogat de handlingar som anges i tredje stycket till ansökan eller om det finns något annat hinder mot att ta upp ansökan till prövning skall bolaget föreläggas att inom viss tid yttra sig eller avhjälpa bristen. Om bolaget inte gör detta skall ansökan avvisas. Ansökan skall också avvisas om Finansinspektionen vid en prövning enligt 10 § lagen (2004:000) om europabolag har motsatt sig flyttningen eller om en sådan prövning inte har ägt rum.

Finansinspektionen skall underrätta registreringsmyndigheten om ansökningar enligt första stycket och om lagakraftvunna beslut som meddelats med anledning av sådana ansökningar.

35 § Tillstånd till flyttningen av säte skall meddelas

1. om bolagets borgenärer tillförsäkras en betryggande

säkerhet, om ett sådant skydd behövs med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden och borgenärerna inte redan har en sådan säkerhet, samt

2. bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att flyttningen kan anses förenlig med insättares eller andra fordringsägares intressen.

36 § Patent- och registreringsverket skall utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 8.8 i SE-förordningen när tillstånd har meddelats enligt 35 §.

37 § I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om ett bankaktiebolags styrelse eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 17 § första stycket 1 och femte stycket samt 18 § om kredit m.m. till styrelseledamot,

7 kap. 6 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna,

7 kap. 16 § första stycket 8

och fjärde stycket om återkallelse av oktroj,

7 kap. 27 § första stycket första meningen om förbud för en ledamot i Finansinspektionens styrelse att ingå i en banks styrelse,

9 kap. 3 § tredje stycket 3 om ledningsprövning,

9 kap. 10 § andra meningen om styrelsens sammansättning,

9 kap. 13 § om uppdrag i andra företag, samt

9 kap. 14 § andra stycket om upplysningsplikt mot stämman.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

6. Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

För fondbolag gäller vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet om inte annat följer av denna lag.

Ett fondbolag skall ha sitt huvudkontor i Sverige.

Ett fondbolag skall ha ett aktiekapital som med hänsyn till verksamhetens omfattning är tillräckligt stort. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om aktiekapitalets storlek.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i 7 § första stycket 1 om förbud mot att handla med fonden och i 41 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i

¹ Senaste lydelse 1992:1320.

ffjärde stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

7. Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §¹

Ett värdepappersbolag skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Bolaget skall ha en verkställande direktör.

I ett värdepappersbolag skall revisorerna vara auktoriserade eller godkända revisorer. Minst en av de av stämman utsedda revisorerna skall vara auktoriserad revisor eller godkänd revisor som avlagt revisorsexamen. Till revisor kan även ett registrerat revisionsbolag utses. Bestämmelser om vem som kan vara huvudansvarig för revisionen och om underrättelseskyldighet finns i 17 § revisorslagen (2001:883).

För varje värdepappersbolag skall finnas ett huvudkontor i Sverige.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

1 kap. 8 § om tystnadsplikt,

2 kap. 1 § första stycket 4 om

¹ Senaste lydelse 2001:926.

ledningsprövning,

3 kap. 7 § andra stycket 1 och femte stycket om kredit m.m. till styrelseledamot,

6 kap. 6 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt

6 kap. 9 § tredje stycket 2 och fjärde stycket om återkallelse av tillstånd.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i fjärde stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

8. Förslag till lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Auktorisation och tillstånd kan meddelas svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar och utländska företag.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning,

8 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning,

11 kap. 5 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt

11 kap. 7 § första stycket 4 och fjärde stycket om återkallelse av auktorisation eller tillstånd.

*Av 17 § andra stycket och
19 § lagen (2004:000) om
europabolag framgår att de i
andra stycket angivna be-
stämmelserna om styrelsen eller
dess ledamöter skall tillämpas
också på ett europabolags
förvaltnings- eller ledningsorgan
eller dess ledamöter.*

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

9. Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 och 5 §§ lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §²

Ansökan om tillstånd får göras innan företaget har registrerats i aktiebolags- eller föreningsregistret.

Om en *sådan ansökan* har gjorts inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande respektive beslutet om att bilda föreningen, räknas den i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) och den i 2 kap. 3 § första stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar föreskrivna tiden från tillståndsbeslutet.

Till ansökan skall fogas en plan för den tilltänkta verksamheten. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad en sådan plan skall innehålla.

Ansökan om tillstånd får göras innan företaget har registrerats i aktiebolags-, *europabolags-* eller föreningsregistret.

Om en *ansökan om tillstånd* har gjorts inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande respektive beslutet om att bilda föreningen, räknas den i 2 kap. 9 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) och den i 2 kap. 3 § första stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar föreskrivna tiden från tillståndsbeslutet.

plan för den tilltänkta verk-

¹ Lagen omtryckt 1996:1004.

Senaste lydelse av rubrik 1997:453.

² Senaste lydelse 1997:453.

5 §³

Ett kreditmarknadsföretag skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Företaget skall ha en verkställande direktör.

För varje kreditmarknadsföretag skall finnas ett huvudkontor i Sverige.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 1 § första stycket 4 om ledningsprövning,

3 kap. 10 § första stycket 1 och fjärde stycket om kredit m.m. till styrelseledamot,

5 kap. 6 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt

5 kap. 17 § första stycket 5 och andra stycket om återkallelse av tillstånd.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i tredje stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller

³ Senaste lydelse 1997:453.

*dess ledamöter skall tillämpas
också på ett europabolags
förvaltnings- eller ledningsorgan
eller dess ledamöter.*

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

10. Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 13 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

13 §

En styrelseledamot eller befattningshavare hos ett holdingföretag med finansiell verksamhet eller ett holdingföretag med blandad verksamhet som i den egenskapen får kunskap om affärsförhållanden i ett företag som enligt 7 § skall lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med det uppgiftslämnande företagets intresse.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag tillämpas vad som sägs om styrelseledamot i första stycket på ledamot i tillsynsorganet.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att den i tredje stycket angivna bestämmelsen skall tillämpas också

*på ledamöter i ett europabolags
förvaltnings- eller lednings-
organ.*

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

11. Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs att det i årsredovisningslagen (1995:1554) skall införas en ny paragraf, 5 kap. 27 §, samt närmast före paragrafen ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Särskilt om europabolag

27 §

I fråga om europabolag med ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelseledamöter i 12, 20, 22, 23 och 25 §§ tillämpas på ledamöter i bolagets tillsynsorgan.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna skall tillämpas också på ledamöter i ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

12. Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 1 § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §¹

Utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag skall årsredovisningen innehålla de upplysningar som anges i 3–6 §§ nedan. Upplysningarna skall lämnas i noter. Om det inte står i strid med kravet på överskådlighet, får upplysningarna i stället lämnas i balansräkningen eller resultaträkningen. Vidare skall, med beaktande av vad som föreskrivs i 2 §, följande bestämmelser om tilläggsupplysningar i 5 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) tillämpas:

1 § andra stycket om hänvisningar till noter, 2 § om värderings- och omräkningsprinciper,

3 § om anläggningstillgångar,

4 § om uppgifter om taxeringsvärden,

5 § om uppskrivningsfond,

8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag,

12 § om lån till ledande befattningshavare,

13 § om konvertibla lån,

14 § andra och tredje

1 § andra stycket om hänvisningar till noter, 2 § om värderings- och omräkningsprinciper,

3 § om anläggningstillgångar,

4 § om uppgifter om taxeringsvärden,

5 § om uppskrivningsfond,

8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag,

12 § om lån till ledande befattningshavare,

13 § om konvertibla lån,

14 § andra och tredje

¹ Senaste lydelse 2002:1063.

styckena om förändringar i eget kapital m.m.,

16 § första stycket och 17 § första stycket om upplysningar om skatt,

18 § om medelantalet anställda under räkenskapsåret,

18 a § om sjukfrånvaro,

19–21 §§ om löner, andra ersättningar och sociala kostnader,

22 § om pensioner och liknande förmåner,

23 § om tidigare styrelse och verkställande direktör,

24 § om suppleanter och vice verkställande direktör,

25 § om avtal om avgångsvederlag, *samt*

26 § om uppgift om moderföretag.

styckena om förändringar i eget kapital m.m.,

16 § första stycket och 17 § första stycket om upplysningar om skatt,

18 § om medelantalet anställda under räkenskapsåret,

18 a § om sjukfrånvaro,

19–21 §§ om löner, andra ersättningar och sociala kostnader,

22 § om pensioner och liknande förmåner,

23 § om tidigare styrelse och verkställande direktör,

24 § om suppleanter och vice verkställande direktör,

25 § om avtal om avgångsvederlag,

26 § om uppgift om moderföretag, *samt*

27 § om *europabolag*.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

13. Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 1 § lagen om årsredovisning i försäkringsföretag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §¹

Utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag skall årsredovisningen innehålla de upplysningar som anges i 3–6 §§ nedan. Upplysningarna skall lämnas i noter. Om det inte står i strid med kravet på överskådlighet, får upplysningarna i stället lämnas i balansräkningen eller resultaträkningen. Vidare skall, med beaktande av vad som föreskrivs i 2 §, följande bestämmelser om tilläggsupplysningar i 5 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) tillämpas:

1 § andra stycket om hänvisningar till noter,

2 § om värderings- och omräkningsprinciper,

3 § om anläggnings-tillgångar,

4 § om uppgifter om taxeringsvärden,

5 § om uppskrivningsfond,

7 § om inköp och försäljning mellan koncernföretag,

8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag,

10 § andra stycket om kort- och långfristiga balansposter,

1 § andra stycket om hänvisningar till noter,

2 § om värderings- och omräkningsprinciper,

3 § om anläggnings-tillgångar,

4 § om uppgifter om taxeringsvärden,

5 § om uppskrivningsfond,

7 § om inköp och försäljning mellan koncernföretag,

8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag,

10 § andra stycket om kort- och långfristiga balansposter,

¹ Senaste lydelse 2002:1064.

11 § om ställda säkerheter,
 12 § om lån till ledande
 befattningshavare,
 13 § om konvertibla lån,
 14 § andra och tredje stycke-
 na om förändringar i eget ka-
 pital

m.m.,

16 § första stycket och 17 §
 första stycket om upplysningar
 om skatt,

18 § om medelantalet an-
 ställda under räkenskapsåret,

18 a § om sjukfrånvaro,

19–21 §§ om löner, andra
 ersättningar och sociala kost-
 nader,

22 § om pensioner och lik-
 nande förmåner,

23 § om tidigare styrelse och
 verkställande direktör,

24 § om suppleanter och
 vice verkställande direktör,

25 § om avtal om avgångs-
 vederlag, *samt*

26 § om uppgift om moder-
 företag.

11 § om ställda säkerheter,
 12 § om lån till ledande
 befattningshavare,

13 § om konvertibla lån,

14 § andra och tredje stycke-
 na om förändringar i eget ka-
 pital

m.m.,

16 § första stycket och 17 §
 första stycket om upplysningar
 om skatt,

18 § om medelantalet an-
 ställda under räkenskapsåret,

18 a § om sjukfrånvaro,

19–21 §§ om löner, andra
 ersättningar och sociala kost-
 nader,

22 § om pensioner och lik-
 nande förmåner,

23 § om tidigare styrelse och
 verkställande direktör,

24 § om suppleanter och
 vice verkställande direktör,

25 § om avtal om avgångs-
 vederlag,

26 § om uppgift om moder-
 företag, *samt*

27 § om *europabolag*.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

14. Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

En central värdepappersförvarare skall ha en styrelse med minst fem ledamöter och en verkställande direktör.

I fråga om europabolag med säte i Sverige som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i 2 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning samt i 9 kap. 3 § första stycket 4 och fjärde stycket om återkallelse av auktorisation tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om europabolag framgår att de i andra stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

15. Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Följande fysiska personer anses enligt denna lag ha insynsställning i ett aktiemarknadsbolag:

1. ledamot eller suppleant i bolagets eller dess moderföretags styrelse,
2. verkställande direktör eller vice verkställande direktör i bolaget eller dess moderföretag,
3. revisor eller revisorssuppleant i bolaget eller dess moderföretag,
4. bolagsman i ett handelsbolag som är bolagets moderföretag, dock inte kommanditdelägare,
5. innehavare av annan ledande befattning i eller annat kvalificerat uppdrag av stadigvarande natur för bolaget eller dess moderföretag, om befattningen eller uppdraget normalt kan antas medföra tillgång till icke offentliggjord information om sådant förhållande som kan påverka kursen på aktierna i bolaget,
6. befattningshavare eller uppdragstagare enligt 1–3 eller annan ledande befattningshavare i ett dotterföretag, om denne normalt kan antas få tillgång till icke offentliggjord information om sådant förhållande som kan påverka kursen på aktierna i bolaget,
7. den som äger aktier i bolaget, motsvarande minst tio procent av aktiekapitalet eller av röstetalet för samtliga aktier i bolaget, eller äger aktier i denna omfattning tillsammans med sådan fysisk eller juridisk person som är aktieägaren närstående på det sätt som anges i 5 § första stycket.

Finansinspektionen skall på begäran av aktiemarknadsbolaget eller dess moderföretag pröva frågan om en befattningshavare eller uppdragstagare har en sådan ledande ställning eller ett sådant kvalificerat uppdrag som avses i första stycket 5 eller 6.

I fråga om europabolag tillämpas vad som sägs i första stycket 1 om styrelseledamot på ledamot i lednings-, förvaltnings- eller tillsynsorganen.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

16. Förslag till lag om ändring i lagen (2002:149) om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § samt rubriken närmast före 2 kap. 9 § lagen (2002:149) om elektroniska pengar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Styrelse och huvudkontor

Ledning och huvudkontor

2 kap.

9 §

Ett institut för elektroniska pengar skall ha en styrelse med minst fem ledamöter. Institutet skall ha en verkställande direktör.

För varje institut för elektroniska pengar skall det finnas ett huvudkontor i Sverige.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag skall vad som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i 2 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning samt i 6 kap. 13 § första stycket 5 och andra stycket om återkallelse av tillstånd tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter.

Av 17 § andra stycket och 19 § lagen (2004:000) om

europabolag framgår att de i tredje stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags förvaltnings- eller ledningsorgan eller dess ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 2004.

Bilaga 2
Rådets förordning (EG)
nr 2157/2001 av den 8 oktober
2001 om stadga för europabolag

Bilaga 2 finns inte i pdf-format.